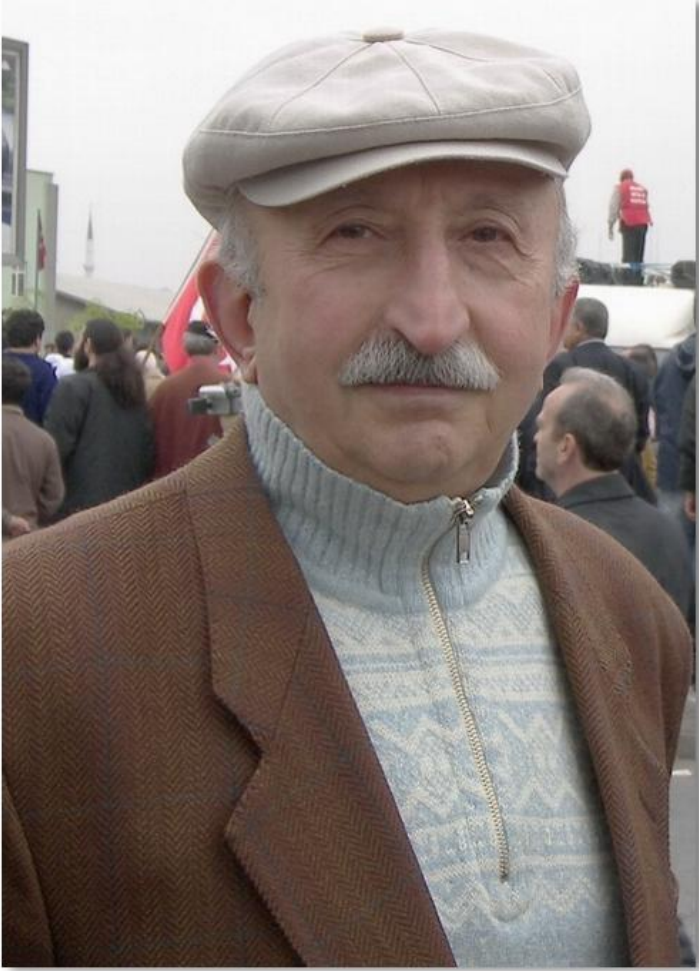

İşçi Sınıfının
Siyasal ve Sendikal
Birliği
Davasına Adanmış
Proleter Devrimci Bir
Yaşam

-Sırrı Öztürk'ün Kısa Biyografisi-

Sırrı Öztürk

Sorun Yayınları Kolektifi ve

SORUN Polemik Dergisi Çalışanları Adına:

Ali Özdoğu • İsmail Arguvanlı • İsa Gözaçtı •

Ahmet Temizel • Çelik Sezer • Hıdır Diren •

Orhan Erkin Özüdoğru • Mehmet Suphi Adar

34122 Sultanahmet-Eminönü-İstanbul

Telefon: (0212) 638 81 82 • Fax: (0212) 638 81 72

sorunkolektif@gmail.com

www.sorunyayinlari.net

**İŞÇİ SINIFININ
SENDİKAL VE SİYASAL BİRLİĞİ
DAVASINA ADANMIŞ
PROLETER DEVRİMCİ BİR YAŞAM**

- Sırrı Öztürk'ün Kısa Biyografisi -

Hazırlayanlar:

*Ali Özdoğu - İsmail Arguvanlı - İsa Gözaçtı
Ahmet Temizel - Çelik Sezer - Hıdır Diren
Orhan Erkin Özüdoğru - Mehmet Suphi Adar*

Sorun Yayınları

KİTAPTAKİ KISALTMALAR

S. Ö.	: Sırrı Öztürk
Tarihî TKP	: 10 Eylül 1920'de Oluşturulan Tarihî Türkiye Komünist Partisi
"TKP"	: "1973 Atılımı" diyerek "Harici Büronun Yurtdışında kurduğu örgüt
DSİ	: Devlet Su İşleri
DP	: Demokrat Parti
CENTO	: Türkiye, İran, Pakistan ve sonradan İngiltere'nin dâhil olduğu ve ABD emperyalizminin kurguladığı bölgesel askeri pakt
NATO	: Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
I. TİP	: 7 Şubat 1962'de kurulan Türkiye işçi Partisi
SADA	: 1968'de oluşturulan Sendikalar Arası Dayanışma Anlaşması
DİSK	: 7 Şubat 1967'de kurulan Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu
KDİKB	: Ekim 1969 da oluşturulan Kocaeli Devrimci İşçi-Köylü Birliği
MESS	: Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası
MİT	: Millî İstihbarat Teşkilâtı
PDK	: 1970'de parti arayışları için toplanan Proleter Devrimci Kurultay
MDD	: Millî Demokratik Devrim
THKP-C	: Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi
THKO	: Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu
TKP-ML	: Türkiye Komünist Partisi-Marksist-Leninist
TİİKP	: Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi
DDKO	: Doğu Devrimci Kültür Ocakları
BİC	: Birleşik işçi Cephesi
İSP	: İşçi Sınıfı Partisi
RSDİP	: Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
SBKP	: Sovyetler Birliği Komünist Partisi
SBSD	: Sorun Birlikte Sosyalist Dergi
TMK	: Terörle Mücadele Kanunu
TEP	: Türkiye Emekçi Partisi

Sunuş

Dünyada ve yaşadığımız coğrafyada Bilimsel Sosyalizm- Komünizm üzerine önemli tartışmalar yapılmaktadır.

Sınıf mücadelesi temeline dayalı ideolojik, politik ve örgütsel çalışmalar yeni nitelikler kazanma yolundadır.

Diyalektik tarihsel materyalizm yöntemini kullanan ciddî ve donanımlı kadrolar sosyalizmin 150 yıllık tarihini büyük bir titizlikle incelemektedir.

İdeolojik ve sınıfsal niyet ve amaçları farklı da olsa Marksizm üzerine yapılan tartışmalar önemlidir. *"Marksizmin yorumu ve pratikte yeniden üretimi"* yönteminin benimsenmesi de sevindirici bir gelişmedir.

Modem sosyal sınıflardan Proletarya-Burjuvazi arasındaki uzlaşmaz çelişkiler günümüzde daha çok netlik kazanmaktadır. Kimi "marksologların" ara katmanlara verdiği / vermek istediği "rol" Proletarya-Burjuvazi temel çelişmesini örtmeye yetmemektedir.

Uluslararası tekellerin sermayenin geçirdiği bunalım Karl Marx-Friedrich Engels-V. İ. Lenin sürecinin yeniden incelenmesini ve söz yerindeyse bu sürecin hazmedilerek öğrenilmesini getirmiştir. Yönü Proletaryaya dönük birey, grup, çevre ve örgütlerde Marksizm-Leninizm'i öğrenme-hazmetme ve davranma eğilimlerinin giderek arttığı da görülmektedir.

Özellikle genç kadrolar ve sınıf bilinçli işçiler tarafından 100 yıllık sınıf mücadelesi tarihimiz, devrimci geleneklerimiz evrensel gelişmelerin uzantısında ve büyük bir susuzlukla öğrenilmeye ve incelenmeye başlanmıştır. Bu olgu da son derece sevindiricidir.

Özcesi; aleyhteki pek çok olguya ve her şeye rağmen, tarihsel iyimserliğimizi besleyen olgular gelişme göstermektedir.

"İşçi Sınıfının Siyasal ve Sendikal Birliği Davasına Adanmış Proleter Devrimci Bir Yaşam" isimli kısa biyografi çalışması dünyadaki ve yaşadığımız coğrafyadaki sevindirici gelişmelere özgün ve mütevazı bir katkı niteliğindedir.

Elimizdeki kısa biyografi *Kolektifimiz'e* ısrarla yöneltilen sorulara bir ölçüde cevap olabilmesi, bazı tarihsel olay ve olguların Sırrı Öztürk ile *Kolektifimiz'in* yorumu ve anlatımıyla aktarılması, gelecekte yüz yıllık sınıf mücadelesi tarihimize kafa yorup çalışma yapmak isteyen genç kuşaklara bir ön çalışma, belge bırakılabilmesi amacı ile hazırlanmıştır.

Sırrı Öztürk'ün eserleri incelendiğinde onun ideolojik, politik ve örgütsel konumu net biçimde öğrenilecektir. Belgelidir. O, Proletaryanın yetiştirdiği kimliği ile tüm yaşamında ideolojik çalışmaların işçi sınıfının en militan ve en ileri unsurlarıyla buluşup bütünleşmesinin kavgasını vermiştir. Her zaman ve koşulda PARTİ diye söze başlamış ve bunun bilince çıkarılmasına çalışmıştır. Aşırı teorizme ve entelektüalizme kaymış "aydın" kavgalarının karşısına ve de sosyal sınıf ve sosyolojik emekçi halklar temelinden kopmuş bir "Marksizm" anlayışı yerine pratik örgütçü çabaları öne çıkarmış, Proletaryanın kendisi için sınıf olma mücadelesinin yetiştirdiği kadroların tüm Kurum ve Kurul'larda söz ve karar sahibi olmasının önemini vurgulamıştır.

Devrimci tarihimizi anlamak, bu süreçte mücadelenin ateşinden gelen insanlarımızın arayış ve yönelişlerini, özellikle kimlik ve kişilikleri ayrıntılı öğrenmek, böylelikle bazı değerlendirmelerde bulunmak günümüzde daha çok öne çıkmıştır.

"Somut durumun somut tahlili" Devrimci Hareket içinde rol ve sorumluluk alanların konumundan kopararak yapılamaz. Tarihimizdeki kimlik ve kişiliklerin rolü nesnel gerçeklikle genç kadrolara aktarılmalıdır.

Bu kısa biyografinin hazırlanmasında tarihsel bir anlatım yöntemi izlenmemiştir. Aksine ve özellikle olay-olgu-kışı-örgüt-süreç vb. ile ilgi-ilişki-benzerlik kurulabilmesi amaçlanmış, bu düşünce ile zaman zaman gelecekte ve geçmişte yer alan anlatımlara yer verilmiştir.

Sırrı Öztürk'e ait bu kısa biyografi çalışmasına şu aşamada daha ayrıntılı olay, olgu ve bilgileri ekleyemedik. Kolektifimizin ürettiği kitap, dergi, gazete ve benzeri organlarımızda bu konuda yeteri bilgi ve belge bulunmaktadır. Genç araştırmacılar bu çalışmalarını incelediklerinde hem aradıklarını bulacak hem de büyük oranda yararlanacaklardır.

Sırrı Öztürk tüm yazılarında ve yaptığı konuşmalarda: "Burada dile getirmeye çalıştığımı: tahlillerimizle tezlerimiz benim şahsi görüşlerim olduğu kadar Kolektifimiz' in daha da geliştirip güçlü kılmaya çalıştığı ortak görüşlerimizdir." diyerek ne demek istediğini açıklıkla vurgulamıştır.

Bu kısa biyografi, Sırrı Öztürk'ün şahsında Kolektifimiz' in ideolojik, teorik, politik ve örgütsel konumunu da içinde barındırmaktadır.

Elimizdeki kitap Sırrı Öztürk ve ilgili diğer kişilerle yapılan söyleşi ve tanıklıkların hazırlayanlar tarafından düzenlenmesiyle oluşturulduğundan ister istemez otobiyografilerde görülen öznel anlatımlara da yer verilmiştir.

Devrimci tarih ve geleneklerimiz arasında tutarlı İşçi-Kitle, Gençlik-Kitle, Köylü-Kitle, Asker-Kitle çalışmalarında kimi rol ve sorumluluklar üstlenmiş bir Proleter Devrimcinin kısa yaşam

öyküsünü bu düşüncelerin uzantısında yayımlanmasını uygun ve doğru buluyoruz.

Sorun Yayınları Kolektifi

İşçi Sınıfının

Siyasal ve Sendikal Birliği

Davasına Adanmış

Proleter Devrimci Bir Yaşam

-Sırrı Öztürk'ün Kısa Biyografisi-

Aile Kökeni

Sırrı Öztürk (S.Ö.), 28 Ocak 1932 tarihinde Erzurum-Aşkale ilçesinin Taşağıl Köyü'nde doğdu. Son derece yoksul ve topraksız bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen 11 kardeşten "altı"sı ancak yaşama "şansı" nı elde edebildi. Çetin tabiat şartları ile yoksunluklardan ve "doğal seleksiyon"dan hayatta kalabilen altı kardeşten en büyük olanı kız, diğerleri erkektir. Kardeşler sırasıyla: Abla Hatice Öztürk (Saygın) 1923. Hüseyin Avni Öztürk (Memedoğlu) 1924, Hasan Hilmi Öztürk 1928, Ali Sırrı Öztürk 1932, Salih Zeki Öztürk 1934, A. Kadri Öztürk 1936 doğumludur.

S.Ö.nün ana tarafından dedesi ve ninesi 1880-1885 yıllarında Dersim-Ovacık ilçesi Mıkıko (Kemalist rejim köyün ismini 1937-38 sonrası "Eğri Kavak" olarak değiştirmiştir.) Köyü'nden göç etmiş ya da göçe zorlanmış, Aşkale Taşağıl Köyü'ne gelmiştir. Dede Apo Memed eşkıya mesleğinden gelip burada çobanlık yapmıştır. Köydeki evleri yıkık dökük, taş ve kerpiçten yapıma tek gözlü ve kiralıktır (Ayrıntılı bilgi için bakınız: S. Ö., Dersim... Dersim... Gezi Notları-Dersim'in Nabzi, Sorun Yayınları, 2007).

S.Ö.nün babası medrese eğitimi görmüş ateist bir molla (melle)'dir. Babasının babası Salih Zeki de aynı meslekten gelmedir. Dede Salih Zeki, Trabzon'dan göçüp Aşkale Koşapınar Köyü ne gelmiş ve Kürt bir kızla evlenmiştir. S.Ö.nün babası Memed Hulusi bu ailenin tek çocuğudur.

S.Ö.nün annesi Ayşe (Anşa-Ana) ve ailesi, Osmanlı-Rus Harbinde Erzurum'dan Dersim'e, oradan da Tokat ve Çorum'a göç etmiş, savaşın bitiminden sonra tekrar Aşkale Taşağıl Köyü'ne gelmişlerdir.

Anşa 13 yaşında iken, 52 yaşındaki Baba Memed'e, kocaya verilir. Baba Memed'in daha önceki iki eşi yaşamamıştır. 11 çocuk bu evlilikten dünyaya gelir. Baba Memed 1936 yılında 68 yaşındayken

zatürreden yaşamını kaybeder. Anşa- Ana altı çocukla 29 yaşında dul, çocuklar da yetim kalır. Baba Memed, ölmeden önce 12 yıllık medrese arkadaşı ve ablası Rabia'nın eşi Mehmet Fikri Saygın'a çocuklarına bakması için vasiyette bulunur.

Aile Kolektifi Arap İslâm'a çağrışım yaptığı için "Mehmet" (Muhammed) yerine "Memed" adını babadan oğula kullanagelmiştir.

O dönem, medrese eğitimi alıp dönemin medreselerinde öğretmenlik (hocalık) yapanlar ilkokul öğretmeni olabiliyordu. Mehmet Fikri Saygın da bu yolu seçmişti. Makarenko'dan esinlenerek Aşkale'de ilk Bölge Yatılı Okulu'nu kurarak Gazi'nin desteğini de almıştı. Mehmet Fikri Saygın da önceleri materyalist ve ateist bir öğretmendi, sonradan Kemalist seçkinlerin yanındaki yerini aldı... Osmanlı döneminde Amasya Gümüşhacıköy'de öğretmenlik yapmış, Baba Memed ile eğitimlerini eksik ve yetersiz görüp İstanbul'daki okullarda medrese eğitimlerini geliştirmişlerdi.

Mehmet Fikri Saygın ve Baba Memed; I. Doğu Halkları Kurultayı ile 10 Eylül 1920'de Bakû'deki I. Tüm Türkiye Komünistleri Kongresi ve Erzurum Şarkî Müdafaa Hukuk Cemiyeti'nin oluşum süreçlerinde ya bizzat bulunmuşlar ya da bu süreçten büyük ölçülerde etkilenmişlerdi.

1936 yılında çıkan "Soyadı Kanunu" ile Dersimli Kızılbaş kökenli aileye "Öztürk" soyadı iradeleri dışında verildi. Apo Memed ve eşi Havva-Ana'nın hakka yürümesiyle aile ana dilini ve Kızılbaşlık geleneklerini büyük oranda kaybetti.

Ailenin ideolojik eğitiminde M. F. Saygın ile Bakû'de *I. Doğu Halkları Kurultayı* ile onu takiben TKP'nin oluşması sürecine aktif katılan Erzurum Delegatesi, Oltu İlçesi İd nahiyesinden medrese eğitilmiş, materyalist ve ateist (daha net söylenecekse Bolşevik) molla (melle) Maksut Efendi (Hoca)'nin rolü olmuştur. Maksut Hoca anılan

kurultaylarda *"İslâmiyet ile Sosyalizm arasında çelişki yoktur. İkisi de dönemlerinin sosyal adaletini getiren en ileri akımlarıdır. Araya çelişki sokanlar emperyalist ajanlardır."* mealinde konuşma yapan (fetva veren) ilk insandır. Anılan Hoca'ların meslekleri molla (melle), hoca ya da öğretmenlik olsa da beyinleri-bilinçleri materyalist-ateist idi. Ekim Devrimi sürecinden etkilenen bölge halklarının bilinçlenerek politikleşmesine Maksut Hoca'nın büyük katkısı olmuştu. S. Ö.nün ilksel materyalist fikirlerle tanışmasında Maksut Hoca'nın da büyük etkisi olmuştur. Bölgede Maksut Hoca'nın niteliklerine sahip Bolşevik ya da Ekim Devrimi hayranı yüzlerce kişiye rastlamak mümkündür. Aile fertleri 10 Eylül 1920 Tarihî TKP'nin oluşumu ve devrimci gelenekleri sayesinde hiçbir fikir bataklığına düşmeden ilerici geleneklerini koruyup geliştirebilmişti.

Baba Memed, M. F. Saygın'ın aksine Cumhuriyet okullarında öğretmenlik önerisini kabul etmemiş, emekçi halkın içinde bulunmayı yeğlemiştir. Gazi M. Kemal'in 1929'da Erzurum'a gelişinde düzenlenen baloya davetli olarak katılmış, Gazi'nin rakı ikramını kabul etmemiş, onunla "memleket meselelerini" tartışırken aynen şunları söylemiştir: *"Gazi Hazretleri bu memlekete keskin bir kılıç lâzımdır. Önce toprak ağalarını, mütegalibeyi, tefecileri, halkın emeğini sömürenleri temizleyeceksin ki memleket düze çıksın!.."*

M. F. Saygın, Aşkale Bölge Yatılı Okulu'nu gezen Gazi ile benzeri bir fikir alış verişinde bulunurken, dönemin öğretmenlerinin başında sarık vardı. M. F. Saygın Hoca'nın eğitim faaliyetlerini gören Gazi. *"Hoca, şu sarıklı kafanın içinde pırıl pırıl bir beyin taşıdığını görüyorum. Ankara'ya gider gitmez, bu okula tahsisat ayrılmasını emredeceğim."* demişti. Gazi, o dönem böyle laflar etmesine rağmen, daha sonra sarıklı kafalı materyalist-ateist (Bolşevik) insanlarımızın temizlenmesini de emredecekti! S. Ö. ve kardeşleri işte böylesine "renkli" ve "şanlı" bir ortamda büyümüş ve eğitilmişti.

Baba Memed'in ölümüyle 1936 yılında köyden Erzurum'a gelen ailenin temel direği Anşa-Ana (Hane'nin biricik Proleterisi)'nin emeği, özverisi, çalışkanlığı, esirgemezliği sayesinde 6 yetim çocuğun bakımı, eğitimi sağlanabilmişti. M. F. Saygın Hoca, Baba Memed'in vasiyetini tutmuş, Kızılay ve çeşitli yardım kurumlarının da katkısıyla 6 çocuğun iyi kötü eğitimlerinin sağlanmasına yardımcı olmuştur.

Anşa-Ana, evin bütün işlerini görüyordu. Çocukların beslenme, barınma, giyim, kuşam, banyo gibi her türlü bakımı, ihtiyaçlarının karşılanması, tandırda ekmek pişirme, yemek yapma, çamaşır yıkama, evin temizliği, damın aktarılması, kar küreme, iki koyunu sağma, süt, yoğurt ve peynir yapma, yıllık kavurma, turşu, erişte vb.lerini hazırlama, kedi, köpek ve tavuklara bakma gibi gerekli işlerin yanı sıra yatalak hala Rabia'nın temizliği, masajı ve her türlü bakımını da üstlenmişti.

Abla Hatice ilkokuldan sonra Akşam Sanat Okulu'nu bitirdi. Yetenekli bir terzi oldu. Evde çalıştı. Saçını süpürge etti. Anşa-Ana'nın yanındaki yerini aldı (1938 yılında hala Rabia-Ana vefat edince. Baba Memed'in arkadaşı M. F. Saygın 55 yaşında iken 18 yaşındaki Hatice -S. Ö.nün ablası- ile yörenin ve emekçi halkların gelenek ve törelerini çiğneyerek, yaşını da büyüterek evlenmişti! Bu olay aile fertlerinin yaşamında, zorunlu göç, yoksunluk, fukaralık ve yetimlikten sonraki ikinci bir trajedydi... Aile Kolektifi "Baba" yerine koydukları M. F. Saygın bu zaafını hiçbir zaman unutmadı; her şeye rağmen, gerek yaşamında gerekse ölümünden sonra gösterdiği dayanışmaya minnet duygusunu da eksik etmedi. Ölünce de anlamlı bir mezar yaptırıldı.). H. Avni Öztürk, Erzurum Lisesi ve Öğretmen Okulu'nda iken İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'nin yolunu tuttu (H. Avni Öztürk, 1950 TKP Tevkifatı'ndan sonra "Öztürk" soyadını ırkçı-milliyetçi bulduğu için "Memedoğlu" olarak değiştirdi.). H. Hilmi Öztürk; İstanbul Askerî Tıbbiye öğrencisi iken ağabeyi H. Avni Öztürk'ün; 1950 TKP Tevkifatı'nda tutuklanması nedeniyle askerî okuldan ayrılmak durumunda bırakıldı. Eczacılık Fakültesini bitirdi,

Eczacı oldu. S. Ö. ise Erzurum Erkek Sanat Enstitüsü Ağaç İşleri (Marangozluk) Bölümünde okudu. Ağabeylerinin eğitimine katkı için kısa yoldan hayata atıldı. Çok istediği hâlde yüksek öğrenim yapamadı. S. Zeki Öztürk; Erzurum Ticaret Lisesi'ni, ardından İstanbul İktisadî-Ticarî İlimler Akademisi'ni okudu. *Öncü Kitabevi Yayınları*'nı kurdu. *Öncü Kitabevi Yayınları*'nın genel politik çizgisini ülkedeki TKP'nin kadroları belirledi. Kadri Öztürk; Erzurum Yapı Enstitüsü İnşaat Bölümünü, ardından Tekniker Okulunu bitirdi. Fen memuru olarak uzun yıllar DSİ'de çalıştı.

Eğitim, Öğretmenlik, Siyasi Yaşama Giriş ve Askerlik

S.Ö., ilkokulu önce Erzurum Gazi Paşa İlk Mektebi'nde, ikinci sınıftan sonra da İnönü İlkokulu'nda (1937-1942); Erkek Sanat Enstitüsü'nü 1943-1948 yıllarında okudu. Okuldaki başarısından ötürü Ankara Meslekî ve Teknik Öğretim Okulu'nda öğretmenlik stajına gönderildi. Staj sonunda Demircilik-Marangozluk Gezici Köy Kurslarında atelye öğretmeni olarak çalıştı. İlk olarak Erzurum Erkek Sanat Enstitüsü'ne bağlı Gezici Köy Kursu açılan Çiftlik ve Tufanç köylerinde, ardı sıra Oltu ilçesinde iki sınıflı Sabit Kurslarda atelye öğretmenliği ve yöneticilik yaptı. Erzurum Erk. San. Enst. Müdürü Nurettin Çelikler ile Müdür Yardımcısı ve Türkçe Öğretmeni Nazmi Şener TKP'nin kadroları olarak S. Ö.nün bilim, kültür, edebiyat, sanat, estetik ve politika yolundaki bilinçlenmesinde büyük katkılarını esirgemediler. Kitap okuma sevgisini aşıladılar. S. Ö.nün anılan öğretmenleri kara gerici ve ırkçı faşist tırmanışlar boyutlanınca da tenzili rütbeyle (N. Çelikler Kırşehir Erk. San. Enst.ne, N. Şener Midyat Orta Okulu'na) sürgün edileceklerdi. Aynı süreçte ve DP'nin 1950'de iktidara gelişi ve faşist Millî Eğitim Bakanı Tevfik İleri'nin ilerici öğretmen kıyımında S. Ö. de sürgün edilmeyi önlemek için okul müdürü Nurettin Çeliklerdin önerisiyle naklini istemiş ve Eskişehir'e tayin edilmişti. 1952 yılında Eskişehir Erkek

Sanat Enstitüsü'ne bağılı hem atelye öğretmeniği, hem de Sivrihisar'a bağılı Yaverviran Köyü'nde Gezici Köy Kursu öğretmeniği yaptı.

DP'nin ilerici öğretmen kıyımı Erkek Sanat Enstitüsü öğretmenleri ile sınırlı kalmadı. Aynı dönemde Erzurum Lisesi'nde felsefe öğretmeni olan Faik Muzaffer Amaç (TKP'nin kadrolarındandı) da Diyarbakır'a sürgün edildi. Pulur Köy Enstitüsü öğretmenleri de bu sürecin kıyılan kadrolarıydı... (Faik Muzaffer Amaç sonradan avukat oldu ve 15/16 Haziran Direnişii, THKO, THKP-C vb. önemli siyasî davalardaki savunuculuğı ile önemli roller üstlendi. Ayrıntılı bilgi için bakınız: S. Ö. 12 Mart 1971'den Portreler Cilt: I, s. 393-403, 1992, 5. Baskı, Sorun Yayınları.)

Kardeşlerden en büyüğü Avni Öztürk (Memedoğlu) İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'ne girince mücadele arkadaşı Muzaffer Özkolçak'ın teziyesiyle 1944 yılında TKP üyesi oldu. Aile Kolektifinin bütün fertleri 10 Eylül 1920 TKP geleneğinin ilksel - Ocak'tan- komünist / komünizan çizgilerini taşıyorken Memedoğlu'nun sayesinde siyasî bilinçlerini bir üst düzeye çıkardı. Memedoğlu'nun kardeşler üzerindeki ilk siyasî etkisi daha sonra aşıldı.

1953 yılında S. Ö., Harp Sanayi eri olarak İstanbul Orhaniye Ağır Bakım-Tamir Fabrikası'na, sonradan Rami'deki 66. Tümen Kışlası'nda askerlik yaparken Erkek Sanat Enstitüsü mezunlarına da verilen yedek subaylık hakkından yararlanarak terhis edildi ve Ankara Piyade Yedek Subay Okulu'na gönderildi. Er olarak terhis edilip Yd. Sb. Ok.na gönderilenlerin sayısının çokluğu yüzünden yaş sırasına göre okula kabul edilecekleri bildirilince, yeniden kurs öğretmeniğine döndü. 1953-1956 yıllarında Isparta Erkek Sanat Enstitüsü'ne bağılı iki sınıflı Senirkent Sabit Kurs öğretmeniği görevine başladı.

1956 yılı (kış dönemi) 36. Dönem Ankara Piyade Yedek Subay Okulu'na alınarak yeniden askerliğe başladı. Ankara Piyade Yedek Subay Okulu'nda, o dönemlerde Köy Enstitüleri ile Erkek Sanat Enstitüsü mezunları "komünist" muamelesi görmüştü. Onlar da büyük bir çaba göstererek, bütün derslerde birinci, hatta okul birincisi oldu. "Komünistlerden okul birincisinin çıkmasını engellemek için kuraya sokulmayıp, doğrudan farklı bölgelere tayinleri yapıldı. S. Ö. de bu öğrenciler arasındaydı. Aynı zamanda piyade tüfeği ile yapılan atışlarda okul birincisiydi. Okul bitiminden bir hafta önce nezarete alındı. Kura çekimine izin verilmedi ve Amasya Er Eğitim Tugayı'na tayin edildi.

Yeniden öğretmenliğe başladığı Senirkent'te bilim, kültür, edebiyat, sanat, estetik ve politika yolundaki ilişkisini sürdürdü. Dönemin TKP ilişkili sanat-kültür dergi ve gazetelerini yakından izliyordu. Yeryüzü, Beraber, Başdan, Yeni Başdan ve Markopaşa vb. organlar kendisine düzenli geliyordu. KÖK isimli "Sosyal Realizm" sanat akımının bir uzantısı aylık fikir ve sanat dergisini çıkardı. Dergi ancak iki sayı yayımlanabildi. Dergi sahibi Hamdi Durmuş'a S. Ö.nün geçmişi ve siyasî sicili yüzünden yapılan baskılar sonucu KÖK bir daha yayımlanma imkânına kavuşamadı. KÖK Dergisi'nde Avni Memedoğlu'nun TKP'den arkadaşlarının yazılarına ağırlık verildi.

1950'de Yedek Subay Okulu çıkışlı Komünistleri Kore'de ateş hattına sürüp kaybına sebep olan sistemin zihniyeti, aynı yöntemi 1957-1958'de Irak ve Suriye'de iktidara el koyan ihtilâlcı Baasçı kalkışmalar baş gösterdiğinde de deneyecekti. Irak'taki darbe sonucunda CENTO (Önce Türkiye ile Irak'ın oluşturduğu -Bağdat Paktı-, sonra İran ve Pakistan'ın katıldığı, Baas devriminden sonra Irak'ın ayrılması ile İngiltere'nin de dâhil olduğu ve ABD emperyalizminin kurguladığı bölgesel askeri pakt)'nun dağılması sonucunda NATO'ya bağlı 14 müttefik ülke silahlı kuvvetleri yetkililerinin de katılıp komuta ettiği

"Irak'a müdahale planı" gereğince T.C. güney hududuna 1, 2, 3, 4, 5. Zırhlı Tugaylarını yığmıştı. S. Ö. gibi Komünist Yedek Subay'lar da çeşitli birliklerden bu harekâta dâhil edilmek üzere sürgün edildi(!) Piyade eğitilmiş ve Amasya Er Eğitim Tugayı'nda o dönem ABD "yardımı" olarak ülkeye sokulan Geri Tepmesiz Top öğretmeni S. Ö., 5. Zırhlı Tugay'ın Irak'a ilk girecek Tank Keşif Takım Komutanı olarak, ABD'nin döküntü harp artığı 3 adet M47 tankının komutanı olarak "Kızıl Alamı" bölgesinde görevlendirilecekti(!) NATO'nun bu saldırı hazırlığı SSCB'nin gecikmeden verdiği ağır bir "Nota" sayesinde durduruldu. Böylece T.C. 4 Zırhlı Tugay geri çekmek durumunda kaldı. 5. Zırhlı Tugay ise, G. Antep'te ilan edilen sıkıyönetim sürecinde DP'nin 'halka ateş aç' emirlerine karşı geldiği gerekçesiyle İslâhiye İlçesinde "ıslah" olmaları için cezalandırılacaktı. S. Ö., G. Antep'teki sıkıyönetim uygulamalarında 'İrtibat Subayı' olarak görevlendirilmişti. S. Ö. bu süreçte TSK'daki tüm ihtilâlcı subaylarla yakından tanıştı. Bu subayların büyük bir bölümü sonradan 27 Mayıs 1960 darbesinde rol aldı.

Onun 5. Zırhlı Tugay'ndaki "serüveni" başlı başına incelenecek ayrı bir konudur. S. Ö. burada, çeşitli bahanelerle pek çok kez yargılandı. Faşist eğilimli Tugay Komutan vekili Alb. Cavit Çaka'nın çadırı yanında 21 günlük katıksız çadır hapsinde tutuldu. Suçu neydi? Çadırlarda kışı geçirmek durumunda bırakılan eratın barınmasını sağlayacak ABD "yardımı" barakaların inşaatında bu işle görevli istihkam birliğinin gelmemesi yüzünden ilgililere: "Bu barakaların inşasını biz yaparız" önerisinde bulunmuş ve barakaların inşaatında bizzat bir işçi gibi çalışmaya başlamıştı. Tugay Komutan vekili bu çalışmalarını yerinde görmeye geldiğinde S. Ö. blokaj döşemekle meşguldü. S. Ö.yü 21 günlük katıksız hapse mahkûm eden işte bu davranıştıydı. "Subay çalışmaz! Çalıştır!" emrine uymamak ve Tugay Komutan vekiline işçi kılığıyla tekmil vermektir(!) suçu. Daha sonra askeri geri çekilme harekâtında görevlendirildi. Terhis edilen askerlerin sevkiyatında bir askeri cip aracının devrilip şarampole yuvarlanmasında ağır yaralandı. Bu yüzden Adana Askeri

Hastanesi'nde bir ay yattı. Tam ve iyi bir tedavi göremedi. Bir yıl süreyle topalladı.

Mayıs 1958 tarihinde terhis edildi. 1951'deki Komünist Tevkifatı'ndan bir yıl öncesi gerçekleştirilen ve 19 Erzurumlu (Doğulu) üniversiteli gencin sanık yapıldığı bir dava nedeniyle ağabeyi Avni'nin tutuklanması, diğer ağabeyi Hilmi'nin Askerî Tıbbiye'den ayrılışı ve Aile Kolektifi'nin 10 Eylül 1920 Tarihî TKP'nin devrimci tarih ve geleneklerinden geliyor oluşu gibi nedenlerden ötürü S. Ö.ye Millî Eğitim Bakanlığı artık atelye öğretmenlik görevi vermeyecekti.

1950 yılında İsmet İnönü'nün DP'yi "komünistlikle" 14 Mayıs 1950 tarihinde ünlü Taksim nutkunda suçlayabilmesi için Millî Emniyet'in Doğu Emniyeti ile ortaklaşa hazırladığı tertip sonucunda düzenlenen bu tevkifat sonucunda Erzurum'da "Komünizmi Tel'in Mitingi" düzenlenmiş, faşist saldırılar sonucunda S. Ö. bıçakla kolundan yaralanmıştı. (Ayrıntılı bilgi için bakınız: S. Ö., Politika-Sanat-Estetik Yolunda Emegün Ressamı Avni Memedoğlu, s. 352, Sorun Yayınları,1999)

S. Ö. 1952 yılında ilk evliliğini yaptı. Bu evlilikten üç erkek çocuğu oldu. Halûk Mutlu, inşaat mühendisi (8 Ocak; Mehmet Nâzım, elektrik mühendisi (15 Temmuz; Kubilay Saygın, maliyeci (27 Kasım 1957). Bu evlilik uzun sürmedi ve ayrılıkla sonuçlandı. S. Ö. çocuklarına bizzat baktı. İkinci evliliğini yoksul bir emekçi halk çocuğu olan Rabia-Ana ile 1967 yılında yaptı. Dördüncü oğlu Kurtuluş, 15/16 Haziran 1970 hapisanesindeyken 15 Ağustos 1970'te doğdu. Çocuklarının isimlerini hep başkaları koydu.

Askerlik Sonrası

Askerlik sonrasında çok çeşitli işlerde çalıştı. Zaten çocukluğunda, özellikle de yaz tatillerinde kiremit fabrikalarında, tuğla ocaklarında,

fırınlarda ve bisküvi imalathanelerinde, çeşitli inşaat işlerinde çalışmıştı. Hatta bir ara, yaz aylarında kuzu çobanlığı da yapmıştı. Erkek Sanat Enstitüsü'nde edindiği meslekî becerileriyle de işçilik hayatından hiç kopmamıştı. Ekmeğini kazanma mücadelesinde bu yüzden güçlük çekmedi. Askerliğini yaptıktan sonra, yeniden işçilik hayatına başladı. İnşaat işçiliği, inşaatçılık, briketçilik vb. işlerde çalıştı.

1958-1963 yıllarında kamyon şoförlüğü yaptı. Anadolu'nun hemen hemen pek çok yöresini bu vesileyle görüp inceleme imkân ve fırsatını buldu. Bu kadar farklı işlerde-mesleklerde çalışmış oluşunu kendisi şöyle izah etmektedir; "Galiba M. Gorki'den daha fazla işlerde çalıştım..."

Yalova'da mücadele arkadaşı Halit Karça ile birlikte, 1958'de yerel "Yeni Çığır" isimli aylık bir gazete çıkardı. Halit Karça Temmuz 1968'de trafik kazası görüntüsü verilmiş bir tertiple katledildi.

1960 Askerî Darbesinin ardından önceleri Harbiye Merkez Komutanlığı hücrelerinde, sonra Balmumcu Askerî Ceza ve Tutukevi'nde, "İnkılâp düşmanlığı" iddiasıyla mücadele arkadaşı Halil Karça ile birlikte yargılandı ve hapsedildi.

S. Ö.den önce de ağabeyi Avni Memedoğlu, Marta Tözge ve diğer Yeni Dal Grubu "Sosyal Realizm" sanat akımı ressamları 27 Mayıs 1960 tarihinden dört gün sonra açtıkları resim sergisinde "Komünizm propagandası yapmak." iddiasıyla tutuklanmış, resimlerine el konulmuş ve onlarda Balmumcu Askerî Ceza ve Tutukevi'nde, "emanete" alınmışlardı(!) (Ayrıntılı bilgi için bakınız: S. Ö., Politika-Sanat-Estetik Yolunda 'Emeğin Ressam ı Avni Memedoğlu. Sorun Yayınları, 1999.).

1946 yılı İstanbul, Kocaeli Sendikalar Birliği ve bu geleneğin uzantısındaki çalışmalarından başlayarak, 1961 Saraçhane Mitingi, 1963 Kavel Grevi, Singer, Demirdöküm, Auer, Sungurlar, Mannesman, Klor Alkali, Anadolu Döküm, Petkim, Pirelli, Goodyear vb. grevlerine; YİS'in (Yapı İşçileri Sendikası) Ereğli Demir Çelik, Aliğa, Boru Hattı, Petkim Fabrikası inşaatı. Seramik Fabrikası inşaatı, vb. fabrika inşaatlarındaki sendikal örgütlenme çalışmalarına katıldı. Dönemin hemen hemen bütün işçi hareketlerine (fabrika işgali, grev, boykot, toplantı-yürüyüş ve mitinglerine) organik ilişkili olarak katıldı.

S. Ö., Tarihî TKP'nin (İç Komünistlerin) kararıyla 1962 yılında (7 Şubat 1962 tarihinde kurulan) I. TİP'e girdi.

Burada bir parantez açıp özetle de olsa TİP'de yaşanan saflaşmalardan söz etmek gerekiyor: TİP'in kuruluşunu Zeki Baştımar'ın başında bulunduğu Harici Büro ilkin "muvazaa" olarak Bizim Radyo ve çeşitli basın-yayın organlarıyla ilan etmiş, daha sonra M. Ali Aybar'ın "Partide sizin ağzımız konuşacaktır." yolunda "teminat" vermesinden sonra Harici Büro ağız değiştirmiş ve TİP'i desteklediğini duyurmuştur. Kıvılcımlının ABACI olarak tanımladığı Aybar-Boran-Aren kliği ve buna Nihat Sargın'ı ve diğer aydınları da ekleyecek olursak bu ekip TKP'nin legal kadrosuydu ve Zeki Baştımar hizibinin taraftarlarıydı. TİP'teki "aydın kavgası'nın temelinde 1944 yılında başlayan 1950 ve 1951 TKP Komünist Tevkifatlarında şekillenmeye başlayan kişisel kavgalar yatmaktadır. Nedenleri poliste, cezaevlerinde ve mahkemelerde uç verip biçimlenmiştir. Bu kavgalar ideolojik bir kılıfa büründürülmek istense de aslında Zeki Baştımar ile Mihri Belli kişilikleri üzerinden saflaşmaya başlamıştır. Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın Dr. Şefik Hüsnü ve ekibine karşı TKP ayrışması ise daha farklı bir saflaşma örneğidir. Daha gerilere gidildiğinde TSP ile TSEKP arasındaki saflaşmaların temelinde de benzeri kişisel sürtüşmelerin ağır bastığı, "Marksizmin yorumu ve pratikte yeniden

üretimi" konusundaki ideolojik ve sınıfsal yetersizliklerin ortaya çıktığını, ayrıca illégalit  koşullarındaki devlet baskı ve terörünün ve SSCB'nin dış politikalarının çeşitli etkileri bulunmaktaydı. Ne hazin içi bizi dışı eli yakan TKP tarihindeki kişisel kavgalar, suçlamalar, saflaşmalar, hizipleşmeler, ideolojik-teorik-politik-örgütsel yetersizlikler günümüze kadar varlığını sürdürmüş ve henüz devrimci bir kopuşla bir türlü adı konulamamıştır.

S. Ö., TİP'in 15 ilde bütün ilçeleriyle örgütlenerek seçimlere girebilme hakkını kazanılabilmesi için İstanbul, Yalova, Kocaeli, Bursa, Bilecik, Balıkesir, Eskişehir, Sakarya, Zonguldak, Kırklareli, Erzurum, vb. il ve ilçelerindeki örgütlenme çalışmalarına aktif biçimde katıldı.

1962 döneminde TİP'te ilk olarak Yalova İlçe Sekreteri olarak; 1963-1970 döneminde Kocaeli İl Sekreteri olarak çalıştı. TİP'in kitlesel gösterilerine, Faşizme Karşı Mücadele arayışlarından büyük kavgalı, taşlı sopalı saldırıların yaşandığı Beyaz Saray (Beyazıt-İstanbul), Eminönü Halkevi, Bursa Kongresi, Malatya Kongresi, İzmir Kongresi'nde delege-görevli veya militan olarak görev yaptı.

DİSK in örgütlenmesinin ilk adımı olan ve daha çok Kocaeli'nde etkinlik gösteren SADA (Sendikalar Arası Dayanışma Anlaşması-Ağı)'yı örgütleyen kadroların içindeki yerini aldı. Bölgedeki tüm işçi hareketleri ile grevleri SADA desteklemişti. SADA, 1946 İstanbul Sendikalar Birliği deneyiminden sonra oluşan ve işçi sınıfının sendikal birliği yolunda atılan biricik örgütlenme biçimiydi. Bu devrimci gelenek DİSK ve TİP örgütlenmesinde hiçbir zaman kavranamadı. Daha sonraki süreçlerde de işçi sınıfının sendikal birliği davası bilince çıkarılamadı.

1963 yılında T. Maden-İş Sendikasına üye oldu. Sendikanın bütün etkinliklerine katıldı. Sendikanın işçi düşmanı, ırkçı, gerici ve faşist güçlerin eline geçmemesi için verilen mücadelede aktif rol aldı. 1963'te, Türkkablo işçisi iken işyeri baş temsilcisi seçildi.

Türkkablo'yu örgütleyip sendikaya üye yaptıktan ve başarılı bir toplu sözleşme yapıldıktan sonra baş temsilcilik görevini (yetişmek-
eğitilmek üzere) işçi arkadaşlarına bıraktı.

Eşi Rabia, Ağabeyi Memedoğlu ve mücadele arkadaşlarıyla aktif biçimde katıldığı Kanlı Pazar (16 Şubat 1969-Pazar)'da, ölümden kıl payı kurtuldu. ABD emperyalizmini, NATO'cu gericiğini, 6. Filo'yu ve S. Demirel iktidarını protesto eden "Emperyalizme ve Sömürüye Karşı İşçi Yürüyüşü" (mitingi) çok anlamlıydı. Beyazıt Meydanı'ndan Taksim Meydanı'na yürüyen ve çoğunluğu işçi ve gençlikten oluşan 70-80 bin kişilik bu protesto eylemi kara gerici-ırkçı ve şoven güçlerce kuşatılıp kırılmak istendi. Boğazda demirli 6. Filo savaş gemilerinden kalkan helikopterler havadan yürüyüş kolunu denetliyordu. Aşağıda ise; yürüyüşün öncü kolu Taksim Meydanı'na varmışken, camilerde kışkırtılan yobazlar polis destekli ve planlı bir çevirme hareketiyle arkadaki yürüyüş kolu ile irtibatları kesilmişti, daha önceden polisle birlikte Taksim Meydanı'na yerleştirilmişler ve yürüyüş koluna saldırtılmışlardı. I. TİP militanı iki devrimci işçi yoldaşımız Duran Erdoğan ile Ali Turgut Aytaç polislerin nezaretinde bıçakla katledilmişti. Kanlı Pazar deneyimi iktidar perspektifli ve mücadelenin tüm biçimlerine aday bir partileşmenin ne denli gerekli olduğunu tüm Proletarya Devrimci Kadrolarına öğretti. Onlarda hızla toparlanma çalışmalarına başladı. Devrimci kadrolar arasında savunma amaçlı "silahlanma" ihtiyacı Kanlı Pazar katliamı sonucunda giderek yaygınlaşmaya başladı.

S. Ö., 1965-1969 döneminde T. Maden-İş Sendikası Genel Yönetim Kurulu'na seçildi. Sendika bürokratlarının ücretli sendikacılık önerilerine sıcak bakmadı ve reddetti. Tezgâh başında-üretimde kalmayı uygun buldu. Sendikacılığı kötü bir meslek derekesine

düşürmek isteyenlere karşı mücadele etti. Sendika bürokrasisi ile işçi aristokrasisinin güçlenmesinin kırılması için aktif çalışmalarda bulundu; uyarı, öneri ve eleştirilerden geri durmadı.

DİSK'in Türk-İş'ten ayrılarak yeni bir konfederasyon kurmasına - ilkesel eleştirel katkılarına rağmen- kitlesel olarak katıldı. S. Ö. gibi düşünen öncü ve militan işçilerin bu yoldaki eleştiri, öneri ve uyarıları şöyleydi;

1. Türk-İş'ten ayrılmayalım. İşçi sınıfının sendikal birliğini bu sendikada kalarak gerçekleştirelim. Bunun bütün maddî şartları SADA'nın etkinlikleriyle oluşmuştur. Türk-İş ele geçirilebilir. İşçi sınıfının sendikal birlik arayış ve yönelişlerini bölmeyelim.
2. İlle de ayrı bir sendika kurmak isteniyorsa, bunun gerekçeleri olgunlaşmamıştır. DİSK kuruluşu yerine SADA'yı güçlendirelim. SADA vasıtasıyla çok önemli işçi-kitle çalışmaları yürütüyoruz. Yığınağı buraya yapalım.
3. İlle yeni bir konfederasyon kurulacaksa, DİSK adı yerine; yani "Devrimci" yerine "İlerici" ya da "Genel İş Konfederasyonu" gibi daha uygun ve yanlış anlamaları önleyecek bir isim bulalım. Zira sendikalar "Devrimci" (İhtilâlcî) olamazlar. Anarşist, troçkist, anarko sendikalist akımların kullandığı bu türden isimleri kullanmayalım. Sendikalar Devrimci olmaz. Devrimci Parti olur. Devrimi İşçi Sınıfı Partisi yapar. DİSK'in amblemindeki mavi renk yerine niçin kırmızı (kendi rengimizi) kullanmıyoruz? Türk-İş'e kendi rengimizi bağışlayarak neden maviyi tercih ediyoruz, şeklindeydi...

Nitekim yurt dışından -CGT'den- gelen sendikacılara "DİSK" sözcüğü tercüme edildiğinde; "Galiba biz yanlış bir yere geldik!?" diyerek hayretlerini ifade etmişlerdi.

Burada bir parantez açıp söylemek durumundayız: *(DİSK'in kuruluşunda terini ve kanını akıtan kadrolardan biri olan S. Ö., "Belki deneyimlerimizi sendika toplantılarında yeni kuşaklara anlatırız." düşünce disipliniyle DİSK ve T. Maden-İş Sendikasının 12 Eylül 1980 yılında sıkıyönetim tarafından kapatılmasından sonra dahi sendika aidatını açılan banka hesabına düzenli yatırmıştır. DİSK'in ilkeleri, arşivi, gelenekleri, üyeleri ve tüm birikimi yağmalanıp çarçur edildikten sonra faaliyetine izin verilmiştir. Ankara'da ki DİSK Genel Merkez binası Anayasa Mahkemesi' ne tahsis edilmiş ve elinden alınmıştır. Sendika bürokrasisi bu konuyu asla gündeme taşımamıştır. S. Ö., daha sonraki tarihlerde, DİSK kongrelerinin yapıldığı mekânlarda "Davetli değilsiniz!.." denilerek salona alınmamıştır. Aynı yöntem DİSK'i DİSK yapan tüm militan Proletarya Devrimci Kadrolarına uygulanmıştır! Günümüzdeki DİSK dâhil tüm sendikalarda rol ve sorumluluk alan kadroların - 'uzman' adlı kimilerinin- ideolojik ve sınıfsal konuları ayrıntılı incelendiğinde devlet sendikası anlayışının nasıl gerçekleştirildiği daha net anlaşılmaktadır.)*

Siyasal, Sendikal Faaliyetler, 15/16 Haziran

Dönemin sağ ve "sol" teslimiyetçi oportünist akımları; Proletarya Devrimci Kadrolarının işçi sınıfının siyasal ve sendikal birliği mücadelesinin özünü bir türlü kavrayamadı. Fakat devlet, MESS ve MİT bunu yeterince kavradı. MİT; 15/16 Haziran Direnişi öncesindeki çalışmaları yüzünden S. Ö. ile arkadaşlarının işten atılmaları için çok yönlü baskı yapıyordu. Fakat Türkablo'nun Finlandiyalı Müdürü Jorma Sholm ile Teknisyen Lauri Havisalo (Ki ikisi de namuslu ve dürüst kimselerdi. Düşünce olarak da Komünist ya da Sosyaldemokrat eğilimliydi.) bu baskılara şiddetle karşı çıkmıştı. Bu işten atılma baskılarına karşı konulmasının nedenini anlamak üzere dönemin MİT Başkanı Org. Fuat Doğu bizzat Kocaeli Derince'deki Türkkablo Fabrikasını ziyaret edecekti. Finlandiyalı

yöneticilerin Fuat Doğu'ya verdiği cevap; "İşten atılmasını istediğiniz işçiler dürüst ve namusludur... Onlar fabrika üretiminin temel taşıdır... İşlerinde de çok uzmandırlar... Nitelikli elemanlar imizdir... Bizim işimize yarıyorlar... Bizi ilgilendiren husus da budur... Kafalarındaki düşüncelere karı şamayız... Bu yolda bize neden baskı uyguladığınızı ve bu işçilerin ayrılmasıyla fabrikamızın güç durumda kalacağını niçin kavrayamadığınızı bir türlü anlayamadık." demişlerdir. MİT Başkanı Fuat Doğu S. Ö. ve arkadaşlarını fabrikada, tezgah başında iş yaparken yakından görmek istemiş ve kendileriyle bizzat konuşarak "merakım" gidermeye çalışmıştır!.. Türkkablo fabrikasının anılan yöneticileri 1970 15/16 Haziran Direnişi sonrasında S. Ö. dâhil 9 arkadaşının işten atılmalarını artık engelleyemeyeceklerdi (Ayrıntılı bilgi için bakınız: S, Ö., İşçi Sınıfı Sendikalar ve 15/16 Haziran, Anılar Bölümü. s. 390. Sorun Yayınları. 2. Baskı, 2001.).

İşçi sınıfının siyasal-sosyal devrim mücadelesindeki belli başlı temel dayanaklarından olan işçi sınıfının siyasal ve sendikal birliğinin gerçekleşmesi mücadelesinde "Sol Cenahta" ayrışmalar başlayınca, TİP'te ve DİSK'te de bu anlayışın gerçekleşmesine çalışan Devrimci ve Marksist Kadrolarla burjuva ve küçükburjuva "sol" akımlar arasında da önemli çelişki ve çatışkılar baş göstermiştir. Öte yandan "İç Komünistler" ile "Dış Komünistler" olarak fiilen ayrışan TKP'nin kadroları bu ayrışmayı TİP'e de taşımıştır. TİP'in yeni nitelikler kazanamayışında üniversite okumuş yarım-aydınların anlamsız, geçmişten "miras" tartışmaları ile kariyerizm hastalığı büyük bir rol oynamıştır. TİP içindeki TKP'nin Devrimci Kanadı partiden ihraç edilmek istenmiştir. Sınıf mücadelesi keskinleşince sağ teslimiyetçi oportünist kanat TİP'in ve DİSK'in yeni nitelikler kazanmasını engellemiştir. TİP'in içinden ve dışından işlevsiz duruma getirilmesiyle Devrimci Hareket'in merkezi TİP dışına, öğrenci gençliğin başını çektiği Dev-Genç'in cılız omuzlarına terk edilmiştir!

S. Ö. ve arkadaşları bu durumdan duydukları devrimci kaygılarını ve konuyu o dönem henüz hayatta bulunan TKP Genel Sekreteri Reşat Fuat Baraner'e iletmış ve şunları dile getirmiştir: "*Devrimci Hareket Dev-Genç'in cılız omuzlarına terkedilmek isteniyor. Dev-Genç hızla gelişip güçleniyor. Hem Dev, hem Genç nereye gidiyor? Gençlik temeline dayalı eylemler yaygınlaştırılıyor. Bu durumdan kaygılıyız. PARTİ disiplini ve güvencesi dışındaki ilerici-devrimci gençlik hareketleri yerine Parti ve Partileşme Sorunu bilinçli olarak gündemden çıkarılmak isteniyor. Mihri Belli arkadaşına bu kaygılarımızı ilettiğimizde bize şu cevabı vermiştir; "Şimdiye kadar hiç bu şekilde yayılmamıştık. Çocuklar hele bir yayılalım..." Siz ne diyorsunuz? Bu türden bir 'yayılma' politikasını nasıl buluyorsunuz?"* Reşat Fuat Baraner'in bu türden devrimci kaygılara verdiği cevaplar da son derece ilginçtir: "*Çocuklar kaygılarınızı anlıyoruz. Biraz sabırlı olalım. Yayılma politikası doğrudur. Hele bir yayılalım. Gerçekten biz hiçbir zaman böylesine yaygınlaşamadık. Mihri Belli'nin Marksist formasyonu eksiktir. O bu konuyu yorumlayamaz.*" demiştir.

Dönemin TKP kadrolarının Dev-Genç'in öğrenci gençlik temeline dayalı 'yayılma' politikalarından Dr. Hikmet Kıvılcımlı da son derece kaygı duymaktaydı. S. Ö. ve arkadaşları bu durumu Kıvılcımlı'ya da iletmıştır. Dev-Genç kadrolarını Mihri Belli ve MDD formülasyonundan kurtarmak için Kıvılcımlı yoldaş büyük çabalara girişmiş, uyan ve önerilerde bulunmuş, söyleşi, diyalog, gazete, dergi, kitap vb. etkinlikleriyle PARTİ ve BİRLİK meselesini bilince taşımış, fakat TİİKP. THKO. THKP-C, TKP-ML vb. örgütsel arayışların önünü kesmeye ömrü yetmemiştir. Öğrenci gençliğin devrimci dinamizminin, militanlığının, özveri ve çalışkanlığının işçi sınıfı disiplinine, koruyuculuğuna ve güvencesine çekemeyişin acısını günümüzde de çekmekteyiz.

TİP'deki hizipleşmeler başladığı dönemlerde, Devrimci gençliğin ileri-militan kadrolarından Mahir Çayan TİP Anka- ra-Çankaya İlçe Başkanıydı; Deniz Gezmiş TİP İstanbul-Üsküdar İlçe Sekreter

Yardımcısıydı; İbrahim Kaypakaya TİP İstanbul-Eminönü İlçe Üyesiydi. TİP Devrimci gençliğin militan kadrolarını, onların coşku, heyecan ve özverisini proletaryanın koruyuculuğuna çekemedi. Çekemezdi. Çünkü TİP bir Komünist Parti değildi. Arkasında ciddî, güvenilir ve donanımlı illegal bir Bolşevik Partisi'nin güvencesinden yoksun olarak legaliteyi kullanmaya yönelmişti.

TKP'den "miras" kalan (tevarüs eden) hizipçi ve hizayı bozucu kavgalar, tasfiyeci anlayışlar TİP'te de sağ teslimiyetçi oportünist kanadın Devrimci Kanadı tasfiye etmesiyle sürdürülmüştür.

O dönemlerde "Marksizmin yorumu ve pratikte yeniden üretimi" sorunsalını kavrayan ve bu doğrultuda hareket eden kadroların sayısı azdı; bu kadrolar da TİP ve DİSK'in dışına bilinçle atılmıştır.

S. Ö. TİP'teki küçükburjuva "sol" aydın kavgasında Aybar. Boran, Aren hiziplerinin yanında yer almadı. DİSK'teki saflaşmalarda da sendika bürokrasisi ile işçi aristokrasisinin karşısındaki yerini aldı. TİP'in parlamentarizme, DİSK'in sendikalizme-ekonomizme kayması yüzünden açık faaliyet alanlarında yapılması gerekenler ile kazanılması gereken mevziler bir bir kaybedildi.

15/16 Haziran Sonrası, Partileşme Arayışları, PDK

S. O., ilerici gençlik hareketleri dünya devrimci geleneklerinin eklektik, pragmatik yörüngesinde yeni örgütsel arayışlara (Kuruluş sırasıyla TİİKP, THKO, THKP-C, TKP-ML) girince, "Gençliğin Yolu İşçi Sınıfının Yoludur." şiarının uzantısında ilerici gençliğin dinamizmini işçi sınıfının koruyuculuğuna çekmeye çalışan çabalara girdi. Yerel, ulusal, sosyal / sınıfsal ve enternasyonal diyalektik bütünlüğün önemini kavradı. Yaşamı boyunca sosyal muhalefet dinamiklerinin en ileri unsurlarıyla buluşup bütünleşerek yığmağı bu alana yapmanın kavgasını verdi. Hayat ve mücadelenin hiçbir zaman

doğrulamadığı programsız partileri, partisiz programın ve ' dar grup kültürüne" ya da "tapımına" girenleri her vesileyle uyardı ve karşıya aldı.

İşçi sınıfı harekeli, sosyalist hareket, emekçi halk hareketleri, ilerici gençlik hareketi, yoksul köylülük, emekçi kadın hareketi, Kürt ulusal özgürlük hareketi, Kızılbaş-Alevi harekeli ve fukara Müslüman cenah gibi hesaba katılması gereken ileri ve anlamlı sosyal muhalefet dinamikleri, anılan örgüt kurma atakları ile devrimci hizayı bozan grupların politikasızlıklarından ötürü uyumlandırılarak seferber edilemedi. "Örgütler Anarşisi" hastalığı Sol'un parselasyonunu getirdi ve günümüzdeki tablonun oluşmasını koşulladı. "Devrimci Hareket'te kolektif olan her şey bize yabancı değildir!.." özdeyişi S. Ö.nün Proleter Devrimci tavrının özünü ifade etmektedir.

S. Ö., hayatı ve mücadeleyi kucaklamaya aday **İşçi Sınıfı Partisi** ve **Partileşme Sorunu** gibi dönemin can alıcı sorunlarını içeren tüm çabaların içindeki yerini aldı.

İdeolojik, politik ve örgütsel konumu yüzünden TİP Kocaeli İl Başkanı ve MYK Üyesi Şinasi Yeldan, S. Ö.nün "Parti tüzüğüne aykırı kurul dışı tartışma ve ilişkileri" gerekçesiyle(!) partiden ihracını talep etti. TİP Merkez Haysiyet Kurulu bu ihraç talebini Aybar'ın fiilî baskısına rağmen onaylayamadı. Kocaeli İl Kongresi'nde; İl Haysiyet Kurulu'nun ihraç kararına rağmen, S. Ö. 1 delege çıkarma hakkı olan işçi kentinden Büyük Kongre Delegatesi seçildi. TİP'in 1965 Malatya Büyük Kongresi'nde S. Ö.nün delegeliği TİP içinde Zeki Baştımar'ın (Siyasî mülteci kimliği ile SSCB'ye sığınmış "Harici Büro" üyesi) görevli kadrolarından Dr. Nihat Sargın tarafından keyfî biçimde engellenmek istendi

KDİKB Hangi İhtiyaçtan Doğdu?

TİP içinde Devrimci ve Marksist kimliği ile çalışma ve işçi sınıfına yararlı olma olanakları büyük ölçüde kalmayınca, bölgedeki işçi hareketlerin, sevk ve idare edebilecek, işçi sınıfının siyasal ve sendikal birliği davasına katkı getirecek yerel/bölgesel bir örgütlenmeye gidildi. 1969'da, Kocaeli Devrimci İşçi-Köylü Birliği (KDİKB) bu amaçla oluşturuldu. Çünkü Kocaeli'ndeki işçilerin bir ayağı köydeydi. TİP'e de seçimlerde Kocaeli'nde kent merkezinden ve kamu sektöründen çok. S. Ö.nün başında bulunduğu köylü-kitle çalışmaları sayesinde köylerdeki işçi-emekçilerden ve de Kızılbaş-Alevi geleneğinden oy çıkmıştı.

S. Ö. ile arkadaşları Komünist Enternasyonal'in "Parti varken parti kurulmaz" ilkesine her zaman bağlı kaldı. Fakat burjuvazi KDİKB kuruluşunu "İllegal Parti" olarak değerlendirdi ve üyelerini TCK'nın 141 ve 142. Maddelerine göre mahkûm etti!...

KDİKB, o dönem yerel örgütlenme inisiyatifleriyle öne çıkan ve sistemin şimşeklerini üstüne çeken ve de sayıları 600'ü aşan örgütlerimizden (Sovyet, şûra, komün, devrim ocağı vb.) biri ve en önemlisiydi. KDİKB üyeleri, yerli komünarlarımız olan kimlikleriyle 15/16 Haziran Hareketinin örgütlenmesinde, eylemde, polisle, işkencede, duruşmalarda ve cezaevi yaşamında hareketin daha fazla darbe almamasına çalışmış ve öncülük görevlerini yerine getirmiştir.

15/16 Haziran Hareketi'ni tabanda ören ve nihai amacına taşıyan nitelikleriyle 5.000 militan ve öncü işçi gibi S. Ö. de artık hiçbir fabrikada ya da işyerinde işe alınmayacaktır. 5.000 militan işçinin tasfiyesi MESS, MİT ve DİSK üst yönetimi -sendikal bürokrasi-üçlüsünün ortak hareketiyle ancak gerçekleştirebilmiştir! 15/16 Haziran Direnişi'ni tabanda ören kadrolar yapılan duruşmalarda hüküm giyecek, DİSK üst yönetimi ise yapılan bu anlaşmayla beraat

edecektir!.. (Ayrıntılı bilgi için bakınız: S. Ö., İşçi Sınıfı-Sendikalar ve 15/16 Haziran, Sorun Yayınları, 1. Baskı: 1976, 2. Baskı: 2001.)

S. Ö., anılan nitelikleriyle işçi sınıfının 15/16 Haziran çıkışıyla, kendisi için sınıf olma mücadelesinde, işçilik onurunun, Devrimci ve Marksist geleneğinin gereğini yerine getirmiştir. Bağımsız sınıf tavrını özel yaşamında, işinde ve üretiminde kıskançlıkla korumuş, daima dik ve onurlu durmayı tercih etmiştir. Mahkemelerde sosyalizmin tarihsel-sosyal-siyasal haklılığı ile 15/16 Haziran Direnişi'nin sınıfsal haklılığını savunmuş: "işçi sınıfını yenemeyeceklerine" kayıtlara geçirmiştir. Birer siyasî mahkeme olan sıkıyönetim mahkemelerinde 15/16 Haziran'ın kadroları işçi sınıfının sosyal meşruiyeti ile devrimci yasallığını hiçbir kuşkuyla meydan vermeyecek biçimde bilince taşımıştır. Fakat küçükburjuva devrimciliğine soyunanlar (En başta komünistçilik oynayan Harici Büro "TKP") ise, Proleter Devrimcilerinin bağımsız sınıf tavrını hiçbir zaman anmamakta direnmiş, sendika bürokrasisi ile işçi aristokrasisinin yanındaki yerlerini almışlardır. Sahte ve naylon komünistlerin işçi sınıfının siyasal ve sendikal birliği davasına verdiği zararı ve günümüzdeki tekapecilik serüvenlerini ise burada anmak dahi istemiyoruz.

S. Ö.nün sınıfına yaraşır bu tavrı; bir yandan burjuvazinin; öte yandan, sol, solcu, sosyalist ya da komünist geçinen akımların düşmanlığını tahrik etmekte rol oynamıştır. Liberal, tasfiyeci, reformist, revizyonist, yeni-sol, "postmodern sol", "ulusalcı-sol" eğilimlerin yanı sıra bireysel terörizmi öne çıkaran küçükburjuva devrimciliğinden bir adım öne çıkamayan "avantürüye"den daima "düşmanlık", "sinsi kuşatma", "yok sayma", "ihbar" ve "ihnet" görmüştür. Anılan "sol" eğilimlerin tamamı yemin etmişçesine Bilimsel Sosyalizm-Komünizme saldırıyordu. S. Ö. ile *Kolektifimiz* Çalışanları ise bağımsız sınıf tavrıyla bu türden saldırıların karşısındaki yerini almıştı.

S. Ö. ve KDİKB kadroları 15/16 Haziran 1970 sonu cezaevinden çıktuktan sonra "Sosyalist Sol'un Birliği"ni gerçekleştirmeyi amaçlayan Proleter Devrimci Kurultay (PDK)'ın örgütlenme çalışmalarına hız veren çabaların içinde olmuştur (PDK'nın ilk günü akşamı THKO'nun örgütlenme çalışmalarını yapan Deniz Gezmiş ve arkadaşları S. Ö. ile görüşme talebinde bulunmuş ve ODTÜ'de - Ünlü, 202 Nolu Oda'da- konuk etmiş, PDK'daki gelişmeler hakkında bilgi almış, kendisi de buradaki örgütsel projelerini aktarmıştır. S. Ö.de onları PDK hakkında bilgilendirmiş "Korkma PDK da seni polise kaptırmayız." demiş ve Deniz'i bir konuşma yapması için PDK'ya katılmaya çağırmıştır (PDK'nın toplantı salonu polis panzerleri ile kuşatılmıştı, ha keza Proleter Devrimci Kadrolarda silahlıydı.). Fakat Deniz PDK'yı olumlu bulmakla birlikte katılmamıştır. S. Ö.yc hazırlık çalışmalarını yaptığı örgütlenmeler hakkında tüm ayrıntılarıyla bilgiler vermiş, Cihan ve diğer arkadaşlarının Kocaeli'de KDİKB kadrolarınca saklanmasına, bu yolda gösterilen dayanışmaya teşekkür etmiş, ileride bu türden dayanışmalar içinde olmayı özlediğini söylemiştir.

S. Ö. Dev-Genç'in. KDİKB vb. yerel örgütlenme inisiyatiflerinin önerisiyle PDK'ya başkanlık etmiştir (Ankara, 28- 29 Ekim 1970). PDK sonunda ise. Hükümet Komiseri'ne teyp tesisatı kurdurmamak, PDK'daki konuşmaların teyp teypine ve de devletin görevli memurunun -Hükümet Komiseri'nin- görevini yapmasına engel olmak ve fiili mukavemet vb. gerekçelerle PDK sonu yolda yürürken güvenlik güçleri tarafından çembere alınmış ve tutuklanmış, daha sonra yargılanmak üzere serbest bırakılmıştır. 12 Mart 1971 askerî faşist darbenin ilan edildiği gün S. Ö.nün de bu nedenle Ankara'da, hakkınca açılmış davada duruşması vardı. Duruşma sonunda I. şube polislerince yeniden gözaltına alınmak üzere iken, Dev-Genç'in militan bayan üyelerinin (ünkü erkekler o sıralarda ortalıktan ekilmışti) sayesinde Ankara Adliyesi binasından kaçınılmıştır...

(Sürece ve PDK'nın oluşumuna ilişkin ayrıntılı bilgi için bakınız: S. Ö., Partileşme Sorunu Cilt: III, Sorun Yayınları, 1988.)

Gerek PDK etkinliği, gerekse S. Ö.nün çabalan ve deneyimleri anılan örgütlenmelerin önünü kesmeye yetmedi. Yeterli miydi? Yetmezdi. Bir yandan hayatı ve mücadeleyi kucaklamaya aday **PARTİ** arayış ve yönelişleri, diğer yandan TİİKP, THKO, THKP-C, TKP-ML türünden örgüt arayışları parçalanarak 12'li darbeler sonucu "Sol Cenah"ın siyasî tablosunun daha da "renk"lendirilmesini sağladı!. Devrimci Hareket bir türlü sınıfsal bir seçimle devrimci tarih ve gelenekleriyle yüzleşip hesaplaşamadı, ayrışıp bütünleşemedi **PARTİ**leşemedi!..

Örgüt Arayışları;

TİİKP, THKO, THKP-C, TKP-ML ve 12 Mart 1971

S. Ö., I. TİP'in içinden ve dışından kuşatılıp işlevsiz bir konuma düşürülmesiyle, "somut durumun somut tahlili" yöntemiyle, dönemin tüm Proleter Devrimci Kadrolarıyla Parti, Partileşme Sorunu vb. konularda "Birlikte neleri yapabiliriz?" arayış ve yönelişlerinin tamamına katıldı. Tutarlı-somut-amaçlı İşçi-Kitle, Köylü-Kitle, Gençlik-Kitle, Asker- Kitle çalışması yapan tüm devrimci kadrolarla birlikte oldu. Bu türden ilkeli birliktelik arayışları günümüzde de bir biçimde sürdürülmektedir.

Kolektifimiz Çalışanları ve S. Ö., böylesine anlamlı ilişki ve diyalogları daima ilkeli ve temiz tuttu. Devrimci olan birimlere asla zarar vermedi. Vermedik. İlişki ve diyalog arayan her devrimci birimin yolu mutlaka Kocaeli'ye düşüyordu. S. Ö. de siyasal-sosyal devrim özlemi duyan her birimle aynı gözetmeden diyalogdan yanaydı. Devrimci ve Marksist çizgileriyle öne çıkan proletaryanın, emekçilerin, gençliğin, aydınların kısa tutulmuş bir program etrafında siyasal birliğini sağlayacak devrimci ütopyaların peşindeydi (Bu türden

arayış ve yönelişlerimiz günümüzde -tarihselden güncele- doğallıkla "**Komünistlerin Birliği**"ne dönüşmüştür.).

I. TİP'in hayatı ve mücadeleyi kucaklayamayışı karşısında Devrimci Hareket ilerici-devrimci gençliğin cılız omuzlarına kaymıştı. Öğrenci gençlik çeşitli örgüt arayışlarıyla ve hızla TİİKP, THKO türünden örgütlenmelere kayıyordu. Küçükburjuva öğrenci gençlik kimliğinden arınıp "Proleter Devrimci" bir kalıba dökülmenin sancıları çekiliyordu. THKP-C arayış ve yönelişlerinde ise TİİKP ve THKO örgütsel arayışlarından farklı olarak -görece de olsa- ve giderek Marksist- Leninist bir damar oluşuyordu. İşçi, köylü, gençlik ve asker Proleter Devrimci Kadrolardan oluşan birimler yerel inisiyatifleri ve sosyal pratikteki birliklikleriyle bir hareketin oluşmasının örneklerini de sunuyordu. Özlemi duyulan **PARTİ** bu sürecin bir ürünü olabilirdi. Önceleri MDD çizgisine sempati duyan, daha sonra Marksizm-Leninizm ile tanışan kadrolar bu hatalarını düzeltmek istiyordu / istiyorduk. MDD çizgisinin -Mihri Belli'nin- kitleler önünde eleştirildiği, Proletarya Devrimcilerinin ayrıştığı Proleter Devrimci Kurultay deneyimi bunun açık örneklerinden biriydi (Ayrıntılı bilgi için bakınız: S. Ö., Partileşme Sorunu Cilt: III, Sorun Yayınları, 1988.).

Sosyal pratikte sınanıp denenmiş işçi, köylü, gençlik, aydın ve asker Proleter Devrimci Kadroların birbirine çok büyük ölçülerde sevgisi, saygısı ve güveni vardı. Her Proleter Devrimci Kadro gücünü tabandaki örgütlülüklerden alıyordu. Gerçekleştirilen tutarlı eylemler -kütlesel çıkışlar-, Kadroları birbirine kaynaştırıyordu.

İlk kez kurulan ve sonradan THKP-C ismini alacak olan 10 kişilik **PARTİ** Kurucu Komite'deki tüm Kadrolar sosyal pratikteki -anamlı kütlesi olan- örgütlenmeleri temsil ediyordu. Bu bileşimde Orhan Savaşçı: Orduyu; İsmet Öztürk: Yoksul Köylülüğü; Mahir Çayan,

Yusuf Küpeli, Münir Ramazan Aktolga, Bingöl Erdumlu, Ertuğrul K rk , Dev-Genç; Sina  ıladı ve Ziya Yılmaz aydın kesimini; Sırrı  zt rk de Proletaryayı temsil ediyordu.

S.  n n bu komitenin partileşmesi konusundaki görüşleri net biçimde açıktı: **Parti, Partileşme Sorunu, Devlet, Devrim, İktidar** mücadelesinde nasıl bir **program**  retilmeliydi? Tutarlı-somut-amaçlı bir iktidar mücadelesinde anılan kadrolar, birbirlerine son derece güven duymalarına ve bağlılıklarına rağmen. **Program** tartışması vb. konularında olması gereken yerde henüz tartışmamışlardı. Doğru bir seçimle komitenin bileşimi üretilmiş, fakat 12 Mart 1971 askerî faşist darbesinin  ng n nde yeterli bir hazırlık çalışması da yapılamamıştı. Bu yoldaki tüm çalışmalar ve kurulan ilişkiler bir tek insana, Mahir'e indirgenmişti. 15/16 Haziran Direnişi sürecinden yeterli ders ve sonuçlar henüz  ıkarılamamıştı. Tekelci sermayenin ve emperyalizmin gündemi yeterince hesaba katılmamıştı. Ayak sesleri duyulan faşizme karşı koymaya aday örgütsel g vencelerimiz henüz oluşturulamamıştı...

S.  n n PARTİ ve tarihsel müttefikleri vb. konulardaki ilkesel yaklaşımı, organik ilişkili tarihsel deneyimi ve geçmişi (TKP - I. TİP - SADA - DİSK - KDİKB) Kurucu Komite tarafından ayrıntılı olarak biliniyordu. Sonradan THKP-C ismini alarak kurulan örgütlenme kararı S.  n n onayı alınmadan -gyabında- verilmişti. S.  . buna rağmen anılan tüm devrimci kadrolarla olan ilişkilerini yaşamı boyunca (poliste, sorguda, cezaevinde, mahkemelerde) ilkeli tutmuştur.

Kurucu Komite'nin neden THKP-C ismiyle ve **program** tartışması yapmadan, ayrıca bu konularda S.  n n onayım almadan bir çıkış yapmış olduğu olayını ilgililer kendisiyle tartışmamıştır. O da kötü cezaevi koşullarında bu sorunu  ne çıkarmamış, duruşmaların bitmesini beklemiş ve ağır ceza tehditleri karşısındaki sorumlularını incitmemeye  zen göstermiştir.

Mahir'in Kartal Maltepe Cezaevi'ne getiriliŖi s¼recinde S. .n¼n bir ara bu konuyu aması ¼zerine Mahir: "AĞabey biz senin yaŖamanı ve ayakta kalmanı arzu ediyoruz..." demiŖtir. S. . de bunu bir "zeleŖtiri" yerine koymuŖ, bir daha da bu meseleyi konu yapmamaya zen gstermiŖtir. THKP-C rg¼t¼ne Ŗu ya da bu d¼zeyde katılmıŖ, sempati duymuŖ insanlarımızla da bu konuyu tanıŖmamıŖtır. G¼n¼m¼zde de bu ve benzeri konuları ilkeli araŖtıran-inceleyen ve kaleme alan kadro alıŖması yoktur. Fakat, zel ve öznel yorumlarıyla somut olay ve olguları, yakın tarihimizi çarpıtma, suskunluk, sinsi kuŖatma, tevat¼r, yalan, demagoji ve spekulasyonlar g¼rla gitmektedir!..

S. ., KDİKB Davasından h¼k¼m giymiŖtir, ancak 10 kiŖilik Kurucu Komite'deki arkadaŖları sorgularında S. .y¼ b¼y¼k ölçekte korumuŖ ve THKP-C sanığı olmamasını saĖlamıŖlardır. Bir iki provokatör ve ¼r¼k insan malzemesi dıŖında S. .ye "atfı-c¼r¼mde" bulunan da ıkmamıŖtır. M¼cadele arkadaŖlarıyla S. .n¼n de kendisini THKP-C sanığı durumuna d¼Ŗ¼recek hiçbir ifadesi bulunmamaktadır.

Cezaevinden kaçma olayı ertesindeki THKP-C'nin ayrıŖmasında S. .n¼n tarafları dinleme, diyalog ve uzlaŖtırma nerileri, bu yoldaki temasları ve yaptığı çabalar da sonuçsuz kalmıŖtır.

Dönemin yalnızca THKP-C kadroları değil, THKO, TKP-ML t¼r¼nden t¼m rg¼tlerin militan ve önde gelen kadroları S. .ye daima b¼y¼k bir saygı gstermiŖ, rg¼t sınırlarını ve sorunlarını, hatta özel meselelerini, plan ve projelerini rahatlıkla aktarmakta bir sakınca grmemiŖlerdir (G¼n¼m¼zde dahi cezaevlerindeki insanlarımıza ayırım gözetmeden duyarlılık gsterildiğimiz için onlar da gerek *Kolektifimiz* gerekse S. . ile çok rahat iletiŖim kurabilmektedirler.).

O, bug¼nlere gelmesini sağlayan ilkeli-tutarlı-dengeli alıŖmalardan asla geri durmamıŖ ve rg¼t kararlarını, saklı ve temiz tutulması gereken t¼m sınırlarını aıklamamayı uygun bulmuŖtur.

Anılan örgütlerin önde gelen kadrolarının katledilmesinden sonra geride sağ kalan ve küçükburjuva kariyerizmine - avantüryeye-soyunanlar ise bu sürecin eleştirel katkılarla aşılması mücadelesinin önünü kesmiş, sisteme / rejime / devlete hizmet demek olan günümüzdeki "örgütler anarşisi" hastalığının yaygınlaşmasını sağlamıştır. Böyleleri bugün de medyada "pehlivan tefrikası anlatma işi'ne soyunmuşlardır.

THKO, THKP-C, TKP-ML vb. örgüt sorumlularından bu süreci Marksist bakış açısıyla inceleyen, araştıran, sorgulayan, hesaplaşan, çok yönlü sonuçlarla dersler çıkaran ve de "**Komünistlerin Birliği**" sorunsalını gündeme taşıyan kadrolar da henüz çıkmamıştır. Bu konu açıldığında S. Ö., "*Belli ölçülerde de olsa Kurtuluş Örgütü ile TKP-ML'nin donanımlı kadroları arasından bu soruna çözüm yöntemi üretecek kadroların çıkma ihtimalinin daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.*" demektedir. S. Ö.nün çeşitli TV konuşmalarında, panel, söyleşi, konferans ve benzeri etkinliklerde: "*Kıvılcımlı, Deniz, Mahir, Kaypakaya yaşasaydı ya da onları yaşatabilseydik bu arkadaşlarımız, sıkça bilince çıkarmaya çalıştığımız "**Komünistlerin Birliği**" davamızın yanında, yani Kolektifimizin bu yoldaki çabalarının yanında olurlardı.*" demekten kendini alamamıştır. Anılan yoldaşlarımızın niteliklerine sahip kadroları da hayat henüz üretememiştir.

THKO-THKP-C kadrolarının Kızıldere'de katledilmelerinden sonra küçükburjuva kariyerizmi ile yanıp tutuşan, umutsuz-ufuksuz tavırlarıyla cezaevlerinde görece kolektif hareket eden devrimci tutsaklara "THKP-C biziz!?" diyerek cezaevi yaşamını zehir edercesine "sulta" kurmaya yeltenenler de çıkmış, S. Ö.nün Proleter Devrimci kararlı tavrına karşı çeşitli provokasyonlara yönelmişlerdir. Bu türden provokasyonlara başvurular çeşitli İşçi Birliği tutsakları ile KDİKB kadrolarından derslerini de almışlardır. (Ayrıntılı bilgi için

bakınız: S. Ö., 12 Mart 1971'den Portreler Cilt: I, II, III, Sorun Yayınları).

Tarihin "cilvesine" bakın ki, böyleleri THKP-C'den sonra örgütüne ihanet etmiş, "halk" ve "halkın" diye başlayan yeni yeni örgütler kurmuş ve en sonunda devrimciyi oynayan nasyonal solcu Doğu Perinçek'e biat ederek kimisi onun koruması kimisi de müridi olmayı yeğlemiştir!.. Mahir sezgileriyle bu durumu önceden görmüş olmalı ki, I. THKP-C Davasının ilk duruşmasında böylelerinin Parti üyesi olmadığını, S. Ö.nün kadro seçimindeki zaafı konusunda uyarı ve eleştirilerini de dikkate alarak bu arkadaşların "*Cephe üyesi olarak sınındıklarını. Parti üyesi olarak Ziya, Ulaş ve kendisini*" ifade etmiş, ayrıca; "*Bu 36 sanığın THKP-C Davasına dâhil edilmesi MİT ve Savcı tarafından monte edilmiş bir provokasyondur.*" demiş ve bu hususu açıkça belgeleyerek zapta geçirmiştir.

THKP-C'nin oluşum süreci hakkında MİT ve Emniyet bağlantılı pek çok kasıtlı yayınlarla spekülasyonlar yapılmaktadır. Bu konuda yazılmış en azından 10 adet çeşitli kitap yayını mevcuttur. Bunların çoğunda S. Ö. "Terörist-anarşist örgüt kurucusu" olarak nitelenmekte ve birilerine hedef gösterilmektedir!? THKP-C ile örgütsel ilişkili ya da uzantısı olduğunu iddia edenlerin bu konudaki söylem ve yayınları da maalesef aynı kapağa çıkmaktadır.

Devrimci hareketimizin tarihi, Bilimsel-Sosyalizm-Komünizm ile olan ilişkisi ve bu tarihimizdeki ideolojik, politik ve örgütsel yanlış-yanılgı-hata-ihanet-sapma vb.lerinden kopuş mücadelesi, yeni örgütsel arayış ve yönelişlerin oluşumu ve ilkesel konumları üzerine henüz nesnel gerçekliği yansıtan yayınlara rastlanılmamaktadır. Devrimci tarihimizin gelenek ve göreneklere büyük bir "özgürlük" içinde(!) ve keyfe keder biçimlerde tahrif edilmektedir.

Bu türden sağlı "sol"lu tahrifatlara karşı Proleter Devrimci kimliği ile S. Ö.nün de cevap verme hakkı bulunmaktadır. O, kendi payına çeşitli kitap, polemik ve makalelerinde belli disiplinleri gözeterek söylenmesi gerekenleri söylemiş, **PARTİ**'nin oluşturulması mücadelesinde tutulacak **Ana Halka**'yı sürekli işaretleyerek büyük ölçüde görevini yerine getirmiştir.

12 Mart 1971 ve Cezaevi Dönemi

1960-1970'li yıllarda sınıf mücadelesi keskinleşmişti. Harici Büro "TKP" ile I. TİP'in **Parti, Partileşme Sorunu** vb. konulardaki işlevsizliği karşısında tutarlı-amaçlı-somut bir iktidar projesine sahip bir partileşme konusu gündeme gelmişti. Dönemin parti arayış ve yönelişleri arasında öne çıkan THKP-C'nin ilk Kurucu Komitesi'ndeki arkadaşlardan Orhan Savaşçı, İsmet Öztürk, Ziya Yılmaz, Yusuf Küpeli, Bingöl Erdumlu, Münir Ramazan Aktolga ve Ertuđrul Kürkçü hayattadır. Bugüne kadar tarihsel olay-olgu-süreç-veri-belge vb. konularda ne sorumlulukla bir tartışma ortamı yaratılmıştır ne de bu süreci değerlendiren ders ve sonuç çıkarmayı amaçlayan genel bir hesaplama yapılmıştır. Burjuva ajanlarının ve de çeşitli ełoğullarının THKP-C'nin kuruluşuna ilişkin binbir çeşit tahrifatlarına karşı S. Ö. tekzip etme ya da dava açma hakkını dahi kullanmamıştır. "Sol Cenahın" ayrışıp bütünleşemediği, burjuva ve küçükburjuva "sol" örgütlerle ideolojik-politik-örgütsel açıdan hesaplaşamadığı bir süreçte kişisel bayağlıkların, yalanın, demagojinin, tahrifatın, spekülasyonun egemenliğinde hangisiyle ve nasıl hesaplaşacaksınız!?

12 Mart 1970 askerî faşist darbesi sonunda yara alan, program ve projeleri sosyal pratikte asla doğrulanmayan örgüt sorumlularına "*Kolektif çabalarla birleşik, güçlü, ciddi, güvenilir ve donanımlı İşçi Sınıfı Partisi*"ni oluşturmak dururken neden *THKO, THKP-C ve TKP-ML türünden örgütler kurdunuz?*" sorusunu yöneltmiş, fakat

bu türden örgütler kurarak sınıf mücadelesine ve dolayısıyla **İSP**'nin oluşturulmasına verilen zararlar konusunda militan kadroları incitmemeye aynı zamanda onları düşündürüp kazanmaya özen göstermiştir. S. Ö., bu özeni günümüzde de göstermektedir. Bilindiği gibi *Sorun Yayınları Kolektifi* de zaten bu amaçla oluşturulmuştur.

Anılan bu tarihsel gelenek ve göreneklerin içinde rol alan, sorumluluk üstlenen, sürece ilgi duyan, konuya ve sorunlara dürüst, samimi ve ilkeli yaklaşan kadrolar tutarlı- amaçlı-somut bir tartışma ortamı yarattıkları takdirde S. Ö.nün de elbette söyleyeceği çok şey olacaktır.

Kartal - Maltepe Cezaevinden Kaçma Olayı

Anılan tartışmaların benzeri; 29 Kasım 1971 tarihinde İstanbul Kartal-Maltepe 2. Zirhli Tugay Askerî Ceza ve Tutukevi'ni delerek gerçekleştirilen kaçma olayında da yaşanmıştır. THKO ve THKP-C'nin bu vesileyle verdiği "Birlik" mesajı kimilerince ya anlaşılmamış ya da anlamazlıktan gelinmiş, çeşitli niyetlerle bu türden örgütlerin daha da ayrışıp bölünerek yaygınlaşmasına yaradığı görülmüştür.

Kaçma olayının örgütlenmesi, hazırlık süreci, tünelin planlanması ve açılması, üçü THKP-C'li (Mahir-Ziya-Ulaş), ikisi (Cihan-Ömer) THKO'lu militanların kaçırılması olayı hakkında da benzeri yayınlarla spekülasyonlar yapılmaktadır. S. Ö., anılan cezaevinde 15/16 Haziran 1970 Direnişi sonrasında da tutuklu olarak bulunmuştu. Dolayısıyla bu cezaevi hakkında ayrıntılı bilgi ve deneyimlere sahip biricik tutukluydu. Kaçma olayını ve bu süreci hazırlayanlardan. İstanbul II. THKO Davasının yaşayan sanıklarından Yavuz Yıldırım Türk ve arkadaşları en doğru bilgilerin sahibidirler. Kaçma olayı hakkında öncelikle bu arkadaşların konuşmaları gerekir. Konuşma sırası S. Ö.ye gelince elbette onun da çeşitli eserlerinde belli disiplinleri

gözeterek değindiği konuların dışındaki bilgileri vb. konudaki tarihsel tanıklığının gereğini yerine getireceği açıktır.

Bu kaçma olayını THKO'lu militanlardan Cihan başta olmak üzere, dönemin devrimci gruplarının kadroları birlikte hazırlamışlardır. Cezaevindeki görevli ve güvenilirmez "tutuklu"lardan da gizli tutulmuştur. THKP-C militanları kaçma planına sonradan dâhil edilmiş ve tünel hazırlandıktan sonra anılan cezaevine getirilmeleri sağlanmıştır. S. Ö.nün temsilciliğini yaptığı A Koğuşuna önce Ömer Ayna getirilmiştir. Daha sonra Mahir THKP-C Davasındaki sanık arkadaşlarıyla ortak savunma hazırlamak için müracaatta bulunmuş, Selimiye'deki hücrelerinden 2. Zırhlı Tugay Kartal Maltepe Askeri Ceza ve Tutukevi'ne getirilmiş ve dava arkadaşlarının kaldığı koğuşlara değil de kasıtlı biçimde faşist katillerin bulunduğu F Koğuşuna yerleştirilmiştir. A Koğuşu Temsilcisi sıfatıyla S. Ö.nün bu durumun vahametini ve doğması muhtemel sonuçları Cezaevi idaresine yazılı olarak bildirmesinin sonucunda Mahir'in önce A Koğuşuna, bir müddet sonra da tünelin hazırlandığı D-E Koğuşuna geçişi sağlanmıştır. Daha önce F Koğuşuna verilen Ulaş'ın A Koğuşuna getirilmesi olayı da S. Ö.nün Cezaevi idaresine başvurusu sonucunda gerçekteşirilmıştir.

Kartal Maltepe Askeri Cezaevinin delinmesi olayı nedeniyle S. Ö.nün kardeşleri ve tüm yakınları sorgulanmıştır. Babaeski'de eczacılık yapan Ağabeyi H. Hilmi Öztürk bu nedenle 12'li darbelerde tutuklanmış, sorgulanmış ve devamlı takip altında tutulmuştur. S. Ö.nün kaçma olayı sonucunda cezaevini delip aşan THKO ve THKP-C militanlarının yurtdışına gitmesi, özellikle Sosyalist ülkelere gitmesi yolundaki Önerileri gerçekteşirilememiştir. S. Ö., "*Sosyalist ülkelere gidin. Marksizm konusunda okuyun, öğrenin, bilgilerinizi derinleştirin. Harici Hiiro 'TKP'nin buradaki sınıf mücadelesini ve işçi sınıfı partisini asla temsil etmediğini SBKP'ye bildirin...*" yolundaki önerisi dikkate alınmamış, "intihar" ve "feda" eylemlerine başvurulmuştur. S. Ö.nün ve Ağabeyi H. Hilmi Öztürk'ün kaçma

olayından önce bu yoldaki çok yönlü temas, girişim, hazırlık ve güvencelerini sağlayıcı çabaları ise yerini bulmamıştır. Fakat iyi saatlerde olsunlara malzeme veren kimilerinin zayıflıkları yüzünden S. Ö. ve kardeşleri birer "canlı hedef yapılmış, çeşitli sorgulardan geçirilmiş ve çok büyük sıkıntılar çekmişlerdir.

12 Mart 1971 Tin getirdiği Sıkıyönetim şartlarında nelerin yapılabileceğini araştıran S. Ö., Kadrolar arası gerekli bir "Enformasyon Ağının örgütlenmesi çalışmalarına katıldı. Bu amaçla ve yeraltına geçmek üzere vapurla İstanbul'a gelirken eski bir solcunun (B. İ.) ihbarı üzerine yakalandı ve tutuklandı (İhbarcı -B. İ., S. Ö.nün önemli maddî, manevî desteğini almış, sonradan gördüğü faşist baskılar sonucu dönmüş TKP den eski bir arkadaşıydı!).

S. Ö., İstanbul Kartal/Maltepe 2. Zırhlı Tugay ve Selimiye Kışlası Askerî Ceza ve Tutukevlerinde, hükmü kesinleştikten sonra ise İstanbul Bayrampaşa Cezaevinde hapis yattı.

15/16 Haziran'ın kadroları olan 5.000 öncü işçiye fabrikaların kapısı ebediyen kapatılınca, S. Ö. de ekmeğini kazanmak için geçici işlerde çalıştı. Bu türden işlerde çalışırken de polis ve MİT'in baskı ve tehdidinden kurtulamadı. Polis ve MİT'in baskısı o denli ileri gitti ki, bir ara Kocaeli Bölge MİT Başkanı, S. Ö.nün kayınbiraderi Ayhan Tekin (1963 Harp Okulu çıkışlı ve o tarihlerde üstteğmence bacısının S. Ö.den boşanmasını dahi talep edecektir(!) (Ayrıntılı bilgi için bakınız: S. Ö. 12 Mart 1971'den Portreler Cilt III., s. 391-399, Sorun Yayınları, 1997.)

S. Ö., I. TİP'in üstlenemediği görevi yerine getirecek ***İşçi Sınıfı Partisi ve Partileşme Sorunu*** arayışlarından hiçbir dönem geri durmadı.

THKO, THKP-C, TKP-ML, DDKO vb. örgütlenmeler yerine hayatı ve mücadeleyi kucaklamaya aday *İşçi Sınıfı Partisi (İSP)*'nin oluşturulması için çaba gösterdi. Anılan örgütlenmelerin ileri unsurlarıyla diyalog, dayanışma, birlikte iş yapma ilişkilerini sürdürürken, işçi sınıfının bağımsız sınıf tavrını daima önde tuttu. Yüzde yüz bağımsız ve yüzde yüz işçi sınıfı ve emekçi halkların sosyal-evrensel kurtuluşunu düşündü. Devrimci olan her birimi sahiplendi ve kadrolara zarar vermedi. Burjuva ve küçükburjuva "sol" eğilimlerin teşhis, mümkünse tedavisi, değilse tecrit ve teşhiri mücadelesinden geri adım atmadı.

1970 - 15/16 Haziran'dan çıkarılan ders ve sonuçların uzantısında çalışmalar içindeyken 12 Mart 1971 askerî faşist cuntanın işbaşı yapması gecikmedi. Devrimci ve Marksist Kadrolar Komünistlerin Birliği'ni gerçekleştirilmeden ilerici, demokrat, devrimci, sosyalist, Türk ve Kürt Yurtseverleri ve Marksist kadroların örgütlü çabaları 12 Mart faşizminin kırım ve kıyımlarına geri adım attıramadı. Çünkü Faşizme Karşı *Birleşik İşçi Cephesi (BİC)* örülemedi. "Devrimci Durum"u değerlendirecek, mevcut devrimci potansiyeli tutarlı bir iktidar mücadelesine taşıyacak, sosyal dinamiklerin en ileri unsurlarını bütünleştirip sevk ve idare edebilecek *İşçi Sınıfı Partisi (İSP)* oluşturulamamıştı. Mevcut ilerici, demokrat, devrimci ve sosyalist kadrolar, çok büyük coşku, heyecan, atılganlık, özveri ve militanlık gibi niteliklerine rağmen, faşizmi ne geriletebilmiş ne de aşabilecek örgütsel güvencelere kavuşabilmişti. Genel anlamıyla Sol'un ideolojik, teorik, politik ve örgütsel konumu son derece dağınık, bulanık ve tartışmalıydı.

S. Ö., 12 Mart 1971'de KDİKB davası ve buna bağlı olarak pek çok davada adının ve eylemlerinin geçmesi yüzünden o tarihlerde Kocaeli

Erkek Sanat Enstitüsü Makine Ressamlığı bölümü öğrencisi olan ve o tarihlerde 16 yaşındaki oğlu H. Mutlu ve KDİKB üyelerinin bir kısmı ile birlikte tutuklandı, TCK'nın 141 ve 142. maddelerinden yargılandı. I. Ordu Sıkıyönetim Askerî Mahkemelerince hüküm giydi. Daha sonra hakkında mahkemeye hakaretten yeni bir dava daha açıldı. 12 Mart'ın perdesi kapanırken de THKP-C'nin bazı kadroları, yakalanamayan sanıkları ve davada adı geçenlerin harmanlanmasıyla yeni bir "nylon" dava daha açıldı. Bu davanın duruşmaları tam 14 yıl sürdü! Genel Af'ın dışında tutulması ve Anayasa Mahkemesi'nin anılan af kanununun "eşitlik ilkesini bozduğu" gerekçesiyle (bozulmasıyla) Eylül 1975 tarihinde tahliye oldu.

S. Ö., işçi-kitle, köylü-kitle ve gençlik-kitle çalışmaları yüzünden çeşitli tarihlerde de onlarca kez hakkında TCK'nın 141, 142, 159, 311, 312, 296. ve benzeri maddelerinden ötürü açılan davalarda yargılanmış, hüküm giymişti. En fazla da Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununa muhalefetten (grev, boykot, yürüyüş, miting, işyeri işgali, vb. kitlesel eylemleri yüzünden) ya tutuklanmış, hüküm giymiş ya da gözaltına alınmıştı. Tutuklu ve hükümlü olarak hapishanelerde, geçen süreyi kendisi dahi tam olarak hesaplayamamaktadır. Hiçbir zaman "Ben şu kadar hapis yattım..." dememiştir. Bu konuda soru yöneltenlere: "Ben hepinizin yerine yeteri kadar hapis yattım. Üretim faaliyetinden kapmayın. Hapishanelerde hayat ve mücadeleden, örgütünden kopmuş-soyutlanmış insanların durumuna düşmeyin. Devrimci mahpusun en büyük trajedisi böyle bir duruma düşmektir." diyerek gençlere takılmaktan geri durmamıştır.

S. Ö. hiçbir zaman işkence edebiyatı yapmamıştır. Yapanları da kınamıştır. Sistemin ideolojik ve sınıfsal kimliğini açığa vuran çalışmalarla işkence edebiyatını asla birbirine karıştırmamıştır. Kendisine bu konuda soru yöneltildiğinde: "Kapitalist sistemin

çarkına bir çomak soktuk, çelme taktık, onlar da bizleri tokatladı.” demiştir.

S. Ö.nün konuşmalarına çok zengin halk edebiyatı sözlüğü-literatürü hâkimdir. Özellikle Yukarı Mezopotamya, Dersim ve Anadolu emekçi halklarının müzik, öykü, masal, mitoloji, özdeyiş ve mizah gelenekleri tüm konuşmalarına yansımıştır. Özellikle aşırı teorizme ve entelektüalizme kayanlara genellikle mizahla karışık, halk edebiyatıyla cevap vermeyi sevmektedir.

Evi onlarca kez aranmış, kitaplarına, arşivine ve aile fotoğraflarına el konulmuştur.

Kocaeli-Derince'deki Türkkablo işyerinde çalışırken (1970) hiç bir sendikal görevi olmadığı hâlde, bölgedeki eylemlerden ötürü açılan bütün davalarda daima birinci sanık yapılmıştır. TİP Kocaeli İl Başkanı ve TİP MYK üyesi Av. Şinasi Yeldan ve bazı arkadaşları (Nuray Altay, Necmettin Oğur, Ruhi Kanak ve bazı provokatör öğretmenler) Sıkıyönetim Mahkemelerinde S. Ö. ve arkadaşlarının, oğlu H. Mutlu ve arkadaşlarının mahkûmiyetine sebep olan "kamu tanıklığı" yapmışlardır.

12 Mart 1971'in cezaevlerinde bu sürecin değerlendirmesini yapan Kadrolar; Devrimci Hareket'in çeşitli istişarî toplantı, konferans ve kurultay gibi etkinlikler sonucunda kongre yöntemiyle partileşmesi için bazı çalışmalara girişmiş; mevcut örgütsel anlayışların terk edilmesi ve yerine, **RSDİP ve 10 Eylül 1920'de Tarihî TKP'nin örgütlenme yöntemlerini, hazırlık çalışmalarını, Kurucu Komite aracılığıyla kongreye taşıyacak inisiyatiflerini esas alan çabalara girmiştir.** 12 Mart 1971'i âdeta "fenersiz karşılayan", yeterli donanımdan yoksun, denenip sınanmış ve yanlışlığı sosyal pratikte onlarca kez yeterince kanıtlanmış örgütler yerine hayatı ve mücadeleyi kucaklamaya aday **İSP** ya da **KP'nin** örgütlenmesi çalışmalarından uzak durmamıştır.

12 Mart Sonrası ve Sorun Yayınları'nın Oluşturulması

Devrimci ve Marksist Kadroların bu türden çalışmalarını takip eden, 12 Mart'ın kırım ve kıyımlarından "kaçan kurtuluyor" mantığı ile yurt dışına kaçan siyasî mülteciler, İsmail Bilen'i öne sürerek, daha "acul" davranarak, kendiliğinden, sosyal meşruiyeti ve devrimci yasallığı olmayan "1973 Atılımı" şiarıyla "Harici Büro"yu hemencecik "TKP" olarak ilan etmiştir!

S. Ö. ve arkadaşları "Harici Büro"nun kendiliğinden partileşmesine ve "TKP" adını kullanmasına hayatları boyunca karşı çıkmış, Tarihî TKP'nin tuttuğu hattı, Marksizm-Leninizm ve Proletarya Enternasyonalizmi ilkelerini savunmuştur. **PARTİ**'nin oluşturulması yolundaki ilke, kural, yöntem ve bilinen normların işletilmesinden yana olmuştur. Bu türden partileşmelerin, eksikliği duyulan **İşçi Sınıfı Partisi** ya da **Tarihî TKP**'nin uzantısı bir örgütlenme olamayacağını bilince taşıyan çabaların içindeki yerini almıştır. Hayat ve mücadele de gecikmeden bu türden partileşmelerin işlevsel olamayacağını büyük acı, kıyım ve kırımlarla kanıtlamıştır.

S. Ö. "Harici Büro"ya parti muamelesi yapan SSCB, SBKP yetkililerine sözlü ve yazılı uyarı yapmış, eleştiri yöneltmiştir. Onlara "Leninist Partinin nasıl oluşturulması gerektiğini, ilke, kural ve yöntemleri hatırlatmış, bilinen normların neden işletilmediğini ve bu duruma seyirci kalmanın hangi kitapta yazılı olduğunu açıkça sormuş / sorgulamıştır."

SSCB SBKP Genel Sekreteri Brejnev'e, Parti'nin teorisyenlerinden M. Suslov'a ve Türkiye Masası yetkililerine (Pri- makov'a) yapılan sözlü / yazılı uyarılarla yetinmemiş, "Leninist Parti Öğretisi" ile "Lenin ve Komünist Enternasyonal" isimli iki telif çalışmanın -kitabın- üretilmesini uygun bulmuştur. Bu kitaplar daha matbaadayken toplatılmış, işbölümünde yazarlığını üstlenen bir işçi arkadaşımız

(Orhan Taşan) TCK'nın 141 ve 142. maddesince hüküm giymiş ve tam 6.5 yıl hapis yattıktan sonra af yasasıyla tahliye edilmiştir. Bu kitaplarımız Harici Büro'nun kendiliğinden "TKP" oluşuna karşı ideolojik / teorik açıklamalarla yapılmış en anlamlı çalışmalardı, fakat SEKA'da kâğıt hamuru olmaktan kurtulamadı. Anılan SSCB ve SBKP yetkilileri Tarihî TKP'nin Türkiye'de yaşayan kadrolarına ve bu arada S. Ö.ye de şu cevaplarını iletmişlerdir: "Biz, Türkiye İşçi Sınıfının bu konuda vereceği karara saygılı olacağız..."

Yaşadığımız coğrafyada işçi sınıfı hareketi ile sosyalist hareketi buluşturup bütünleştirerek **KP** olmayı başaran bir **PARTİ**imiz hiçbir zaman olmamıştı. Marksizm-Leninizm ve Proletarya Enternasyonalizmine bağlı, merkezi kurumsal disiplinli bir **ARAÇ**ımız da hiçbir zaman olmamıştı. Ki, SSCB ve SBKP bu disipline saygılı olabilsinler...

TKP adına yapılan çeşitli ve çok yönlü idealizasyon ve mistifikasyonlar yüzünden devrimci geleneklerimiz yerine kendi geleneklerini gelenek yerine koyan "sol" akımlar da giderek çoğalmıştır.

S. Ö.nün Harici Büro'nun kendisini "1973 Atılımı" diyerek "TKP" olarak ilan edişi karşısında aldığı Marksist-Leninist tavır 12 Eylül 1980 askerî faşist cuntanın işbaşı yapmasıyla yeniden test edildi ve doğrulanmış oldu. "TKP" adıyla örgüt kurup parti çağrışımında bulunmanın doğurduğu sonuçlar son derece öğretici derslerle doludur. "TKP benim, biat edin - benden sorulur" megalomanisine girenler faşizme karşı kendilerine yakışan bir sınav verdi. Tüm devrimci grupların anında "faşizm" damgasını vurduğu 12 Eylül'e "TKP" "askersel devirme" demeyi uygun buldu!? 12 Eylül faşizmi ilkin silahlı mücadeleyi öne çıkaran devrimci gruplara acımasızca yüklendi. Bu süreçte "TKP" yine "askersel devirme harekâtı goşizmi

temizliyor... önümüzü açıyor" mealinde yorumlar yaptı!?! Faşizm daha sonra "TKP" ve yan örgütlerine de vurmaya başladı. "TKP"liler işçi sınıfının siyasal ve sendikal birliği davasına ve DİSK'e ağır bir darbe vurmuştu. Küçükburjuvazinin başını çektiği bu tarihsel / sınıfsal ihanet yeterince sorgulanmadı. Bu türden sahte ve naylon komünist örgütlenmeye büyük oranlarda bel bağlayan genç insanlar "TKP'nin her alandaki perişanlığını görünce hem kahretmiş hem de ideolojik-psikolojik-maddî-manevî açılardan travmalar geçirmiştir.

Sosyalist ülkelere sığınmış "siyasî mülteciler" arasında da "ideolojik" ayrılıkların boy verdiği görüldü. "TKP'nin Marksizm-Leninizm öğretisine bağlı ideolojik, politik, örgütsel bir temeli yoktu. Hiçbir zaman da olmamıştı. Çünkü kendiliğinden kurulmuştu. Tüm komünistleri bünyesinde toplamayı amaçlayan kongre ya da kurultay vb. yöntemlerle oluşturulmamıştı. Yazdıkları programın Tarihî TKP'nin Devrimci Marksist-Leninist Programla uzak yakın bir ilişkisi yoktu.

SSCB'deki Marksizm dışı gelişmelere paralel ve ters düşmeyen bir "işleyişi" temel almıştı. "TKP" devrimci politika üretemeyen bir örgütlenmeydi.

"TKP" kadroları Türkiye'yi, işçi sınıfı ve emekçi halkları tanımıyorlardı. Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısı, orijinal sınıf ilişkisi ve çelişkileri, tarihi, coğrafyası, emekçi halkların kültür ve gelenekleri, işçi sınıfı ve emekçi halkların talep ve ihtiyaçları, Marksizm dışı akımlarla mücadele, sağ ve "sol" teslimiyetçi oportünizm ile mücadele, işçi sınıfının siyasal ve sendikal birliği, **-Komünistlerin Birliği-** , sınıfların konumu -mevzilenişi- , ulusal ve uluslararası tekelci sermayenin gündemi, emperyalizmin tahlili ve gündemi, faşizm konusundaki bilim ve akıldışı tahlilleri, devlet, siyasal-sosyal devrim, sosyalist kuruculuk gibi önemli konularda bilinen eklektik, pragmatik tavırları. Dünya Sosyalist Sistemi ve SSCB- SBKP'deki oluşumlar hakkında tutarlı bir siyasal çizgileri yoktu. Dolayısıyla

stratejik amaçlarda ve de taktiksel konularda asla politika üreten bir konumda değildiler. "TKP" devrimci tarih ve geleneklerimizin organik uzantısında oluşturulmuş bir **PARTİ**değil, tepeden inme bir örgüttü.

"TKP"liler anılan Parti Okulu'nda V. Afanesiev, M. Suslov gibi Bilimler Akademisi Üyelerinden Marksizm-Leninizm dersleri almıştı. "Marksizmin yorumu ve pratikte yeniden üretimi" bahsine gelince aldıkları derslerin hikâye olduğu, böylesine kapsamlı eğitim kurumlarından turist gibi gelip geçtikleri anlaşıldı ve "vukuatları" sosyal pratikte açıkça görüldü.

"TKP" kurucuları siyasî mülteci kimlikleriyle sığındıkları sosyalist ülkeleri de zor durumda bırakmıştı. Gorbaçov'un başını çektiği gerici reformlara da kölece angaje olmuşlardı.

Bu zevatın daha sonra Moskova'daki parti okulunda günlerce "glasnost-perestroyka eğitimine" tabi tutuldukları bilinmektedir. Bu eğitime "TKP"lilerin yanı sıra II. TİP ve TSİP'liler de tabi tutulmuş, aynı zamanda, aynı binanın farklı bölümlerinde eğitim alan bu kişiler birbirlerini görememişlerdir!..

"TKP" geçirdiği ideolojik-teorik, politik ve örgütsel kırılma ve travmalar sonucunda II. TİP, TSİP vb. örgütlerle isti- şari toplantılar sonucunda TBKP adı altında örgütlenmeyi yeğlemiş, kullandığı "TKP" isminden vazgeçmişti. S. Ö. ve *Kolektifimiz Çalışanları* bu türden örgütlenmelerin de karşısındaydı. Onlar, "Marksizmin yorumu ve pratikte yeniden üretimi" yöntemiyle İSP'nin oluşturulması yolunda, *II. Tüm Türkiye Komünistleri Kongresi*'nin hazırlanmasından yanaydı. Ve kendi kozasını iğneyle kuyu kazar gibi ören Marksizm-Leninizm ilkelerine bağlı -hesaba katılması gereken- bir odaktı. TBKP'nin bilinen yöntemlerle kuruluşuyla malûm zeval

yeniden işçi sınıfının siyasal ve sendikall birliği davasına bir darbe vurmaya denemişti. Önlendeki en büyük engel S. Ö.nün dolayısıyla Kolektifimiz'in inat, ısrar ve sürekli biçimde tuttuğu ideolojik, politik, örgütsel hattı ya izole etmek veya içlerine alıp eritmek taktiği idi. "1973 Atılımı" ile *Sorun Yayınları Kolektifi*'nin üç kişilik Yayın Kurulu'ndan Turgan Arınır ile Serol Teber'i saflarına çekmeyi başarmış, S. Ö.yü "yalnız" bırakmayı denemişlerdi. Ardından çeşitli ve entrikacı yöntemlerle S. Ö.nün en yakınlarını da kullanmayı becermişlerdi. S. Ö. ve arkadaşlarının Kocaeli'de oluşturdukları KDİKB kadrolarının büyük bir bölümünü de "TKP" iksiri ile büyüleyip yanlarına çekmişlerdi. Oysa S. Ö. ve *Kolektifimiz Çalışanları* iddiasının arkasında kaya gibi dik ve onurlu duruyor, Marksizm-Leninizm temeline dayalı tutuğu ilkesel mevziyi koruyor ve de geliştiriyorlardı. "TKP'nin S. Ö. ile aradığı ilkesiz ve entrikacı bir diyalogunu burada anmamız yararlı olacaktır: Uğursuz projelerine S. Ö.yü alet(!) edeceklerini kurgulayarak KDİKB'den transfer ettikleri iki arkadaşını (B. K. ile İ. Y.) "elçi" olarak ona göndermişlerdi. İllgalitenin yöntemlerini oldukça başarılı biçimde yerine getirmiş S. Ö.nün o dönem kaldığı mekana ulaşmışlardı. Ziyaretlerine kurdeleli büyükçe bir pasta kutusu, içinde "TKP'nin illegal iki gazetesi konulmuştu. Elçiler şeflerinin önerilerini şöyle dile getirmişti: "TKP sizi önce kongreye, ardından Moskova'da yapılacak toplantıya davet ediyor. Sizi uygun bir pasaport ile yurtdışına rahatça çıkarabiliriz. Bu arada sağlığımız ile de ilgilenebilir, gerekli tedavilerinizi de yaparız."

S. Ö. bu "öneriye" şu anlamlı karşılığı vermişti:

*Harici Büro'nun kendini "TKP" olarak ilan edilışine başından beri karşı olduğumuzu biliyorsunuz. Bu türden örgütlenmelerin toplumda yaratmış olduğuyıkımları da yaşadık ve gördük. Hâlâ da yaşıyoruz. Hayat ve mücadele bizim **Parti** ve **Partileşme Sorunu** gibi konulardaki tezlerimizi, yaptığımız tahlilleri büyük ölçülerde doğruladı. Ben size nasıl bir açık verdim ki bu türden bir öneri ile gelebiliyorsunuz? Çoluk-çocuğu ve en yakınlarımızdaki insanlarımızı*

dahi çeşitli vaat ve entrikacı yöntemlerle koparıp bize karşı düşman olarak kullandınız. Yeterli bilinç ve donanımdan yoksun bu insanların ihanetini sağladınız. Ne kazandınız şimdi? Düşmanın dahi aklına gelmeyen yöntemlerle Kolektifimiz'in kitap vb. ürünlerinin önünü kesmeyi denediniz. Örgütlemeyi başardığınız öğrenci gençliği, kimliği tartışmalı küçükburjuva unsurları "Bunlar anti-parti" diye kışkırtıp üzerimize saldınız. Fiilî saldırılara ve hakaretlere yönelttiniz. Yayın Kurulu Üyemiz Orhan Kaplan m boy hedefi yapılarak katledilmesine sebep oldunuz. Şimdi de şefleriniz beni ayaklarına çağırıyor. Kimler aracıyla "eski arkadaşlarımızla."(!) Hem de önu arkası belli olmayan yöntemlerle. Eğer şefleriniz gerçekten komünist olsaydı, onlar benim ayağıma kadar gelerek özür diler, özeleştirir yaparlardı. Bunu yapmadılar. Esasa değinmeden, kem-küm ederek kıvrıp duruyorlar. Bu tavırlarıyla yaptıkları yanlış düzeltemezler. Şefleriniz gerçekten komünist olmayı hak etseydiler ben de davetsiz kalkıp ayaklarına kadar giderdim. Sorunlarımızı tartıştım. Hadi diyelim ki S. Ö. yanıldı ya da basireti bağlandı, sahte pasaport da çıkardınız ve bu önerinize uyarak yurtdışına gitti. Kongrenize de, toplantılarınıza da katıldı. Bugüne kadar sürdürdüğü Proleter Devrimci ilkesel tavrını orada da herkesin anladığı bir lisanla şeflerinize ve hepimize ilettili. "TKP" adına yapılan bunca idealizasyon ve mistifikasyonlardan arınabilecek misiniz? İşçi sınıfının siyasal ve sendikal birliği davasına vurduğunuz darbeleri düzelterebilecek misiniz? Şahsıma yapılan düşmanlıklardan, iftiralarından, kışkırtmalardan, etrafımızı boşaltma yöntemlerinden geri bir adım mı atacaksınız? Sınıf mücadelesine verdiğiniz zarar beni ayağıma çağırarak, kongrelerinizde, toplantılarınızda konuşurmakla düzelecek midir? Bunun inandırıcı hiçbir işareti de yoktur. Tam aksine hiçbir zaman kimliğine, kişiliğine, komünistliğine, ideolojik, politik, örgütsel duruşuna asla güvenmediğim şeflerinizin-kadrolarınızın düşmanlıklarını kazanacağız. O zaman bir türlü "ikna" edilemeyen S. Ö.yü ihbar edip ülkeye giriş yaparken tutuklanmasını sağlama cihetine gideceklerdir. Ben doğruluğundan asla şüphe etmediğim ve tuttuğum devrimci hattan geri bir adım atmam.

Buradaki görevlerimin gereklerini yerine getireceğim. Sağolun sağlığımıla da ilgilenmişsiniz. Sağlık konusunu da bu insanların "dayanışmasına" terk edemem. Elçiye zeval olmaz ama sınıfımızdan eski ve sevdiğim arkadaşlarımızımız. Niçin bu oyuna alet oluyorsunuz? Yapılmak istenen bu oyunun politik mahiyetini neden kavrayamıyorsunuz?

S. Ö.ye gönderilen ve anılan "elçi" arkadaşları "TKP" adına uzun yıllar hapis yattı. İşçilik ahlaklarını büyük ölçülerde korumalarına rağmen, günümüzde sınıf arkadaşları S. Ö.nün ideolojik, politik tercihlerinin yanında değil, Bay Nabi Yağcı'nın saflarındadır!..

12 Eylül 1980

S. Ö. 12 Eylül'den 12 gün önce tutuklanmıştı. Bu tutuklama 12 Eylül faşizminin yakında işbaşı yapacağını ve kimleri boy hedefi yapacağını işaretlerinden biriydi. "TKP" kadroları, sendikacılar ve Bchice Boran da bu işareti almış ve yurtdışı serüvenleri başlamıştı.

TKP'nin Zeki Baştımar grubunun legal kadrolarından Behice Boran, İve II. TİP deneyimlerinden sonra yurt dışına çıkmıştı. TİP deneyimi Harici Büro "TKP" deneyimine göre yerli bir deneyimdi. Toplumda önemli bir yankı da yapmış ve bir kitle tabanı üretmeyi başarmıştı. "TKP" serüveni sosyal pratikte doğrulanmamıştı. TBKP'nin kurulmasıyla bu süreç noktalanacaktı. 8 Ekim 1987 tarihinde TBKP kuruldu. İki gün sonra, 10 Ekim 1987 tarihinde de Behice Boran yaşama veda etti. Milletvekili olduğu için TBMM'de tören yapıldı. İstanbul da 36 bin kişinin katıldığı bir cenaze töreniyle Zincirlikuyu mezarlığına defnedildi.

S. Ö., "TKP", TBKP, THKO, THKP-C, TKP-ML ve bu süreçten koparak ayrışan, sayıları 14 bin civarındaki tüm siyasî mültecilere aynı zamanda ve birlikte memlekete dönmeleri çağrısında bulundu.

Gereğesi de somut ve açıktı: "T. C. devleti 14 bin siyasî mülteciyi asla tutuklayamaz. Buna gücü yetmez. Bu insanları koyacak ne hücre, ne yüznumarası, ne sorgulayacak polisi, ne de savcısı var. Organize olun ve kalkıp gelin."

Behice Boran'ın cenaze törenine katılan 36 bin kişi, burada faşizmin ne olduğunu yaşamış her örgütten bizim insanlarımızdı. "TKP" ve TİP serüveninden sonra TBKP serüvenine başlayanlar bu kütleli eylemi kendi örgütsel gücü yerine koymuş ve yorumlamıştı! Dış dinamiğin desteğini de yanlarına alacaklarının hesabını yapmış, TKBP genel başkanı Nihat Sargın ve sekreteri Nabi Yağcı, memleketteki iç dinamiğin destek ve olurluğunu yanlarına almadan ve aynı zamanda başta S. Ö. gibi denenip sınamış kimlikleriyle uzak görüşlü kadroların önerisini dikkate almadan T. C.ye "dönüş" yapmış ve tutuklanmışlardı. TBKP'nin liderleri kötü günler yaşadı. İşkence gördü ve iki buçuk yıl hapis yattı. Bu gelişmeler karşısında *Kolektifimiz Çalışanları* doğallıkla sistemin baskı ve terörüne uğramış birey, grup, çevre ve örgütlere olduğu gibi TBKP'lilere de sahiplenmiş, faşizme karşı genel ilerici hattın korunmasından yana olmuştur.

Günümüzde bu süreçten çok yönlü dersler ve sonuçlar çıkaran bir örgütlenmeye rastlanılmamaktadır. Aksine "TKP" taklidi sahte ve naylon komünist çizgileriyle burjuva resmî tarihine ve burjuva ideolojisine şapka çıkarıp komünistçilik oynayanlar daha da çoğalmıştır!..

Okur arkadaşlara bir soru: S. Ö.nün elimizdeki biyografi- sindeki bu tarihsel örnekler acaba Devrimci ve Marksist Sol Kadroların anlamlı ve ileri bir adım atması mücadelesine nasıl bir katkı getirecektir?

"Örgütlü Oportünizmi" ideolojik-teorik-politik çalışmalarla açığa vururken bu süreçte kimi rol ve sorumluluk üstlenenlerin kirli kimlik ve kişiliklerini de teşhir edişimiz acaba bundan sonra işe yarayacak

mıdır? Yoksa "Örgütlü Oportünizm" masal ve mitolojilerdeki yedi başlı devin başı kesildikçe yeniden dirilecek midir?!

1979 yılına gelindiğinde çeşitli zamanlarda oluşturulan ve farklı niyet ve amaçlarla hareket eden Devrimci ve Marksist Yayın Kolektiflerinin bir araya gelmesi, ortak yayın projelerinde buluşması, kolektif redaksiyon birimleri oluşturulması, "ilerici-devrimci yayıncılık" adına yapılan spekülasyon ve sömürünün giderilmesi. "Devrimcilik" adına yapılan tecimsel ilişkilerin verdiği zararların aza indirilmesi Marksist Klasiklerde bilerek / bilmeyerek yapılan yanlış tercüme, tahrifat ve benzeri sorunların disipline edilmesi gibi konular giderek her birimde tartışılıyordu. Bu türden önemli sorunlarımızı konuşmak üzere *Sorun Yayınları Kolektifi* bu genel eğilimin uzantısında bir çağrı yaptı. Çağrımıza SORUN (Sırrı Öztürk), SER (1971 sonrası - Habib Çalışkan), ÖNCÜ (Zeki Öztürk), TAN (Bekir Harputlu), KIZILIRMAK (Tuncer Tuğcu), DEVRİM (İlhan Kalayhoğlu) yayınevleri olumlu cevap verdi. Uygun bit gündem yapıldı, konu ve sorunlarımız ayrıntılı tartışıldı ve şu özet kararlar alındı:

- 1) Anılan yayınevleri ilkesel birliktelikle emek güçlerini buluşturup bütünleştirmiştir.
- 2) Yayın Kurulu ile Ortak Redaksiyon Kurulu oluşturulmuştur.
- 3) Devrimci ve Marksist yayın ilkelerini içeren uygun bir bildiri ile dışımızdaki yayın kuruluşlarına çağrı yapılacaktır.
- 4) Ser, Öncü, Tan, Kızılırmak ve Devrim yayınevleri yayın faaliyetlerini durduracaktır.

5) Kolektif yayın faaliyeti bundan böyle Sorun adıyla sürdürülecektir.

6) Marksizm-Leninizm ilkelerine bağılı bir Dergi oluşturulacak ve bu organ aracıyla işçi sınıfının siyasal ve sendikal birliğı. **Partive Partileşme Sorunu** gibi hayati sorunlarımız gündeme getirilecek. Tarihi TKP adına yapılan çeşitli idealizasyonlarla mistifikasyonlarla mücadele edilecektir.

Kızılırmak ve Devrim yayınevleri bazı sorunlarını çözmek için zaman talep etti. Diğer dört yayınevi alınan kararları uygulamaya başladı ve ortak üretime başladı.

Sorun Yayınları Kolektifi adı altında yayın faaliyetinde bulunma önerisinin kabul edilmesi Kolektifimiz'in tercüme eser ağırlıklı değil, bağımsız sınıf tavrı ve buna bağılı olarak telif ağırlıklı ideolojik, politik eserleri öne çıkarması yüzünden alınmıştır.

Bu yeni oluşum çok geçmeden burjuvazinin boy hedefi oldu. Bir sendikanın kasasında bulunan ve henüz işçilere dağıtılamayan Çağı metnimize el konuldu ve dava açıldı, yalnızca S. Ö. yargılandı. Yeni Yayın Kurulu üyelerinden bazıları tutuklandı. Bekir Harputlu yurtdışına gitti. İlhan Kalaylıoğılu 15 Haziran 1979 tarihinde siyasî bir cinayete kurban edildi, ölüsü başından alınmış bir sopa darbesiyle Balgat'ta ağaçlık bir arazide bulundu. Anılan yayınevlerinin büroları ve depolarına baskın yapıldı, tüm kitaplarına el konuldu ve Selimiye Kışlası'nda yakıldı!..

12 Eylül 1980 Sonrası

12 Eylül askerî faşist darbe sonucunda Kolektifimiz'in 1980-1986 yılları arasında tam altı yıl kapatılmasıyla izinde olduğumuz projelerimiz aksamış ve darbe almıştır. 1986 yılında yeniden üretim

faaliyetine geçtiğimizde ilk işimiz: "**İşçi Sınıfının Siyasal ve Sendikal Birliği**", "**TEK PARTİ, TEK SENDİKA, TEK GENÇLİK ÖRGÜTÜ**", "**Birleşik İşçi Cephesi (BİC)**", "**Faşizme Karşı Savaş Birliği (FKSB)**", "**İşçi Sınıfı Partisi (İSP)**", "**Gençliğin Yolu İşçi Sınıfının Yoludur**", "**Örgüt mü Parti mi**", "**Parti ve Partileşme Sorunu**", "**Devlet-Devrim-İktidar**" ve benzeri konu ve sorunları yeniden gündeme getirmek, bu yoldaki ideolojik-teorik-politik çabalarımızı geliştirmek olmuştur. Bu türden çabalarımızla yerel-ulusal-sosyal-sınıfsal ve evrensel diyalektik birliğini yakalamak ve böylelikle kendi sentezimizi üretmek amacındaydık.

Proletaryanın yetiştirdiği Kadrolar; 1970 - 15/16 Haziran Direnişi ile dosta-düşmana sınıfsal bir ders vermiştir. Öğrenci gençliğin başını çektiği "Kır mı, Kent mi, Öncü parti mi?" "Halk Savaşı mı?", "Öncü Savaş mı?", "Silahlı Propaganda mı?" tartışmaları yerine tutulacak **Ana Halka**'nın ne olduğunu somutta göstermiştir.

Kolektifimiz; 15/16 Haziran Direnişi'nden çıkarılan çok yönlü dersleri ve sorunları içeren telif eserlerimizi kitaplaştırarak kadroların eleştirel katkısına ve tartışmaya sunmuştur.

15/16 Haziran Direnişi'ni burjuvazi "Sol Cenahımız"dan daha doğru kavramış ve 12 Mart 1971 askerî faşist darbesini işbaşı yaptırarak **İSP**'nin oluşturulması ve iktidara yürümesini engellemiştir.

Parti arayış ve yönelişlerinde burjuvazi kadar "yetenekli" olamayan ya da davranamayan Devrimci Hareket'in Kadroları ise yeterli örgütsel donanım ve sınıfsal güvenceler kazanamadan, öğrenci gençliğin başını çektiği örgütleriyle sistemin / rejimin / devletin donanımlı güçleri karşısında devrimci büyük özveri, militanlık göstermelerine rağmen yenilgilerden, kırım ve kıyımlardan kurtulamamıştır.

12 Mart 1971'in "süngüsünün düştüğü" dönemin sonunda da "Sol Cenahımız" burjuvaziyle boy ölçülecek **Kurum** ve **Araç**'larımızı

üretmemiştir. 12 Mart'ı karşılayan legal ve illegal örgütlerin ne muhasebesi yapılabilmiş ne de hesaplaşılabilmiştir. "Sol Cenahımız" ne ayrışabilmiş ne de yeniden buluşup bütünleşebilmiştir.

12 Eylül 1980 faşist askeri darbesinin ön gününde de 12 Mart 1971 darbesinden geleceği kazanmak adına hiç bir ders ve sonucun çıkartılmadığı görülmüştür.

Bu süreçte legal I. TİP deneyimi yerine kendiliğinden sekiz adet sosyalist geçinen örgüt kurulmuş ve parti çağrışımı yapmış / yapabilmiştir (TSİP, II. TİP. TEP, SDP, SP, VP, vb sayılabilir.).

Kuruluş sırasıyla: TİİKP. THKO, THKP-C, TKP-ML türünden öğrenci gençlik temeline dayalı örgütler de bu sürecin ne muhasebesini ne de hesaplaşmasını yapabilmiştir. Anılan örgütler katledilen önder kadrolarının militanlık ve kahramanlıklarını hamasetle yüceltip birer idol haline getirmiş, bilimsel bir değerlendirme yapamamış, ideolojik-teorik-politik mücadelenin önünü kesmeye yönelmiş, siyasal-sosyal devrim yolunda tutarlı bir program ve proje üretmemiştir. Ayrıca her örgüt küçükburjuva kariyerizminin kurguladığı çeşitli parselasyonlara uğratılmıştır.

Haklı gerekçelerle *Kolektifimiz Çalışanlar*ma da "Bu süreçte siz ne yaptınız?" türünden sorular yöneltilecektir. *Kolektifimiz Çalışanları* tüm süreçlerde daha bu türden sorular yöneltilmeden kendi hesabını vermiş ve bu yolda örnek olmayı bilince çıkarma çabasında olmuştur. Belgelidir. Dileyen telif eserlerimizi ayrıntılı inceleyebilir.

1986 yılında *Sorun Yayınları Kolektifi* "açık faaliyet alanında" yeniden işbaşı yaptığında birinci görev olarak okurlara ve Devrimci ve Marksist Kadrolara 1980-1986 yıllarının hesabını vermenin gereğini duymuş ve S. Ö.nün kaleme aldığı "ilerici Yayımcılığımızın Sorumluluğu" isimli kitabımızı üretmiştir. Tüm kitaplarımız gibi bu kitabımızda bir kavga kitabıdır. Dönemin tüm sorunları ile

Kolektifimizin arkasında durduğu ilkesel tavrımız bu kitapta işlenmiştir. Hesap da sorulmuştur. Muhasebe de yapılmıştır. Eleştiri-Özeleştiri de yapılmıştır. Politik açığa vurma görevimiz de yerine getirilmiştir. Anılan kitabımız 6 bin tirajına ulaşmış ve "Sol Cenahımızda" okuması gerekenlerce okunmuştur. Kolektifimiz'in Devrimci ve Marksist tavrı âdet olduğu gibi suskunlukla, sinsi kuşatma yöntemleriyle karşılanmıştır.

Ardından izinde olduğumuz ve yukarıda özetlediğimiz ve birer slogan haline getirilmiş olan konu ve sorunlarımızı işleyen eserlerin üretimine geçilmiştir.

1986 yılında 12 Mart 1971 yenilgisinden çıkardığımız ders ve sonuçların uzantısında ve bu kez üzerine basa basa İSP, BİC, FKSB ve benzeri konu ve sorunlarımızı yeniden bilince çıkarmanın kavgası verilmiştir.

12'li darbelerin hesabı ve kitabı yapılmadan yeniden legal parti çalışmaları başlatıldı. M. Ali Aybar, "Yeni Anayasa Sosyalizme Açıktır" (Somut Dergisi, s:52/1984.) diyerek "Güler yüzlü sosyalizm" anlayışını pazarlamaya başladı. Oysa faşist askerî darbecilerin 1980 Anayasası sosyalizme değil, reformizme, revizyonizme açıktı. M. Ali Aybar, Uğur Mumcu, Doğu Perinçek, Murat Belge, Aytunç Altındal türünden "aydınların" başını çektiği legal sol parti kurma atağının önü kesilmeliydi. Aynı zamanda TİİKP, THKO, THKP-C. TKP-ML türünden illegal örgütlerin yeniden kurulması yerine hayatı ve mücadeleyi kucaklamaya aday İSP'nin oluşturulması gündemde tutulmalı ve bilince çıkarılmalıydı. Bilimsel Sosyalizm-Komünizm kaynağından esinlenenler, eğer Devrimci ve Marksist iseler, bu iddialarında samimi, dürüst ve ilkeli iseler iki "ara rejim"de sınanıp denenen, yanlışlığı sosyal pratikte test edilen ve böylece açığa

vurulan örgütler yerine eksikliği hissedilen **PARTİ**'nin üretilmesi için hareket etmeliydi.

Ne oldu? Bay D. Perinçek "Yeni Anayasa Sosyalizme Açıktır" diye işbaşı yapan / yaptırılan yol arkadaşlarını solladı ve onlara şık bir kazık atarak kendi örgütünü kurmayı becerdi!..

Özetlersek: "Sol Cenahımız" legal ve illegal duruşuyla bıraktığı yerden başlıyor ve yeniden "işbaşı" yapıyordu. Herkes kendine Müslümandı ve herkes kendi amentüsünü yeniden okumaya devam ediyordu!..

Kolektifimiz Çalışanları; yüzde yüz bağımsız ve yüzde yüz işçi sınıfı ve emekçi halklarımızın sosyal-evrensel kurtuluşundan yana tavrıyla, S. Ö.nün kaleme aldığı kitaplarıyla bu sürecin önünü kesmek, dönemin sorunlarını "somut durumun somut tahlili" yöntemiyle araştırıp incelemek, çıkarılan sonuçları ilgili kadrolarla tartışıp paylaşmayı öne çıkarma çabasından geri durmadı.

Birinci olarak: Demokrasi Mücadelesi - Sendikal-Siyasal Birlik PARTİLEŞME SORUNU -I - (Sorun Yayınları, Temmuz 1986.)

İkinci olarak: İSP'nin Oluşturulması - M. Ali Aybar ve Uğur Mumcu'nun Sosyalizm Anlayışlarının Eleştirisi - Okur Eleştirileri - Sorular ve Cevapları - PARTİLEŞME SORUNU - II - (Sorun Yayınları, Ocak 1987.)

Üçüncü olarak: 15/16 Hazirandan 12 Mart'a Parti Arayışı - Proleter Devrimci Kurultay Yönelişi - Günümüzdeki Durum - İSP'nin Oluşturulması - Pratik Bir Öneri - PARTİLEŞME SORUNU - III - (Sorun Yayınları, Ekim 1988.) isimli kitaplarımızı ürettik. Anılan kitaplarımız sürece iradi bir müdahale niyetinde görüldü ve okuması gereken herkes okudu. Tirajları 5-6 bini aştı. 12 Mart faşizminin siyasal, sosyal, ideolojik yıkıntıları arasında sağlam kalabilmiş bizim

insanlarımıza hitap edildi. Bu eserlerle hem devrimci bir görev yerine getirildi, hem de her boydan ve soydan reformist ve revizyonist akımların açık faaliyet alanlarında yeniden "işbaşı" yapmasının önu kesilmek istendi. Kolektifimiz'in bu türden ideolojik baskısı ve uyarısı "işe yaradı mı?" Yaramadı. "Yarayabilir miydi?" Yarayamazdı. Çünkü mevcut "Sol Cenahımız" henüz Marksizm ile yeterince tanışamamıştı. Yönü proletaryaya dönük kadrolar küçükburjuva "sol" akımlar üzerinde henüz kayda değer bir basınç uygulayamamıştı. "Dar grup kültü" henüz yeterince yıkılamamıştı. 12 Mart'ı karşılayan grup, çevre ve örgütler kendi içlerinde ve de birlikte bir muhasebe-hesaplaşma yapamamıştı. Söz konusu kitaplarımızda faşist baskı ve terör altındaki bir süreçte yer yer "Ezoççaya" başvurulmuş olsa da bu üç çalışmada günümüzde de savunduğumuz, geliştirip güçlendirmeye çalıştığımız konu ve sorunlar net ve açık biçimde, ayrıntılı işlenmiştir.

Anılan kitaplarımız legal ve illegal örgüt kurup parti çağrısını yapanların niyetlerini kursağında bırakmaya yetmedi. İSP'nin oluşturulması davasını bilince çıkaramadı. "Yeter miydi?", "Çıkarabilir miydi?" türünden idealist-metafizik tartışmalara giremeyiz. Nesnel durumu yansıtıyoruz. Bu görev salt *Kolektifimiz Çalışanların*ın çabasıyla değil, dışımızdaki Devrimci ve Marksist Kolektiflerin ortak çabalarıyla bilince çıkarılabilecek bir sorundu. *Kolektifimiz Çalışanları* görevini yapmış, Marksizm-Leninizm davasından haberli, donanımlı kadrolara karşı görevini yerine getirmiş, devrimcileri uyarılmış ve en azından tarihe anlamlı bir kayıt düşmüştü.

Nedenleri ayrıntılı tartışma konusu olsa da şu özet başlıkları sıralayabiliriz:

- "Sol Cenahımız" ayrışıp bütünleşememiştir.

- Özetle anılan legal ve illegal örgütlerin tamamı kendi göreneklerini gelenek yerine koymuşlardır.
- "Marksizmin yorumu ve pratikte yeniden üretimi" yöntemini algılayıp uygulamaya geçirmekten sınıfta kalmışlardır.
- “**İşçi Sınıfının Siyasal ve Sendikal Birliği**” mücadelesini asla gündemlerine almamışlardır.
- Sosyal pratikte doğrulanmayan program ve projelerini sorgulamamalarıdır.
- Ayaklarını bastığı topraklardaki insanımızın tarihini, coğrafyasını, orijinal sınıf ilişki ve çelişkilerini, kültürünü, dilini, dinini, inanç sistemini, gelenek ve göreneklerini tanımamış; işçi sınıfı hareketlerini, grev ve direnişleri, hak arama mücadelelerini ve emekçi halk hareketlerini, isyan, ayaklanma, başkaldırıları üzerine tartışmaya ve senteze kavuşulmaya değer tezler üretememişlerdir.
- Marksist Eleştiri-Özeleştirici yapmamışlardır.
- “**Komünistlerin Birliği**” sorunsalını da hiç anlamamışlardır.
- Dünyadaki farklı sosyo-ekonomik formasyonlardaki teori pratikleri hazmedemeden, eklektik, pragmatik yöntemlerle, akla ve mantığa aykırı biçimlerde taşımak işinde "maharet" göstermişlerdir.
- Mücadele alanlarını dernek, sendika, meslek örgütleri vb. de "sol içi iktidar" savaşına indirgemişler, bu yolda; ilkesiz, hesapsız ve uğursuz ittifaklar yapmışlardır.

Kimi "sol" eğilimler; dolayısıyla mücadelenin ateşinden gelip bu ve benzeri sorunlarımızı meşreplerince gündeme taşıyanları ve bu arada eleştirel katkıya açık ve muhtaç haliyle Kolektifimizin yapmaya çalıştığı tahlilleri, tezleri de çok yönlü sinsî kuşatma ve spekülasyona başvurup yok saymayı denemişlerdir.

Sınıf mücadelesi öğrenilir bir şeydir. Kendi "dar grup kültürü" dışına çıkamayanların örgüt, program ve projeleri sosyal pratikte yeterince sınıanıp denenmiş ve reddedilmiştir. 72 yıllık Sovyetler Birliği

deneyimi -geçici de olsa- çözülmüş, fakat bu memleketteki örgüt / partiler ne 150 yıllık sınıf mücadelesi tarih ve geleneklerimizi ne de yenilgiye -daha tam olarak söyleyeceksek bozgunlara- doymayan konularını değiştirip dönüştürmeyi başarabilmiştir.

Kolektifimizin haklı gerekçelerle anılan teori pratiklerin dışında duruşu, doğru teori pratiklere sahiplenişi, eğrileri ise gözünün yaşına bakmadan eleştirmesi anlaşılır düzeyde açık ve nettir. **İSP**nin oluşturulması davası yolundaki etkinliklerimiz, kimseye öznel bir program dayatmasında bulunmayışımız, senteze kavuşmaya aday tezleri ısrarla savunuşumuz, tutarlı biçimde "**İşçi Sınıfının Siyasal ve Sendikal Birliği**" mücadele hattından geri kalmayışımız doğallıkla kendiliğinden kurulmuş Marksizm-Leninizm dışı akımların ahmakça düşmanlığını tahrik etmiştir.

S. Ö.nün 12 Mart 1971'den Portreler Cilt: I, II, III. isimli çalışması üzerine Marksist-Leninist iddialı kadrolar iki satır eleştirel katkı yapmayı esirgemiş -tartışmaktan kaçmış- ve susmayı tercih etmişlerdir. Susma ikrar anlamına gelir. Susan; yani "aman diyene kılıç kalkmaz." S. Ö.de yeniden böylelerinin üstüne gidilmesini uygun bulmadı. Fakat hayatın ve mücadelenin doğrulamadığı teori pratikleriyle Devrimci Harekete darbe vuran, burjuvaziye "kalp ilacı" olanlara çeşitli polemikleriyle anladıkları dilde ders vermekten geri durmadı. "Dar grup kültürü"nü yaygınlaşıp kemikleşmesini sağlayan burjuva ve küçükburjuva "sol" akımların şef ya da şef taslaklarını teşhis, mümkünse tedavi, değilse tecrit ve teşhir görevinden de geri bir adım atmadı.

12 Mart askerî faşist darbeyi karşılayan birey, grup, çevre ve örgütler hakkında sokaktan, üretimden (ayağının tozuyla) gelen bir işçinin yüzlerce devrimcinin, sosyalistin, komünistin portrelerini çizmeye cüret edişini bir türlü hazmedemediler. Portreler'in Devrimci

Hareket'in yeni nitelikler kazanması davasına yaptığı katkıyı suskunlukla geçiştirdiler! Spekülasyonla yetindiler! Bu süreçte ele alınan bazı portrelerin bir işçi tarafından acımasızca eleştirisini hayretle karşıladılar! Bu görüşlerini bir yerde yazmadılar, mektup ya da sözlü biçimlerde ifade etmeyi uygun buldular.

Anlaşılaçağı üzere; Portreler isimli çalışma bir "anı" kitabı değil, bir kavga kitabıdır. Portreler'in I. Cildi 2.500'er adet olmak üzere tam 6. Baskı yaptı (Şimdi 7. Baskısı hazırlanıyor.). II ve III. Ciltlerinin ise aynı sayıda 2. Baskıları gerçekleşti ve okuması gerekenlerce okundu.

Portreleri kaleme alan, nesnel gerçekliğı yansıtan S. Ö., bir işçi olarak bu yetkisini nereden alıyordu? sorusunu dile getiren pek çok "meraklı" çıkmıştır. 12 Mart'ta yenilip bozgunlardan bozgunlara uğrayan "Balık hafızalı" küçükburjuvalar Bilimsel Sosyalizm-Komünizme akıllarınca dil uzatmayı denedi.

S. Ö.ye hiçbir birey, grup, çevre veya örgüt bu türden bir eseri kaleme alma yetkisini bahşetmemiştir. Edemez. Sınıf mücadelesine, Devrimci tarih ve geleneklerimize bağlanamayan teori pratikler, bu sürecin yetiştirdiğı kadrolar tarafından belli disiplinler gözetilerek elbette kaleme alınabilir. S. O.de bunu yapmıştır.

Portreler; 12 Mart faşizmini anladığı dilde karşılamaya aday **Kurum** ve **Araç**'larımızı üretmek, tarihsel ve sınıfsal bir uyarı görevini yerine getirmek için yazılmıştır. Hayat ve mücadelenin asla doğrulamadığı örgütler yerine **PARTİ**'nin (**İSP**) oluşturulması için yazılmıştır. Sınıf mücadelesi dışına düşen "kr-kent ve öncü parti" türünden anlayışlar yerine kapitalist devleti devrimci yol ve yöntemlerle ortadan kaldıracak teori pratiklerin nasıl olması gerektiğinin bilince taşınması için yazılmıştır. Marksizm-Leninizm dışı örgütlerin teori pratiklerinin aşılması için yazılmıştır. Siyasal-sosyal devrimlerin birer macera-heves-merak-tatmin-atak olmadığını, temel bir örgütlülüğünün ve kanuniyetlerinin olduğunu hatırlatmak için yazılmıştır. Tarihte

zor'un ve birey'in rolünün önemini vurgulamak için yazılmıştır. Kimliği, kişiliği ve özel yaşamı, işi ve üretimiyle bu sürece tesadüfen katılmış bireyci, benmerkezci, asalak ve negatif konumlarıyla katılanların politik açığa vurulması ve ayıklanması için yazılmıştır. Devrimci Hareket'in arınması, yanlış, yanlıgı, hata ve ihanetlerden, kişisel bayağılıklardan arındırılması için yazılmıştır. Açıkça söylemeliyiz: İşe de yaramıştır!.. Bilinçlenerek "suyu kaynağından içmeyi" öğrenen genç kadrolar Portreler'i özenle okumakta ve S. Ö. ile tanışıp tartışmayı yeğlemektedir.

S. Ö.ye bu yetkiyi; mücadelenin ateşinden geliyor oluşu, iddiasının arkasında dik ve onurlu duruşu, işi, üretimi, yaşamı ile tutarlı-dengeli duruşu, burjuva ideolojisi ve revizyonizme karşı amansız ideolojik mücadelesi, polis, işkence, cezaevi deneyimindeki tavrı, mahkemelerde sosyalizmin onurlu sesini haykırması, üretim faaliyetindeki çabaları ve sürdürülen Proleter Devrimci tavrı ve deneyimi vermiştir.

S. Ö. ve *Kolektifimiz Çalışanları*, "**İşçi Sınıfının Siyasal ve Sendikal Birliği**" mücadelesinde Dergi ve Gazete yayını aracılığıyla yapılması gereken mücadeleden asla geri durmadı. Anılan organların ajitasyon, propaganda ve örgütlemadaki rolü yeterince kavranıp denendi. 12 Eylül 1980 askerî faşist cunta döneminde en büyük darbeyi bu meseleyi gündeme tutarlı-somut-amaçlı biçimlerde getiren birimler aldı. İlerici, demokrat, devrimci, sosyalist ve Marksist birimlerin o günkü teori pratikleri ile "**İşçi Sınıfının Siyasal ve Sendikal Birliği**" mücadelesinden neyi anladığı konusu büyük ölçüde sınanıp denendi. Yeniden Üretim İşçi-Kitle Gazetemiz bu amaçla ajitasyon ve propaganda görevini üstenecekti. Burjuvazi anında gardım almış Gazetemiz'in yayımını durdurmuş ve işlevsel olmasının önünü kesmişti. İlegal yayın faaliyetini gerçekleştirecek örgütsel güvencelerimiz de henüz merkezi kurumsal disiplinli bir güce kavuşturulamamıştı. Varolan Devrimci ve Marksist özneler ise çok zayıftı (O dönemin "illegal" yayınları da aynı durumdaydı. Âdeta

salyangoz misali yürüyor ve ardından iz bırakarak, 'gel beni bul*' diyerek büyük darbeler alıyordu. Kimi gruplar da "(...) örgütümüz ayakta, yaşıyor ve savaşıyor!" türünden pullama yapıyordu. Tüm bunlar "Sol Cenahımızın" o günkü donanımsızlığını yansıtıyordu.). Bir yandan burjuvazi ile diğer yandan sağ ve "sol" teslimiyetçi oportünist akımlarla hesaplaşabilmek için ciddi yayınlara ihtiyaç vardı. Büyük bir tarih ve sınıf bilinciyle hareket eden burjuvazinin baskı ve terörünü geri teptirmek ve aşmak gerekiyordu. 1 Ocak 1991 tarihinde yayımlamaya başladığımız "Yeniden Üretim İşçi-Kitle Gazetemizi kolektif çabalarla birlikte üretelim" önerimizin mahiyetini anlayan da çıkmamıştı. Söze lafzen "proletarya" diye başlayanlar da 12 Eylül'de sosyal pratikte proje ve programları doğrulanmayıp darbe alan örgütler de, yeniden "kendi amentüsünü okumak" aymazlığı içindeydi. Ne "**İşçi Sınıfının Siyasal ve Sendikal Birliği**" mücadelesi ne de "**Komünistlerin Birliği**" sorunsalı bu türden örgütleri asla mandallamıyordu!? Önerilerimiz havada kalınca "gayret dayıya kaldı" diyerek Gazete ve Dergi faaliyetlerinden geri kalmadık.

S. Ö. ile Yeniden Üretim -İşçi-Kitle Gazetesi Çalışanları birlikte Zonguldak Genel Maden İşçileri Sendikası (GMİS)'nin 30 Kasım 1990-6 Şubat 1991 tarihinde yaptığı grev-direnış-yürüyüş eylemlerine katıldı. Direniş ve Eylem Komitesi'nin özel konuğu olarak Zonguldak'ta ağırlandı. Direnişin belkemiği sınıf bilinçli işçilerle tanışma-konuşma-deneyim aktarımında bulunma imkânını buldu. Yeniden Üretim Gazetemiz işçilere kütleli biçimde dağıtıldı. Kolektifimiz; GMİS'e o dönemin parasıyla 40 milyon TL ederinde kitap armağan etmiş, sendika Eylem Komitesi'nin disipliniyle eylemdeki işçilere ücretsiz dağıtımını sağlanmıştır. Gerek Direniş ve Eylem Komitelerinde gerek maden ocaklarında işçiler en çok 15/16 Haziran Direnişin Anıları kitabını okumuştur. Anılan kitabın sayfaları okuna okuna kömür karası rengini almıştı. GMİS'in etkili eylemlerini, sendika bürokrasisi değil, S. Ö.nün SADA, DİSK ve T.

Maden-İş Sendikasındaki mücadele ve hapishane arkadaşı Namık Ahçı'nın önderliğindeki kadrolar örgütlemiştir.

Her siyasî "sol" akımın "dar grup" anlayışını aşmayan küçük hesaplarla Zonguldak'a gelişi eylemdeki işçilerce çok yadırganmıştı. İşçi sınıfını tanımayan, taleplerinden habersiz grupların "işçileri örgütleme" ya da "kendi örgütlerine kazanma" niyetleri bilinçli çabalarla boşa çıkarılmıştır. Böylelerinin faydacı niyetlerle Zonguldak'a gelerek eylem kortejlerine katılması, pankartlarını açıp sloganlarını haykırması da yine bilinçli çabalarla engellenmiştir.

Oysa eylemlerin sorumlu kadroları; büyük bir disiplin anlayışıyla ve S. Ö. ile Yeniden Üretim Gazetemiz'in Çalışanlarına duyduğu saygı ve güvenin bir ifadesi olarak onların yürüyüş kortejin birinci sırasına yerleştirilmelerini uygun bulmuştur.

S. Ö. ve arkadaşları Zonguldak-Ankara tarihî yürüyüşüne Zonguldak çıkışındaki tünele kadar katılmış, daha sonra "15/16 Haziran Direnişi'nin sicilli-azılı-komünistleri işçileri kıskırtıp tahrik etti!.." spekülasyonlarına meydan vermemek üzere yürüyüş kortejinden ayrılmayı doğru bulmuşlardır. GMİS eylemi kendi önder kadrolarını üretmişti. Bu kadrolar sağlamdı, fakat sendika bürokrasisi çürüktü...

Kitap dayanışması konusunu işlerken şunları da söylemeliyiz:

Yukarıda değindiğimiz amaçlarla ve Zonguldak GMİS sendikasına olduğu gibi, benzeri miktarlarda kitap armağan katkılarımızı Kürt yurtseverleri için de devrimci ve radikal solcu gruplar için de yerine getirmiştik. Başta Kadın ve Erkek Gerillaların ellerinde Kolektifimizin ürettiği kitaplarımızı, özellikle de 12 Mart 1971'den Portreler isimli kitaplarımızı okuduğunu belgeleyen fotoğrafları ve onları ziyarete gidenlerin tanıklıkları *Kolektifimiz Çalışanlarını* ve S. Ö.yü

ziyadesiyle sevindirmişti. Fakat silah kullanan ellerin Marksist Klasikleri, bu arada *Kolektifimiz*'in ürettiği telif çalışmaları yeterince okuyup hazmettiklerine ilişkin maddî verileri somutta henüz göremedik.

Yanı sıra HEP-DEP-HADEP-DTP ileri gelenlerinin kefaletiyle(!) Kürt illerindeki kitapçılara, dağıtımcılara verdiğimiz kitapların ederi hiçbir zaman ödenmedi. Verdikleri çek ve senetler karşılıksız çıktı (Söylemesi ayıp ama yeniden belirtmek durumundayız: "Bu paralar tahsil edilebilseydi, en azından kiracılıktan kurtulmuş ve daha rahat bir kurumsal mekâna kavuşmuş olacaktık..." demekten de kendimizi alamıyoruz.).

Sistemin -düşmanın- Kolektifimize veremediği zararı bu kez "Kürt yurtseveri" kimliği altında yapılanmış olan kirli eller üstlenmişti. Kefalet üstlenen ve anılan partilerin ileri gelenlerine yapılan yazılı-sözlü bilgi aktarımı ve uyarılarımızın ise hiçbir işe yaramadığı görüldü...

Ekonomik güçlüklerini çözemeyen ve yakınan devrimci ve radikal solcu cenaha da aynı miktarlarda kitap armağan etmiş; bu kitapları satarak maddî sorunlarını çözmelerine katkı getirilmiştir. Yaptığımız benzeri kitap katkılarımızın somutta işe yaramadığının ilginç ve acı örneklerini burada sıralamak ve hatırlatmak dahi istemiyoruz.

"Kitap armağan etme" konusunda en çirkin örnekler ise DİSK ve "İlerlemeci" hareket bünyesinde yaşanmıştır. DİSK'e yukarıdan cunta misali gelen "İlerlemeci" bay ve bayanlar Harici Büro'yu "TKP" ilan ederek "**İşçi Sınıfının Siyasal ve Sendikal Birliği**" mücadelesine en büyük darbeyi zaten baştan vurmuştu. 1970- 15/16 Haziran Direnişi'nden sonra, sendika bürokratları sistemle uzlaşarak Direnişi tabanda örgütleyen 5.000 militan işçiyi tasfiye etmişti. Buna rağmen

DİSK tabanında 100 yıllık sınıf mücadelesi tarih ve devrimci geleneklerimizin uzantısındaki kadrolar hâlâ mevcuttu. DİSK'in başına çöreklenmiş "uzman" adlı kimliği tartışmalı küçükburjuva "sol" kadrolar ayak sesleri duyulan faşizme karşı işçi sınıfını bilinçlendirmek ve muhtemel faşist darbeye karşı örgütlemek yerine kendiliğinden kurdukları "TKP" ve "Bilen yoldaş çok yaşa!.." türünden ucuz ajitasyonlarla yetiniyorlardı. Proletaryayı faşizme karşı örgütlemek elbette DİSK'e cunta misali yerleşen, "komünist ve de eğitim uzmanı"(!) geçinenlerin (Nabi Yağcı, Veysi Sarısözen, Aydın Meriç, Sıtkı Coşkun, Hüsnü Dilli vs.) görevi değildi. Bu durumda DİSK'i çıkarlarına uygun birer "rant" kapısı görenlerin önünü kesmek, devrimci bir dayanışmanın ne demek olduğunu bizzat gösterip sergilemek ve işçi sınıfının bilinçlenmesine katkı getirmek amacıyla DİSK'e de, "işçilere ücretsiz dağıtılmak üzere", Zonguldak GMİS'e gönderdiğimizizin iki katı (80 milyon TL tutarında) kitap armağan etmiştik. Bu dayanışmamızı belgeleyen bir yazımızı buraya almayı da uygun buluyoruz (Yazıda parantez içindeki bölümleri biz ekledik. Y. N.):

"Komünist geçinen Ürün ve Konuk başta olmak üzere kimi yayınevleri; ilerici sendikaları bir ekmek kapısı derekesine düşürmüş; sendikaları yamuk siyasetlerinin kâr alanı sanmıştı. Yayınların bu türden etkili bir araçla işçilere sunulmasının «kolaylığını» kimileri yakalamıştı. Onlar açısından tabii bir şeydi bu. Bizler bu (kaba sömürü ve) sorumsuzluk karşısında şaşırıyor ve bundan şikâyet etmiyorduk. Çünkü ülkede her çeşit taklit sol akım sendikal alana hücum etmiş, (çeşitli) parselasyona girişmiş, buralarda birer kâhya zihniyetiyle işçi sınıfı hareketi adına(!) işbaşı etmiş ya da ettirilmişti. Konunun üstüne gitmek, sorumlularla sözlü-yazılı görüşme yapmak; yapılan sömürünün yanlışlığını, muhtemel tehlikelerini belgelemek bizim de görevlerimiz arasındaydı. Böyle bir sömürünün önünü kesmek, bu konuda devrimci bir tavır somutta fiilen göstermek ve örnek bir davranışı ortaya koymak için: Yayınlarımızdan, 1) Helsinki Konferansı, 2) Devlet Güvenlik Mahkemeleri, 3) Bugünkü İspanya'da

Sınıflar Savaşı, adlı olanlarından, toplam 5.000 adet, şimdi adı anılmayan sendika merkezine (DİSK'e); «işçilere ücretsiz dağıtılması» koşuluyla armağan etmiştik. Bu armağan kitaplar sonradan, çok satan (Marksist-Leninist Parti'nin Temel Eğitim Dersleri başta olmak üzere) diğer kitaplarımızla değiştirilip, iade biçiminde, «örgütlü oportünizmin» bir dağıtımcısı (Temel Dağıtım) aracılığı ile Yaynevimize (geri) gönderilmiştir. Bizler, sendikaları sömürmeye kalkan sosyal asalaklara devrimci bir ders vermeyi düşünürken; maddî-manevî bakımdan yıkım olabilecek bir kalpazanlık örneği ile karşılaşmıştık (DİSK'e işçilere ücretsiz vermek koşuluyla armağan edilen kitaplarımızın Temel Dağıtım aracılığıyla bize iade edilmesi, yani satılması Yaynevimize vurulmuş en büyük bir darbeydi.). Kalpazanlarla onurlu devrimciler arasındaki nitelik ayrımını işçi sınıfının yapacağına inanıyoruz. Bu olayda bizim «kusurumuz» armağan ettiğimiz kitapların üzerine bu hususu bir damga ile belirten bir metin iliştiirmek ve muhtemel sömürünün önünü kesecek işi ihmal edişimizdir. Demek ki, oportünizm ilerici kuruluşlarda öyle bir altın çağ yaşıyordu ki, böyle bir garipliğin yapılabileceği insanın aklına dahi gelmiyordu." (Ayrıntılı bilgi için bakınız: S. Ö., İlerici Yayıncılığımızın Sorumluluğu, s. 125-126, Sorun Yayınları, 1985.)

Bir başka DİSK'e kitap armağanı olayını da burada anmak gerekiyor: 1976 DGM'ye Hayır!., eylemlerinde bazı DİSK yöneticileri tutuklanarak Bayrampaşa Cezaevine konulmuşlardı. Yoğun bir hukuk yoluyla mücadele süreci sonunda birkaç gün sonra tahliye edildiler. O zamanın DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler tahliye edilince yaptığı açıklamada; Tutuklu ve hükümlülerin koşullarının kötülüğünden bahsetti ve "Biz DİSK olarak cezaevinde bir kütüphane oluşturacağız." diyerek kitap bağıışı çağrısında bulundu. Hemen ertesi gün yayınlarımızdan oluşan bağıış kolileri bizzat o sırada T. Maden-İş Basın-Yayın Dairesinde (Bu birim Merter'deki DİSK

binasındadır.) çalışan H. Mutlu Öztürk tarafından götürölüp teslim edildi. İlk bağışı yapan yalnızca *Sorun Yayınları Kolektifi* idi. Yapılan çağrı son buldu, çünkü Kolektifimiz' den başka hiçbir kuruluş bağış yapmamıştı!.. Sonra ne oldu dersenez, kolilerimiz birkaç gün sonra sergi gibi ortaya çıkarıldı ve sendika bürokratlarınca "seç-beğen-al" diyerek yağmalandı!..

"İlerlemeci" hareketin iğdiş ettiğı diğeri bir alan da Barış Hareketidir. Burada Barış Hareketi ya da Barış Derneğı olayının detayına girmeyeceğiz. Meraklıları bu konudaki yayınlarımızı açıp inceleyebilirler. Belgelemiştir. 1980 öncesi ilk 1 Eylül Dünya Barış Günü etkinliğı Açık Hava Tiyatrosu'nda yapıldı. Kolektifimiz bileşenleri düzenlemenin mutfağında aktif görev aldı. Herkesin elbirliğı ile görkemli bir etkinlik ortaya çıktı. Düzenleme komitesi gecede sergilenmek, satılmak, gelir elde etmek üzere kitap talep etti. Gönderdik. Taşıma kolaylığı için büyük bir deri valize yerleştirmiştir. Gece yapıldı, bitti. Ne kitapların hesabı verildi ne iade edildi, tabii valiz de ortada yok. Bir zaman sonra valiz bir sendika "uzmanı"nın elinde görüldü ve tarafımızdan geri alındı.

Bu türden örneklerle anlatmak istediğimiz Kolektifimiz in, bizlerin devrimci dayanışma ruhu ve buna uygun davranışlarını öne çıkarmak değildir. Asla böyle bir niyetimiz yok. Altını çizerek anlatılmak istenen bu ilkeli duygu, düşünce ve davranışlarımıza karşın devrimci-sosyalist-komünist geçinenlerin takındığı kirli, küstah, kibirli, sorumsuz, yağmacı zihniyet ve yaptıkları yanlışlıklardır, terbiyesizliklerdir!..

Teori pratikleri sosyal pratikte reddedilenlerden; dün "İlerlemeci"ler, daha sonra Kürt ulusal hareketi ve bazı radikal sol gruplar aynı mantıkla günümüzde de işbaşındadır!..

Bir şey değişmedi, değişmiyor: Burjuvaziye zarar veremeyenler; insanımızın teri ve kanı pahasına oluşan, kimi olanak-bulanaklarla değil, kendi gücüyle ayakta durmayı başaran, kalıcı bir Kurum disipliniyle hareket eden, Devrimci Harekete katkı getiren ve de asla tecimsel ilişkili olmayan Devrimci Yayın Kolektiflerine onulmaz "hatıralar" bırakıyordu. Küçükburjuva "dar grup kültü"yle Devrimci Dayanışmacın üstüne yatmayı, el koymayı, yağmalamayı kendince hak görüyordu! İşte bu nedenle "Sol Cenahımız" bir türlü ne hesaplaşır ayrışıyor ne bütünleşebiliyor ne de yan yana gelebiliyor- du (Bu haliyle de kalıcı kurumlar üretmiyordu...). Bırakın ilkeli ittifaklar kurmayı, -faşizmin en azgın dönemlerinde, bir süreliğine dahi- yan yana bile duramıyorlardı... Düşman da "Sol Cenahın" bu türden onulmaz zaafını bildiği için "dar grup kültü"nü devamına katkı getiriyor. Hakikî Sol Kadrolar da siyasî tabloda hakettiği yeri bir türlü alamıyordu...

Sorun Yayınları Kolektifi, S. Ö.nün cezaevi dönemindeki çabalarıyla biçimlendi. İçeride iken hazırlanan taslaklar Yayınevinin 7 Kasım 1975'te oluşturulmasıyla netleşti. Önceleri Serol Teber, Turgan Arınır ve S. Ö.den oluşan Yayın Kurulu, anılan şahısların hiçbir gerekçe göstermeden "İlerlemecilerin" yanındaki yerlerini almaları, daha tam söylenecekse "transferi" ile S. Ö. yalnız bırakıldı (1976). *Sorun Yayınları Kolektifi* İ. Bilen ve yöresine çöreklenmiş naylon komünistlerce kuşatılmak istendi. Yol arkadaşlığına güvenilen, imzalarına değer verilen, kitaplarına sahiplenilenlerin böylelikle hemen kısmeti açılıyor ve naylon komünistlerce transferleri yapılıyordu(!) Ardından Orhan Kaplan ve sınıf bilinçli işçiler tarafından yeni bir Yayın Kurulu oluşturuldu. *Sorun Yayınları Kolektifi*'nin etkin kitle bağı oluşturulan Orhan Kaplan 17 Temmuz 1979'da alçakça arkadan vurularak katledildi (Ayrıntılı bilgi için bakınız: S. Ö., Oportünizm Yargılanıyor, Sorun Yayınları, 1979). Kolektifimiz'in kitle bağı bu cinayetle koparılmak istendi.

Bazı Yayın Kurulu adayları da 12 Eylül 1980 sürecinde yeterli ideolojik ve politik donanımdan yoksun oldukları için zayıflık gösterdi. Polis deneyimleriyle kendilerini açığa vurdular ve an'ın sorumluluklarını üstlenmekte tereddüde düştüler. Bazıları da *Sorun Yayınları Kolektifi*'nin atacağı adımların atılmasını provoke etmeye kalktı. Fakat bunu da beceremediler.

12 Eylül 1980'e gelmeden *Sorun Yayınları Kolektifi Faşizme Karşı Savaş Birliği* Mücadelesinde ve bilinen yöntemlerin koordinasyonunda bazı temas ve çalışmalarda bulunmuştu. 1 Eylül 1980 tarihinde (12 Eylül'den 12 gün önce) S. Ö. iki yayınevi çalışanı ile birlikte tutuklandı. 3 Eylül 1980 günü akşamı iki yayınevi çalışanı serbest bırakıldı. S. Ö.de 11 Eylül 1980 günü serbest bırakıldı. Sadece S. Ö. hakkında "yasak yayın bulundurma" suçundan dava açıldı (İddia edilen "yasak yayın"ın kardeşi Zeki Öztürk -Öncü Kitabevi tarafından illegal olarak yayımlanan Komünist Manifesto- polis tarafından Yayınevi Bürosuna konulduğu anlaşıldı). Bu olayın ertesinde faşist cunta işbaşı yaptı. *Sorun Yayınları Kolektifi* hem Sıkıyönetim, hem de İstanbul Emniyet Müdürlüğü I. Şubesinde çifte mühürle kapatıldı; Çalışanlarına TCK'nın 141, 142. Maddesine göre dava açıldı. Kolektif Çalışanları 6 yıl süreyle çifte kilit altında tutuldu. Kitaplarımız Selimiye Kışlası'nda yakıldı. Arşivi yağmalandı. S. Ö.nün bu süreçte bir ayağı içerideki, diğer ayağı dışarıdaki hapisshanedeydi. Dışarıda iken sürekli polis takibindeydi. Bir işçi semtinde, uzun bir dönem gizlilik şartlarında kaldı. Bu süreçte yayımlanmasını düşündüğü kitaplarını kaleme almıştı. Yeni bir Dergi faaliyeti için çeşitli temaslarda bulundu ve hazırlık çalışmaları yaptı.

Arkadaşımız Erdoğan Çiğdemoğlu, Mihri Belli ve arkadaşlarının 1975 yılında kurucusu olduğu TEP (Türkiye Emekçi Partisi)'nin kuruluşunda rol aldı. Mihri Belli ile politik açıdan uzlaşamadı ve TEP'ten ayrıldı. Buna rağmen TEP kurucularından yalnızca ona dava açıldı ve tutuklandı. Bu süreçte Dergi faaliyetinde rol ve sorumluluk üstlenen Av. Erdoğan Çiğdemoğlu, Ankara'da faşistlerin

egemenliğindeki bir hastanede, geçirdiği bir böbrek nakli ameliyatı sonunda hastaneden ayrılırken "rahat edersin" diye yapılan son derece kuşkulu bir enjeksiyon sonucu yaşamını yitirdi!

S. Ö., 1986 yılında Sıkıyönetim mahkemelerinde açılan davalardan beraat etti. Hakkında açılan davalardan ötürü hiçbir zaman arkasından başka bir kişiyi sanık yapmamaya özen gösterdi. Korunması gereken bütün sempatizanların hayatını korudu. Kolektifin bütün sorumluluklarını kendisi üstlendi.

1980-1986 yılları sürecinde kapatılan *Sorun Yayınları Kolektifi* 1986 sonunda yeni bir Yayın Kurulu ile faaliyetine başladı. 1 Ekim 1987 tarihinde telif ağırlıklı yayınlarla yetinmeyip iki aylık **SORUN Birlikte Sosyalist Dergi (SBSD)** ile yayınevini sorumlu yönetmeni ve sahipliği görevini (işbölümündeki görevini) üstlendi. Ayrıca, **Yeniden Üretim İşçi-Kitle Gazetesi**'ni örgütledi. Gazete ancak üç sayı yayımlanabildi. 3. Sayısına matbaada el konuldu. **SBSD**'nin ilk iki sayısı toplatıldı. Dergi'nin yayımı durduruldu. Daha önceleri de Dergi'nin yayımlanmasına iki yıl süreyle izin verilmemişti. **SBSD** ancak 21 sayı yayımlanma imkânı bulabilmişti. Haziran 1991 tarihinde 21. sayısından sonra **SBSD**'nin yayımı durduruldu.

Sosyalist Dergiler Platformu Süreci

12 Eylül'ün perdesi kapanırken tekelci sermayenin "yüksek" çıkarlarını koruyup kollamakla görevli tüm mekanizmalar, kurum ve kuruluşlar tahkim edilmişti. Ana ve Baba yasaların güvencesinde, burjuvazinin üretim, mülkiyet ve paylaşım ilişkilerine karşı gelmemek şartıyla bir kanal açılmıştı. "Sol Cenahımız" kendilerine açılan bu kanala yine hesapsız kitapsız girmişti. Her siyasî sol eğilim kendi yayın organlarıyla yerini almıştı. Örgüt ve Parti çağrışımı yapmayan, kimseye program dayatmayan, uzun erimli (soluklu)" ve sonuç alıcı bir projeyi, yani sınıpı deneneyen, yanlışlığı sosyal pratikte onlarca

kez test edilip reddedilen mevcut örgüt / partiler yerine **İSP**'nin oluşturulması davasını gündeme taşıyan yalnızca Kolektifimiz'in arkasında durduğu **SBSD**mizdi.

SBSD, o dönem sayılan 18 ile 23'e ulaşan "Sosyalist Dergiler Platformu"na bağımsız sınıf tavrıyla âdeta "ev sahipliği" yaptı (Çağdaş Yol. Deng, Devrimci Mücadele, Emek, Emegin Bayrağı, Hedef, İktidar Yolu. İşçilerin Sesi, İşçinin Gazetesi, işçiler ve Politika, Kıvılcım, Komün, Medya Güneşi, SORUN BSD. Sosyalizm, Siyaset, Sosyalist Atak, Toplumsal Kurtuluş, Yeni Çözüm, Yeni Demokrasi, Yeni Öncü, Zafere Doğru.). **SBSD** Büro'muzun merkezi bir yerde ve salonunun toplantılara uygun oluşu, sigara içilmeyişi, S. Ö.nün güven veren kimliği, mevcut dergileri, "Maocu, Stalinist, Troçkist, Enver Hocacı, Che Gueveracı ya da Türk-Kürt" nitelileriyle tasnife tabi tutmayışi ve ayırım gözetmeyişi ile Kolektifimiz' in bu dergilerin (Daha tam söylenecekse; "yapı"ların) düşmanı veya rakibi bir konumda olmayışı önem kazanıyordu. Aynı zamanda "Kıvılcımlı, Deniz, Mahir, Kaypakaya"nın tahlil ve tezlerini tartışmasız "tek doğru" sayanlar ve söze "dedi ki" diye başlayanlar yerine "Kendi sentezimizi yaratalım." önerimiz de kimi dergi çevrelerini oldukça düşündürüyordu.

S. Ö.nün Proleter Devrimci tavrı. Kolektifimiz'in konumu, kendilerini devrimci ve sosyalist sayan her birime saygı gösterilmesi, onlara değer verilmesi, "Sosyalist Dergiler Platformu"nun ilkelerinin birlikte çizilmesine çalışması, yeni nitelikler kazanıp bir "iç hukuk"unun oluşturulmasına çalışması, sosyal pratikte somut-tutarlı-amaçlı kolektif adımların atılması, dönemin ileri adımlarından biriydi.

Platform bileşenlerini uzlaştırmak dünyanın en zor işiydi. S. Ö.nün tartışmalar sonunda hazırlanacak bildirilerdeki metinlere yaptığı katkı dergi çevrelerinin hoşuna da gidiyordu. S. Ö. bir ara şakayla karışık da olsa şu sözleri dile getirmişti: "**SBSD** dışında her biriniz bir 'yapı' iddiasındasınız. Elbette **SBSD**'de şekilsiz değildir. Fakat

Kolektifimiz bu bileşimimizi 'yapı' olarak asla değerlendirmiyoruz. 'Yapı' iddianızla bizimle platformda buluşmayı içinize nasıl sindiriyorsunuz? Bu duruşunuzla nikahınız düşmüş sayılır!.. Sizlerin yerinde olmak istemeyiz. 'Yapı' iddiasında bulunanlar gider bunu kanıtlar, gelip de **SBSD** ile yana durmaz!.."

S. Ö.nün ve **SBSD** Çalışanları'nın projesi, mümkünse pratik örgütçü çabalarla bu platformlardaki gerekli ayrışma, buluşup bütünleşme çabalarıyla Devrimci ve Marksist damarı olan kadroları düşündürmeyi ve kazanmayı da amaçlıyordu. Bu cümlenin ışığında sayıları dokuza varan Devrimci ve Marksist Sol 'yapı' **SBSD**'nin gündeme getirdiği "Birlikte neleri yapabiliriz?" önerisi doğrultusunda düzenli ilişki içindeydi. **İSP**'nin oluşturulması ihtiyacı ilişkilerimizin gündemini belirliyordu. Fakat "Ama nasıl?" sorusu cevabını arıyorken tam bu dönemde TBKP serüveni noktalanmış, meşhur "Kuruçeşme Toplantıları" ile **İSP**'nin oluşturulması davası yerine sistemin açtığı kanallarda solculuk oynama uvertürleri işbaşı yapmıştı / yaptırılmıştı!

Bu sürecin siyasî tortuları olan örgütlerin günümüzdeki serüveni açıkça görülmektedir.

Devrimci grupların, troçkistlerin Platforma katılma müracaatlarını reddetmeleri karşısında, S. Ö. ağırlığını koymuş, "Platformun bir parti işleyişi içinde olmadığını, sosyalist olan herkesi içine alması gerektiğini, çerçevesi birlikte çizilen iç işleyişinin ya da iç hukukunun ilkeselliğinin önemli olduğunu" vurgulayarak troçkistlerin Platforma katılmalarını sağlamıştır. Troçkistler ise 18-23 Derginin katıldığı bu Platformda **SBSD** ile S. Ö.nün dışlanması için çeşitli kombinezonlara girdiği daha sonra anlaşılmıştır. S. Ö. hem sistemin hem de "Sol Cenahımızın" boy hedefiydi.

Troçkistler bir toplantıda S. Ö.ye büyük bir cam kül tablasını fırlatarak fiilî saldırıda bulunmuştur; bu suretle hem kendilerini açığa

düşürmüş ve hem de Platforma katıldıklarına herkesi pişman etmiştir.

"Sosyalist Dergiler Platformu" önemli kitle çalışmaları da yaptı. Mitingler düzenledi. Panel ve söyleşiler düzenledi. İstanbul'dan Mahalli Seçimlere bağımsız belediye başkanı adayı göstererek katıldı.

Taksim Alanı'nı hedef olarak belirleyen 1 Mayıs kütleli çıkışlarını örgütledi. Bu türden kütleli çıkışlarda "Devrimci", "Reformist" ayrışması yaşandı; troçkistlerin başını çektiği "reformist" dergi çevreleri Platform'un birlikte hazırladığı 1 Mayıs Bildirilerini 1 Mayıs öncesinde ve 1 Mayıs günü dağıtmadı.

1 Mayıs 1989 tarihinde. Taksim Alanı'nı hedef alan devrimci grupların katıldığı ve Mehmet Akif Dalcı'nın alınından vurulduğu eylemde bazı dergi çevreleri Petrol-İş Sendikası'nın çağrısına uyarak platformu ikiye böldü (Bu eylemde S. Ö.nün ayağına seken bir kurşun isabet etti. Bu olay en yakınlarına da, basına da duyurulmadı. Tedavisini de kendisi yaptı).

Platform "İmza kampanyası" ve TBMM'ye verme eylemlerini örgütledi. Otobüsle Ankara'ya gidilirken Platform bileşenleri gözaltına alındı ve işkenceden geçirildi. S. Ö. İstanbul-Emniyet Müdürlüğü Gayrettepe'deki hücrelerinde kalp rahatsızlığı geçirmesi üzerine yoğun bakıma kaldırıldı. Yoğun bakımda bile el ve ayaklarından zincirlendi; yatağının başında da polisler nöbet bekliyordu.

Yine bir basın açıklamasının sonrasında Platform bileşenlerinin polisçe gözaltına alınması karşısında, bu eyleme bile katılmayan troçkistler tarafından "S. Ö. kendini niçin tutuklatmadı?" diye akıllarınca sorgulanmak istendi! troçkistlerin bu türden entrikacı yöntemleri tarihsel olarak da biliniyordu. Platformun bazı bileşenleri konunun hangi manaya geldiğini gecikmeden kavradı ve uzlaşıcı bir

konuma girdi. **SBSD** troçkistlerin kendilerini açığa vuran bu tavrıyla asla ne uzlaştı ne de geri adım attı.

İstanbul Belediye Başkanlığı seçiminde bağımsız belediye başkan adaylarının kampanyası sırasında da seçim kampanyasının maddî ve manevî gereklerini yerine getirmek, sosyalizm propagandası yapmak yerine troçkistler hiç sıkılmadan. büyük bir disiplinsizlik ve laçkalık, verilen sözlerin tutulmaması tavrı içinde Platform bileşenlerinin sempatan ve kadrolarını devşirme faaliyeti yürütmüşlerdir. Bazı dergi çevreleri ise seçim masraflarını ödemeyerek Kolektifimiz'e onulmaz maddî ve manevî "hatıralar" bırakmaktan asla utanıp sıkılmadı. Küçükburjuva "dar grup kültü" vb. nedenlerle Platform yıpratıldı ve katılımlar giderek aza indi. Hayatın dayattığı yan yana durma ilkeselliği hoyratça çiğnendi (Ayrıntılı bilgi için bakınız: Dergiler Arası Platform ve Ciddiyet, **SBSD**, Sayı 20-21, Haziran 1991, s. 84-85).

"Sosyalist Dergiler Platformu'nun eylemlerini yasaklayan tebliğler İçişleri Bakanlığı tarafından doğrudan **SBSD** Büro'suna ve bizzat S. Ö.ye telefonla tebliğ ediliyordu!

SBSD (SORUN Birlikte Sosyalist Dergi) deneyimi ile Dergi faaliyeti alanında nelerin yapıp yapılamayacağı denenmiştir. **SBSD** Ekim 1987 tarihinde yayımına başlandı. Yayın faaliyetine başlamadan bu türden bir organın hangi ihtiyaçtan doğduğu ve hangi ihtiyaca cevap vereceği hususunu ilişkimiz olan 450 arkadaşla anket sorularıyla iletmiştik. Anket cevapları **SBSD**'nin ilkesel çerçevesinin oluşmasını sağladı. İlk iki sayımız toplatıldı ve yayımımız durduruldu. "Sol Cenaha" 12 Eylül sonu 1985 tarihinde legal yayın yapma izni verilmişken, Kolektifimiz'in Dergi yayımlama hakkı ancak 1987 yılında elde edildi. İdeolojik, politik ve örgütsel arayış ve yönelişimiz

oldukça ilgi gördü. Kolektifimiz'in izlediği çizgi sahiplenildi ve tirajımız 4.500 adete çıktı.

12 Eylül 1980 faşist askerî cuntanın yıkıntıları arasından diri ve sağlam çıkan, iddiasının arkasında düzgün duran, kolektifliği bilince taşıyan, kimseye öznel bir program dayatmayan, örgüt ve parti çağrışımı yapmayan, fakat hayatı ve mücadeleyi kucaklamaya aday **İSP** ya da **KP**'nin oluşturulması davasını savunan biricik organ **SBSD**'mizdi.

Burjuvazi "Sol Cenahtan" daha acul davrandı **SBSD** binbir baskı ve kuşatma altında âdeta boğuma getirildi. Trenin makası sağ ve "sol" teslimiyetçi oportünist akımlara açıldı. "TKP", I, II. TİP. TİİKP, THKO, THKP-C, TKP-ML ve bu süreçten ayrışan, legal ve illegal örgütler yeniden "şans"larını denemeye yöneldi. Fakat anılan örgütler yeniden üretimi gerçekleştirememiş, durum değerlendirmesi yapmamış, süreçten ders ve sonuç çıkaramamış, özeleştiri yapmamış, 12 Eylül ile hesaplayamamıştı. Böylece "dar grup kültürünü" genelleştirip yaygınlaştıran örgütler "işbaşı" yapmayı başarmıştı. Bu durumda ne yapmalıydık? "Furya" ve "Fetiş" misali sürdürülen Dergi faaliyetinde bulunmanın önemi kalmamıştı. Mesleğimiz devrimcilik ise farklı araçların üretimine başlamalıydık. Bilince çıkardığımız konu ve sorunların uzağındaki örgütler eskiden olduğu gibi "yeni bir altın çağ" yaşayacaklarını sanıyordu!

Haziran 1991 tarihinde, düzenli 21 sayı yayımladıktan sonra **SBSD**'nin yayın faaliyetini durdurduk.

Kolektifimiz Çalışanları, daha önceleri "Kriz Nasıl Aşılabilir?" dizimizle kolektif kitap üretiminde önemli eserlerin üretimine başlamıştı. Bu Dizi'de: Eğitim, Sağlık, Kültür, Çevre, Sendika, Parti,

Sosyalizmin Sorunları gibi çeşitli konular işlenmiş ve oldukça da yararlı bir işlev görmüştü.

Dizi'nin Kitapları:

- I. *Sınıfsız Toplum Yolunda Türkiye İçin Sağlık Tezi,*
- II. *Sosyalizmin Sorunları Üzerine Açılım Tartışmaları,*
- III. *DİSK'in "Ören Tezleri" ve Sosyalist Tavır,*
- IV. *Toplumsal Dinamikler ve Örgütlenme Eksenleri,*
- V. *Sosyalizm "Yeni Dünya Düzeni" Türkiye,*
- VI. *Çevre Sorunları ve Kapitalizm,*
- VII. *Sağlık "Reform Paketi" Neyin Peşinde,*
- VIII. *Marksist Bakış Açısıyla Bilimsel Teknolojik Devrim ve "Endüstriyel Demokrasi",*
- IX. *Gericilik Döneminde Dünya ve Türkiye.*

Zaten SBS Dergi faaliyeti de büyük ölçekte görevini yerine getirmişti. Kolektifimiz bu kez Dergi faaliyeti yerine "Sorun Broşür Dizisi"nin yayımlanmasını düşündü. Böylece Devrimci ve Marksist Sol Kadroların siyasî eğitimlerine katkı getirecek telif eserlerin üretimine başlandı. Daha çok S. Ö.nün imzasıyla yapılan bu Dizi hâlen de devam etmektedir. Bu Dizi'mizde şu eserler üretilmiştir:

1. *1995 Milletvekili "Seçim"lerinde Marksist Solun Tavrı,*
2. *"Seçim" Hesaplaşmasının Marksist Yorumu,*
3. *What is This Parti? ÖDP vb. Üzerine,*
4. *Gelenekten Geleceğe 15/16 Haziran,*
5. *Deney ve Belgeler Arasında Marksist Solun Krizi,*
6. *Durum-Kuşatma-Sataşma-Eleştiri Üstüne Polemikler,*
7. *Hangi "Hukuk"?*
8. *"İlerici-Gerici" Kavgasında Hangi "Restorasyon"? Hangi "Komünist Parti"?*
9. *Hangi "Birlik" ? Partileşme Mücadelesinin Neresindeyiz? Komünistlerin Birliği,*

10. *Seçimlerde Solun iki Taktiği,*
11. *Tarihselden Güncele Bağımsız Sınıf Tavrı,*
12. *Devrimci Siyasî Terbiye-Diplomasi-Ahlak,*
13. *Marksist Sol Yiğmağı Nereye Yapmalı?,*
14. *İşçi-Kitle Gazetesi İçin Sınıf Bilinçli İşçilere Çağrı,*
15. *Sanat Cephesi Çağrısı,*
16. *10 Eylül 1920 TKP ve Günümüz Komünist Hareketinin Hayatî Sorunları Forum'u,*
17. *17. Anadolu Alevi Kültü ve Sol'un "Politikası",*
18. *Şimdi Söz Yapanlarda!..
Gelenekten Geleceğe 15/16 Haziran ve Günümüz*

"Sosyalist Solun Birliği ve Parti Arayışı" 12 Eylül 1980 faşist askeri darbesi sonrasında gündeme gelmişti. 12-13 Ağustos 1989 tarihlerinde "Geleceği Birlikte Kuralım" şiarıyla oluşan ve tarihe "Kuruçeşme Toplantıları" olarak kaydını düşüren toplantılara Kolektifimiz'i temsilen S. Ö. de çağrılı -konuk- olarak katıldı. İlk sözü aldı ve Devrimci ve Marksist Sol Kadroları uyaran anlamlı bir konuşma yaptı. "Bu türden toplantılardan 'sosyalist solun birliği' değil, tasfiyecilik çıkar." uyarısında bulundu (Ayrıntılı bilgi için: Sorun Broşür Dizisi kitaplarıyla **SORUN Polemik** Dergisi arşivine bakınız.).

Sorun Yayınları Kolektifi oluşturulduğu 7 Kasım 1975'ten bu yana yargısız geçen bir ayı dahi olmamıştır. Hemen hemen bütün kitaplar veya dergi ve gazeteler ya toplatılmış ya dağıtımı engellenmiş ya da takibata uğratılmıştır. S. Ö. ve arkadaşları, idarî, malî, cezaî, hukukî, keyfî ve fiilî baskı ve terör altında işlevsel olmanın mücadelesini vermiştir. Kolektif bütün süreçlerde sürekliliğini ve çizgisini korumuştur.

Sorun Yayınları Kolektifi oluşturulduğu tarihten günümüze kadar sistemin baskı ve terörüne maruz kalmıştır. Kundaklama, çeşitli yangın, arama, adi hırsızlık süsü verilerek yapılan "derin" ilişkili operasyonlar, bilgisayarlarına, arşivine, CD'lerine, harici harddisklerine, telefon rehberine, dergi abone adreslerine el koyma gibi uygulamalar artık "umuru adiyeden" olaylar yerine geçmiş, ne burjuva basınında ne de "sol" basında haber olmayı dahi başaramamıştır. Sistemin "vukuatını" burada ayrıntılı yayımlayamıyoruz. Çünkü burjuvazinin baskı ve terörünün sıralanması sayfalara sığmayacak kadar çoktur.

S. Ö. ve temsil ettiği *Sorun Yayınları Kolektifi* Çalışanları; Devrimci ve Marksist Kadro olmayı hak eden birey, grup, çevre ve örgütlere asla zarar vermeyen konumuyla anıldı. Bütün süreçlerde birlikte üretmeyi, paylaşmayı denedi. Kolektif aklın, kolektif bilincin ve kolektif eylemin örgütlenmesinin devrimci ütopyasını kurdu. Devrimci tarih ve geleneklerimizin uzantısında birlikte yola çıkmanın, birbirinden öğrenmenin, deneyim aktarımında bulunmanın ve birlikte yürümenin önemini kavradı. Bu türden Proleter Devrimci duruşunu zaman zaman kimileri sömürmek istedi. Devrimci dayanışma ve tevazuunu "zaaf" yerine koyanlar, S. Ö.nün devrimci çabasını, devrimci heyecanını ve öfkesini hiç bir zaman kavrayamadı. S. Ö., hiçbir zaman yanlışı savunanlarla uzlaşmadı. Kazanılması gerekenlere, özellikle de işçilere devrimci esneklik gösterdi. Fakat "gelin tartışalım"dan başka işi gücü olmayan üniversite okumuş yarım-aydınlara ne yüz verdi ne de onların çekmek istediği bu alana girdi.

Devrimci Hareket'in sosyalizmden haberli nitelikli aydınlara büyük bir ihtiyacı vardı. S. Ö. bu aydınlara somut, ilkesel çerçevesi birlikte çizilmiş öneri götürmesine rağmen onları "bireyci özgürlüklerinden arınıp "kolektif çabalara" ve "disiplin anlayışına" gelmelerini başaramadı. Kimilerini de aşırı teorizmden, entelektüalizm hastalığından bir türlü kurtaramadı. **Parti, Partileşme Sorunu** gibi

hayatî ve can alıcı sorunlarımıza duyarlı olmalarını da sağlayamadı. "Başarabilir miydi?", "Kurtarabilir miydi?", "Sağlayabilir miydi?" türünden sorular hâlâ cevaplarını beklemektedir.

Anılan aydınların ibresi Proleter Devrimci Kadroların anlamlı ve ileri bir adım attığı dönemlerde onlara doğru. Devrimci Hareket'in darbe aldığı dönemlerde ise sağ ve "sol" teslimiyetçi oportünist akımlara doğru rahatlıkla evriliyordu.

Çeşitli niyet ve amaçlarla Kolektifimiz'in kapısını çalanlara "Doğru bir adrese geldiniz" denilerek daima dostluk ve dayanışma gösterildi. Kimileri iyi saatlerde olsunların görevlileriydi. Kimileri "Kırk çarşambadan atlamış", hiç bir örgütte dikiş tutturamamıştı. Kimileri geçimsiz, huysuz, asalak, tembel, hayat dışı, iş, emek sevgisinden uzakta ve üretim dışı kimlikleriyle kariyerizme, aşırı teorizme ve entelektüalizme kaymıştı. Edindikleri birikimlerini sosyalizmin asıl sahibi proletaryaya taşıyamama, pratik örgütçü çabaları küçümseme, işçilerin aydınlaşması ve aydınların işçileşmesi ilkeselliğini kavrayamama türünden rahatsızlıkları ağır bastığından S. Ö.nün yanında bir türlü dikiş tutturamadılar. Kimileri Kolektifimiz'i kirli emellerine alet edecek birer "Kuluçkahane" yerine koymayı denemişti. Böyleleri S. Ö.nün iş disiplinli işliklerinde nasıl üretim faaliyetinde bulunabilirdi? Bunu hangi kitap yazıyordu? Nitekim gecikmeden kendilerini açığa vurdular. Kolektifimiz'in 35 yıllık tarihinde kapımızı çalan herkese proleter devrimci dostluk ve dayanışma gösterilmiştir. Yoldaş işlemleri yapılmıştır. Kolektifimiz'in zenginliği hesapsız paylaşılmıştır. Hiç kimse tasfiye edilmemiştir. Kolektifliğin gereğini yerine getirmeyenler kendilerini tasfiye etmiştir.

Sorun Yayınları Kolektif'ne bilerek / bilmeyerek (fark etmez) onulmaz "hatıratlar" bırakmak isteyen eçoğulları daima kendini açığa düşürmüştür. Son tahlilde, iş ve emek sevgisi ile çalışkanlıkta kararlı,

sürekli ve ısrarlı olanların dediği olmuş, "sel gitmiş, kum kalmıştır" misali taşlar yerli yerine oturtulmuştur.

Kolektifimiz'in sorunları yok mudur? Elbette vardır. Hem de onlarca. Profesyonel Devrimci Kadro eksikliğini henüz yeterince gerçekleştiremeyişimizin sıkıntısını yaşamaktayız. *Kolektifimiz Çalışanlarımıza S. Ö.* arada bir devrimci öfkesini gizlemeyerek: "Yahu 'pratik örgütçü' beni çakılı top misali Büro'ya bağladınız?!.." demekten kendini alamamaktadır.

Sorun Yayınları Kolektifi'ni ne sistemin binbir baskı ve terörü ne de maskeli eloğullarının çeşitli provokasyonu işlevsel olmaktan alıkoyabilmiştir. İşçi Sınıfı'nın malı olan (Oluşturulduğu tarihte İşçi Sınıfına armağan edildiği duyurulmuştur.) ve bir **Kurum** disipliniyle de çalışmasını sürdüren Kolektifimiz'in darbe almaması için gerekli olan ve bilinen güvenceler alınmıştır.

Kolektifimiz'e Sıkça Yöneltilen Sorular

Kolektifimiz'in ideolojik-teorik-politik çizgisini beğenmeyenlerin soru ve eleştirilerini de bu vesileyle belirterek ve bunlara S. Ö.nün çeşitli zamanlarda verdiği cevapları özetle sıralıyoruz:

Soru-Eleştiri: Niçin kapitalist bir işletme kurup para kazanmadınız?

Cevap: Bilinçli tercihimizle bu türden bir seçim yapmadık. Yapamadık. Yapamadık. Salt tecimsel bir ilişkinin hesabını işçi sınıfına ve devrimci kadrolara veremedik. O zaman ideolojik-politik-örgütsel iddiamızın arkasında düzgün duramazdık. Ancak donanımlı bir **İSP**'nin disipliniyle ve de gerektiğinde elbette kapitalist ilişkiler de kurulabilir. Biz kurmadık.

Soru-Eleştiri: Niçin eleştirilere konu yaptığımız Sol siyasî akımlar gibi bir örgüt kurmadınız? Neden bir program da siz hazırlamadınız?

Cevap: Örgüt kurulmaz. Oluşturulur. Hayat ve mücadelenin doğrulamadığı ve reddettiği örgüt kurmak devrimcilik sayılmaz. Kolektifimiz kurma fiilini çekmiyor. Kendiliğinden örgüt kurup parti çağrışımı yapmanın Marksizm-Leninizm ile bir ilişkisi yoktur. Gerek Bilimsel Öğreti gerekse Komünist Manifesto'da belirtildiği üzere "Parti varken parti kurulmaz!" ilkeselliğine ve devrimci geleneğimize bağlı kaldık. "Örgütler Anarşisi" ortamına bir yeni halka eklemenin ne Devrimci Hareket'e ne de sosyalizme katkısı olur. Kolektifimiz'in **PARTİ**'den anladığı ve yönelişi Marx-Engels-Lenin'in öğretileriyle uyumludur. Örgüt başka **PARTİ** başkadır. **PARTİ**, çeşitli istişari toplantı, kurultay, konferans ve kongre yöntemiyle oluşur. Bir tek komünist kadroyu dışarıda bırakmaz. **II. Tüm Türkiye Komünistleri Kongresi** yöntemini bunun için bilince çıkarıyoruz. RSDİP ile Tarihî TKP oluşturulurken izlenen yöntemi bu memlekette gerçekleştirmekten yanayız. Devrimci yasallık ve sosyal meşruiyet ancak böyle kazanılır. Kendiliğinden "Dar grup kültürü" ile kurulan örgütlerin sosyal meşruiyeti ve devrimci yasallığı hiçbir zaman olmamıştır. TKP sömürsünü kökünden kurutmanın tek yöntemi de budur. Program da Kongre'de Kadrolarca tartışılıp kararlaştırılır. Kendiliğinden kurulan örgüt / partilerin program anlayışı ile uzlaşmıyoruz. Yapmaya-bilince çıkarmaya çalıştığımız devrimci ve köklü bir dönüşümdür. Ancak bu yöntemle kapitalizm aşılabilir. Yığınağı mümkün olan tek bir yere yapamayanlara komünist denmez.

Soru-Eleştiri: Kitap, Dergi, Gazete faaliyetinizde, düzenlediğiniz Panel-Söyleşilerde Kolektifiniz ile aynı şeyleri söylemeyenlere de çokça yer veriyorsunuz. Neden?

Cevap: Şu aşamada *Kolektifimiz Çalışanları*'nın bilinçli bir tercihidir bu. Devrimci ve Marksist Sol Kadroların yaşadığı "Öndersizlik Krizi" henüz aşılamamıştır. Kadrolar nüveler halinde dağınmıştır. **Komünistlerin Birliği** de henüz gerçekleşmemiştir. Tornadan çıkmış gibi aynı şeyleri tekrarlamak devrimcilik değildir. Bunu yapanlardan

değiliz. Olmayacağız. Sosyalizm uygulamalarını ve de bu memleketteki örgüt / partilerin bu türden anlayışlarını aşmak istiyoruz. Çünkü bu türden anlayışlar sosyal pratikte doğrulanmamış aşınmış ve de aşılmıştır. Devrimci ve Marksist olan birey, grup, çevre ve örgütlerdeki insanlarımızı "Bizim İnsanımız" olarak görüyoruz, tanımlıyoruz, bunun propagandasını yapıyoruz. "Dar grup kültü"nü yıkmak, yerine kolektifliği yerleştirmek istiyoruz. Çerçevesi birlikte çizilmiş her ileri uğraşın içinde olacağız. Çünkü buna ihtiyaç var. Hayat ve mücadelenin öğrettiği budur. Nihai amacı bir olanlara yol arkadaşı işlemler yapılması gelecekteki yoldaşlıkların önünü açar. Farklı değerlendirmelere yer verilmesi, sosyalist demokrasi, kadroların özgürlük ve özgünlüklerinin korunması salt iktidara gelindiğinde değil, sınıflı toplum şartlarında da gözetilmelidir. Kitap, Dergi, Gazete faaliyetlerimizde olduğu gibi tüm etkinliklerimizde de *Kolektifimiz*'in görüşlerini yansıtırken -Ki bu imzalar bilinmektedir- dışımızdaki yol arkadaşlarımızın imzalarına yer veriyor, görüşlerini de bilerek yansıtırız. Kıyamet de kopmuyor. Bundan da hiçbir rahatsızlık duymuyoruz. Aradaki fark çok net ve açıktır. Dost-düşman da bilmektedir. **İSP** oluşturulduktan ve de işbaşı yaptıktan sonra da oluşturulacak kurullarda "Bizim İnsanımız"ın özgürlük ve özgünlüklerinin korunması gerekecektir. Demokratik Tartışma-Oylama-Karar- Uygulama vb. süreçlerde Marksizm-Leninizm'in genel kuralları işletilir.

Kolektifimiz'in bu türden ilkeli duruşunu yeterince anlamayan ya da anlamak istemeyenlere S. Ö. mizahla karışık bazı cevapları vermekten de sakınmamaktadır: "*Ne yapalım arkadaş, gökten üç elma düştü, bize de bunları yapmak düştü!..*"

"Sorun Broşür Dizimiz" aracılığıyla *Kolektifimiz*'in savunduğu ideolojik, politik, örgütsel çizgisi daha bir netlik kazandı. 7 Kasım 2001 tarihinde **SORUN Polemik** Marksist İnceleme-Araştırma-

Eleştiri Dergi'mizin üretimine başlandı. Bu Dergi'nin üretimi, "Sol Cenahımızın" **Parti** ve **Partileşme Sorunu** gibi meselelerimizin tartışılması, anlamlı ve ileri bir adımın atılmasının somutlaşmasıyla önem kazanmıştı. Zamanı doğru değerlendirmiştik.

Aşınmış ve aşılmış teori pratikler yerine "Marksizmin yorumu pratikte yeniden üretimi" sorunsalına, bilimsel-inceleme-araştırma-eleştiri yazılarının yanı sıra bu kez polemik türü yazılan da öne çıkarmalıydık. Yapmaya çalıştığımız tez ve tahlillerimizi senteze kavuşturmak ve dışımızdaki Devrimci ve Marksist Sol Kadroları düşündürmek, kolektif çabalan daha fazla bilince taşımalıydık.

SORUN Polemik Dergimiz'in 42. Sayısını da bu türden düşüncelerimizin uzantısında ürettik. *Kolektifimiz*'in iş bölümünde S. Ö.nün sahipliğini, yazı işleri müdürlüğünü ve yönetmenliğini üstlendiği Dergimiz; içerideki ve dışarıdaki hapisanelerde ve yurtdışında mutlaka hesaba katılması gereken bir araç niteliğindedir. Aynı zamanda Devrimci ve Marksist Sol Kadroların düzenli ve sürekli okuyup tartıştığı bir organ olmayı başarmıştır. Şu aşamada *Kolektifimiz*'in elinde bulunan bu türden **Araç**larımız **İSP**'nin oluşturulmasıyla işlevini tamamlamış ve asıl sahibine teslim edilmiş olacaktır. İşçi sınıfının malı olan *Kolektifimiz*'in oluşturulduğu 7 Kasım 1975 tarihinde belirttiğimiz taahhüdümüzü böylece yerine getirmiş olacağız.

S. Ö.nün yaşamı ve mücadelesinde bu satırlara sığmayacak kadar olay vardır. Onun yaşamı anılan / anılmayan ceza- î, hukukî, idarî, icraî, keyfi ve fiilî pek çok "vukuatla" doludur. Hangi birinin kaydını tutalım ki!..

S. Ö., Kürt ulusal hareketinin kadroları 1990 sonrası yayın faaliyetine başladığında "*Sorun Yayınları Kolektifi*" gibi açık alan faaliyetinde bir

Kurum'a şiddetle ihtiyacımız var. Bize bu konuda yardımcı olur musunuz?" önerisini olumlu karşılamıştır. Kimlere yardımcı olmamıştık ki? Birlikte uygun bir mekân kiralandı. Kafamız, işleyişimiz, ideolojimiz, kasamız ve mekânlarımız farklıydı. İşe başlandı. Yan yana durmanın, birlikte üretmenin, deneyim aktarımında bulunmanın bir örneği somutta gösterildi. Yayın hayatında yaşam ve mücadelenin öğrettiği siyasî ve teknik vb. tüm deneyimlerimiz onlara da aktarıldı. Kürt ulusal hareketi MELSA adıyla bir yayınevi oluşturmuştu. MELSA, **Marx-Engels-Lenin-Stalin-Apo** isimlerinin baş harflerinden oluşmuştu. Bu ismi eleştirmiş olsak da Kürt ulusal hareketinin siyasî seçimleri olduğu için üzerine fazla gidilemedi.

MELSA ve SORUN Yayın Kolektifleri iki kardeş yayınevi olarak bağımsızlıklarını korudu. Gündemleri farklıydı. İlkel çerçevesi belirlenmiş bu türden bir birliktelik anlayışı ile Ulusallık-Sınıfsallık dinamiklerinin yan yana durması, deneyim aktarımında bulunması, birbirinden öğrenmesi ve birlikte yürümesi somut ve gerekli bir adımdı. Bunun ilk örneği de 1980-1990 Cezaevi Şiir Antolojisi'nin birlikte üretilmesiydi. Devlet hemen gardım aldı ve Antoloji daha matbaada iken toplatıldı; hakkında dava açıldı ve çok şık bir yöntemle, TMK'nın "özel" bir yorumuyla Antolojiyi hazırlayanlarla (Fehmi Uzal-Halil İbrahim Özcan), suç işlendiği iddia edilen Kürtçe şiirin yazarına (Resul Karahan) değil, yalnızca S. Ö.ye ceza verildi, onlar beraat ettirildi. TMK'nın "özel" ve çok "şık" bir yorumuyla S. Ö.nün mahkûmiyeti sağlandı. Yani devlet kendi yasalarını çiğnemedi bir sakınca görmedi ve seçmeli terör uyguladı (Ayrıntılı bilgi için bakınız: S. Ö., "Terörist"ın Günlüğü, Sorun Yayınları, 1995).

MELSA Yayınları *Kolektifimizin* ilkel birlik ve dayanışmasıyla bir düzene girdi; bilinçli katkılarımızla yayımlanan kitapların tirajı 10-20 binleri aştı...

3.12.1994 tarihinde Özgür Ülke (Sonradan Gündem) gazetesinin bombalandığı gün *Kolektifimiz*'in bürosu da bundan nasibini aldı. Bu olay "haber niteliğinde" görülmedi, sol geçinen Kürt ve de Türk basınında haber dahi yapılmadı! (Ayrıntılı bilgi için bakınız: A. Ö. ve S. Ö.. Hangi "Hukuk?" Sorun Yayınları. 1998.).

Kolektifimiz anılan / anılmayan aynı ilkesel devrimci dayanışmayı Kürt ulusal hareketinin organlarından Toplumsal Diriliş, Yeni Ülke ve Gündem gazetelerinin örgütlenmesinde de gösterdi; Kürt ulusal hareketine basın-yayın faaliyetleri hakkında somut önerilerde bulundu. Fakat *Kolektifimiz*'in bu somut önerileri Kürt ulusal hareketinin yarattığı değerleri, imkânları ve birikimleri çarçur etmekle görevli Kürt+Türk küçükburjuva "sol" unsurlarının Bab-ı Âli de uzlaşıp buluşmasıyla hiçbir zaman dikkate alınmadı. Anılan gazetelerde rol ve sorumluluk üstlenen-alan Kürt ve Türk küçükburjuva "sol" unsurlar Ulusallık-Sınıfsallık dinamiklerinin birlikte yürümesi önerisi yerine, gazetecilik anlayışında "Kürt diye başlayıp Kürt diye bitirme" ajitasyon yöntemini tercih etti. Ancak yine de Devrimci ve Marksist Sol Kadroların kolektif katkısı ve çabalarıyla Yeni Ülke ve Gündenim tirajı kısa bir sürede 50-60 bine ulaşmıştı. Daha sonra Kürt ulusal gazetecilik anlayışında çok büyük bedeller ödenmesine rağmen Gündem ve onu takibeden gazeteler işlevsiz bir duruma getirildi. *Kolektifimiz*'in S. Ö.nün ağızından ilettiği: "Yerel-ulusal-sosyal-sınıfsal-evrensel diyalektik bütünlüğü"nü öne çıkararak bir gazeteyi üretelim." şeklindeki önerimiz hiçbir zaman kavranmadı. Gazetelerinde S. Ö.nün Proleter Devrimci duruşumuzu yansıtan yazılarına ve *Kolektifimiz*'in maruz kaldığı binbir çeşit kuşatma ve kundaklamalara, hakkımızda açılan davalara ve S. Ö.nün TMK gereğince mahkûmiyeti gibi haberlere bile yer verilmediği görüldü!

Kürt ulusal hareketine sinsice sızmış görevliler Ulusallık- Sınıfsallık dinamiklerinin birlikteliğini kundaklamayı becerdi. Böylece proletaryanın yoğun biçimde yaşadığı İstanbul gibi bir kentte Kürt

ulusal hareketinin hakikî müttefikleriyle buluşmasının önü kesildi!.. Kürt ulusal hareketi Kürt+Türk küçükburjuva "sol" akımların "vukuatı" yüzünden kırdı değil, kentte yenildi...

İşçi Sınıfının Siyasal ve Sendikal Birliği konusu başta olmak üzere, **Parti ve Partileşme Sorunu**, "**Komünistlerin Birliği**" meselesi üzerine anılan ve anılmayan etkinliklerimizin yanı sıra çeşitli çevrelerle çeşitli zamanlarda "İstişari Toplantı"lar yapıldı. Bu konular hakkındaki ideolojik-teorik çalışmalarımızın uzantısında Devrimci ve Marksist olmanın gerekleri dışımızdaki kadrolara anlatıldı. İmkân dâhilindeki birlikteliklerin yaşama geçirilip geçirilemediği sorgulandı, sınanıp denendi. Bununla da yetinilmedi, konu kitlelerin önünde açık etkinliklerle tartışmaya açıldı. Beş farklı Marksist çevre ile (Sorun Yayınları Kolektifi, Alev Yayınları Kolektifi, Stalin Arşivi-Komünist Bakış Kolektifi, Yeni Dünya İçin Çağrı Dergisi Kolektifi, Yeni Durum Kolektifi) birlikte bir Forum düzenlendi. Forumu S. Ö. yönetti ve olumlu bir hava yaratıldı. Çeşitli sorular cevaplandı. Forum etkinliğimiz ayrıca kitaplaştırıldı ve kitlesel olarak dağıtıldı ve belgelendi (Ayrıntılı bilgi için bakınız: 10 Eylül 1920 TKP Günümüzde Komünist Hareketinin Hayatî Sorunları Forum'u, Sorun Yayınları, Mayıs 2007.).

S. Ö., hâlen (dört yıldır) Osman Tiftikçi'nin kaleme aldığı "Osmanlı'dan Günümüze Ordunun Evrimi" kitabını yayımlamak "suçundan" ötürü TCK'nın 301. Maddesi uyarınca yargılanmaktadır. Yurtdışında ikamet eden Osman Tiftikçi hakkında tutuklama kararı çıkmıştır. Eskiden olduğu ve de âdet olduğu üzere, bu olay; gerek burjuva basın, yayın, medya ve TV, gerekse sol, solcu, sosyalist ya da komünist geçinen "sol" basında haber olabileme "şansını" dahi yakalayamamıştır!

Aynı yöntem(!) Birgün gazetesinde Tarihî TKP'nin ve 15/16 Haziran'ın kadrolarından (Orhan Müstecaphoğlu) paralı ölüm ilanlarında da uygulanagelmıştır! İlanı veren *Kolektifimiz*'in adı çıkarılarak yayımlanmıştır!.. (Ayrıntılı bilgi için bakınız: SORUN Polemik Dergisi, Sayı: 14, Ocak 2005, s.3-28)

S. Ö., *Sorun Yayınları Kolektif*'nin işbölümündeki görevi olan yayınevi ve Derelimizin (SORUN **Polemik** Marksist İnceleme Araştırma Eleştiri Dergisi) sahipliğini, yazı işleri müdürlüğünü ve yönetmenliği görevini yapmaktadır. KIRMANCIYA BELEKÊ Kültür-Tarih-Halkbilim Dergisi'nin sahipliğini, **SANAT CEPHESİ** Sosyalist Gerçekçi Sanat Dergisi'nin sahipliği, **İŞÇİ BİRLİĞİ** İşçi-Kitle Gazetesi'nin sahipliği ve yazı işleri müdürlüğü görevini üstlenmiştir.

79 yaşında (S. Ö. 28 Ocak 2011 tarihinde 80 yaşına girecek) ve yirmi yaşın heyecanıyla iş ve emek sevgisinden, çalışkanlıktan geri durmamakta ve üretim faaliyetinden asla kopmamaktadır. Deneyimini -anlayanlara- basit, sade ve gösterişsiz yaşamıyla, bizzat iş yaparak, öğreterek yerine getirmektedir. Herkese somut-konkre biçimde ve anladığı dilde hitap etmeyi sevmektedir. "Baldudak" insanları sevmez. Sevmediğini hissettirir. Biçimsel burjuva nezaket kurallarından da hoşlanmaz.

Tarihsel iyimserliğini her şeye rağmen korumaktadır. "Ben yirmi yaşındaki ihtiyarlardan değilim." diyerek genç nesillere örnek olmayı sürdürmektedir. S. Ö.nün "ölüm" hakkındaki görüşleri ise bir hayli düşündürücüdür: "Bizler doğanın hükmünü sürdürdüğü ve adına "ölüm" dedikleri an a kadar iddialarımızın arkasında düzgün ve ilkeli durmuş / durabilmiş isek... Kapitalizmin devrimci yol ve yöntemlerle aşılması mücadelesindeki tahlil ve tezlerimizi hayat ve mücadele doğrulamışsa... Parti, Partileşme Sorunu, Siyasal-Sosyal Devrim, Kadro, Strateji-Taktik vb. konularda Bilimsel Öğretiye uygun işler

yapmış isek... 'Marksizmin yorumu ve pratikte yeniden üretim' sorunsalım doğru okuyabilmiş ve uygulayabilmiş isek... Sınıf mücadelesinde tutulacak **Ana Halka'**yı görebilmiş ve yığınağımızı bu alana yapabilmiş isek... Üretim faaliyetinden kopmamış ve sürekliliğimizi koruyabilmiş isek... Kavgamızı üstlenmiş kadrolar işbaşında ise... Nihai amacı-hedefi bir ve aynı olan kadroları yan yana getirebilmiş isek... 'Ölüm hoş geldi sefa geldi' diyebilmeliyiz(Ayrıntılı bilgi için bakınız: **SORUN Polemik** Dergisi. Gençlik Gençlik... Sayı: 42, s. 33-37, 2010.)

O, **Komünistlerin Birliği Davası** için elinde olanı değil gerekeni yapmanın çabası içindedir.

S. O., fabrikadaki işçilik ahlakını ve çalışma disiplini evinde, özel yaşamında (daha tam ifadeyle; onun hiçbir zaman özel hayatı olmadı.), tüm ilişkilerinde ve *Kolektifimiz*'de de aynen sürdürmektedir. Her sabah saat 6'da kalkar, kültürfizik yapar, saat 7.30 - 8.00'de işyerimize -Büro'ya- gelir. Zamanı iyi kullanmaya özen gösterir. *Kolektifimiz*'in çıkarlarını korur. Bu ilkeselliği gözetmeyenleri: "Nasıl olsa, 'Koca Öküz' (O kendisini Kızılbaş geleneğindeki emektar ve yük taşıyan "Koca Öküz" olarak tanımlar.) her taşın altına elini koyuyor. Geldiğinizde her şeyi hazır buluyorsunuz!.." diye eleştirir ve uyarır. İsrافی sevmez. İş disiplini yapararak-örnek olarak öğretmeyi öne çıkarır. Her taşın altına ilkin o elini koyar. İş-emek sevgisi ve çalışkanlığı ile örnek olmaya çalışır. Yoldaşlık duygusunu sömürenleri, tembel, oblomov, asalak, bireyci, benmerkezci, nankör, disiplinsiz, yapana üretere saygısız, kariyerizm hastalığına yakalanmış olanları asla sevmez. İnceltilmiş sinsî tavırlarıyla Devrimci Hareket'i içeriden vuranlara, bu yolla davaya ihanet edenlere ise düşmandır. Böylelerinden uzak durur ve onların anladıkları dilde konuşur. Hayat ve üretim dışı kimselerle asla uzlaşmaz. Önüne konulan işin gereği neyi ve nasıl yapmayı gerekli kılıyorsa onu kusursuz yerine getirmeye çalışır ve asla aksatmaz. İş sırasını ölümüne aksatmaz, sonlandırır. İşi gereği gibi sonlandırmak

için heyecanlanır, "tez canlı" hareket eder, titiz ve özenli davranır. Eli ağır, isteksiz, iş yapanlara "Gönülsüz Raziye.." diye takılır. Ona "Niçin acele ediyorsun" diyenlere şakayla karışık biçimde; "Çocukluğumda çok amerikan filmi seyrettim, silahını çabuk çeken hayatta kalıyor." der. İş'in gereğini başarıyla yerine getirdikten sonra "Gelin, şimdi keyifli bir kahve içelim!.." der. Dengeli ve tutarlı hareket etmeye çalışır. Yalan söylemez, yemin etmez. Sözüne güvenilir, randevusuna sadıktır. Sigara içmez, evinde ve işyerinde de içirmez. Sigara bağımlıları hele bir de "devrimci" diyorsa kendine S. Ö.nün dilinden kurtulamaz. Günde 4-5 km. yol yürür. 24 saatini profesyonel devrimci gibi kullanır. Alkolün esiri değildir. Kredi kartı, cep telefonu kullanma gibi bir lüksü yoktur. Kapitalizmin propaganda ettiği her şeye karşı (akıntıya karşı) direnir. Doğal bağışıklık aşısı kazandığı için önemli bir hastalığa yakalanmaz. Geçirdiği ameliyatlardan daima iyi sonuçlarla çıkmasını bilir. "Kötü huylu tümör bizim davamızdan büyük değildir." diyerek hem genç kadrolara örnek olmuş hem de kanseri de yenmeyi başarmıştır. İlaç kullanmaz. Doğal yaşama disipliniyle sağlığına dikkat eder. Kıvılcımlı Yoldaşın devrimci yaşama disiplinine -uyarısına- uygun hareket eder ve onun deyimiyle "Emaneti korur." İşçilik hayatındaki gibi, sade, basit ve gösterişsiz bir yaşamı ve giyim kuşamı seçmiştir. Öğle yemeğini evden getirir. İki dilim ekmek, yoğurt ve ekmek arası peynir, zeytin, havuç, lahana, soğan vs. bir de elma yer. Tutumlu davranır. Özel mülkiyeti ve bankada özel parası yoktur. Oğlunun evinde oturmaktadır. Kitap ve arşivini de sosyal amaçlı kullanmak üzere *Kolektifimize* emanet etmiştir. Sigortadan emekli maaşından (630 TL) başka bir geliri yoktur. Ekonomik açıdan da *Kolektifimize* asla yük olmaz / olmamıştır.

S. Ö. Anton S. Makarenko'yu ve onun eğitim-öğretim yöntemini çok sever. Ondandır çok şey öğrenmiştir. Makarenko'nun önemli eserlerini tercüme edip yayımlanmasını sağladığı için de son derece mutludur.

Makarenko'nun eğitim-öğretimde bu denli faydalı oluşunu onun şu sözlerinde görüyoruz: "Biz insana hitap ettik. İnsan yüreğinde kapitalizmin yabancılaştırıp henüz esir alamadığı bir adacık aradık. Onu bulduk ve o adacığa hitap ettik.." S. Ö. hem bu anlamlı sözleri sıkça ifade etmiş hem de bu yöntemi tüm hayatında uygulayagelmiştir. En yeteneksiz ve melekelerini çalıştıramayan insanları dahi nasıl hareketlendiririz ya da kazanırız diye çaba gösterir. Her siyasî eğilimdeki insanlarla kolay diyalog kurmuş, onları bu yöntemle etkileyeceğini ummuştur.

Elbette Makarenko Büyük Ekim Devrimi sonrasında sınıfsız toplumun inşa döneminin Devrimci ve Marksist bir Kadrosudur. Çabalarının arkasında **Bolşevik Partisi**'nin kurumsal merkezi disiplini vardır. S. Ö. ise sınıflı toplumda yaşamaktadır. Özlemine çektiği bu türden **Kurum**ve **Araç**'ların güvencesinden yoksundur. Toplumda eksikliği hissedilen **İSP**'nin oluşturulması kavgasını vermektedir. Kendiliğinden örgüt kurup parti çağrışımında bulunan bilcümle küçükburjuva "sol" eğilimlerin burun kıvrmasına rağmen, bu anlamlı bir çabadır.

S. Ö. bu türden donanımlı güvencelerden yoksun olduğu için Makarenko kadar sabırlı ve etkili olamamıştır. Onun eğitici-öğretici çabasını anlamayan, anlamazlıktan gelen, sömüren ya da bu konulara duyarsız kalanlar çoğunluktadır. Bu da doğaldır. S. Ö., devrimci üretim faaliyeti içinde kaytarıcı davranan, eleştiri ve uyarılar karşısında bireyci davranan, lümpen eğilimlere yönelenlere ne İsa ne Kızılbaş-Alevi ne de Makarenko geleneklerindeki gibi davranır. Siyasî terbiyesini bozanlara anladığı yöntemlerle cevap verir ve davranmasını bilir. Onuruna asla gölge düşürmez. Devrimci Hareket in bu türden zararlı unsurlardan arınması için her şeyini feda ederek ortaya koymaktan çekinmez. .

"Sol Cenahımız" ileri-devrimci gençliğin özverisini, militanlığını, coşku ve heyecanını daima öne çıkarmış, fakat bu yolda politika üretememiştir. Öğrenci gençliği "arabanın önüne koşma" aymazlığı 1962 yılında kurulan I. TİP'in izlediği politikalarda görüldü. Bu politikasızlık parti dışı solculuğun kapısını da aralamıştır. TİP'e büyük bir bağlılık gösteren Dev-Genç'in militan ve önder kadroları partiden ihraç edilmiştir. TİİKP, THKO, THKP-C ve TKP-ML türünden örgütlerin "yediveren gülleri" misali kurulmaya başlamasının suçu Harici Büro "TKP" ile TİP'in hanesine yazılmıştır. Bu örgütlerin gençlik politikası hakkındaki aymazlığı günümüzdeki "Örgütler Anarşisi" ne dönüşen legalite ve illegalite fetişizmini de tahrik etmiş ve hazırlamıştır.

S. Ö.nün telif eserlerinde, makalelerinde ve polemiklerin de bu sorun ayrıntılı incelenmiştir. Bununla da yetinilmemiş çeşitli Panel-Söyleşilerde de işlenmiştir (Belgelidir). 2010 yılındaki Adana Kitap Fuarı etkinliklerinde "Gençlik ve Gelecek" konulu bir Panel-Söyleşide ilkin farklı sol eğilimdeki öğrenci gençliği konuşturmuş, ardından kendisi uyarısını yapmıştır. Etkinlikte halkevleri, ödep, hkp ve sip tekapelilerin koro hâlinde attığı "Bu Memleket Bizim" ve "Üniversiteler Bizim" türünden sloganlarına karşı şunları söylemiştir: "Genç arkadaşlar, attığımız sloganlar yanlıştır, düzeltin!.. Bu memlekette onların, üniversiteler de, binaları ve müfredat programları da, eğitim-öğretim projeleri de, hastahaneler de, postahaneler de her şey onların. Bizim değil. Genç arkadaşlar, "Sol Cenahımız" öğrenci gençliği yaptıkları ajitasyon propagandalarla öne çıkarıyor ve 'ateş hattına' sürüyor. Hayat ve mücadele ise bu türden sınıf dışı politikaları reddediyor. Mücadelenin reddettiği örgütlere, programlara, şeflere sırtınızı semer yaptırmayın!.. Üniversiteleri doğru değerlendirin ve bir an önce bilim ve akıl dışı eğitim-öğretim hamallığından kurtulup üretim faaliyetindeki yerinizi alın. İdeolojik-sınıfsal seçiminiz o zaman biçimlenip belirlenecektir. Şimdi hepimiz baba ekmeği yiyorsunuz." diyerek öğrenci gençliği bağımsız sınıf tavrı çizgisine yöneltmiştir. Paneldeki slogan yarışı böylece sona ermiştir. .

Herkesin, hepimizin olduğu gibi S. Ö.nün zaafı yok mudur? Elbette vardır. Hata yapmamış mıdır? Elbette yapmıştır. Herkes hata yapar, hepimiz hata yapabiliriz. Asıl sorun bunları iş içinde aza indirmektir. S. Ö.yü bu açıdan "yargılamak" hakkını elde edebilmek ve eleştirebilmek için onunla iş ve üretim faaliyetinde birlikte olmak ve kolektif çabaları bir basamak ileri sıçratacak özverileri harekete geçirebilmek gerekir. Devrimci iş üretilen yerlerde bireysel zaafı, hatalar, yanlışlıklar, hatta ihbar ve ihanetler de olur. Mesele çerçevesi kolektif çabalarla çizilmiş ilkeselliğın gereğini yerine getirmektir.

S. Ö. hiçbir zaman yalnız değildi. Zor ve çetin günler gelip çattığında yalnız kaldığı ya da bırakıldığı an'lar da olmuştur. Devrimci kimlik ve kişilik taşıyanlar asla yalnız kalmaz. O kimi zamanlar yalnız, korumasız ve güvencesiz bırakıldığında çok sıkıldığı an'lar da yaşamıştır. Fakat yalnız kaldığında bile bunun geçici bir durum olduğunun bilincinde hareket etmiştir ve *Kolektifimiz*'in gündemindeki ödevlerin yerine getirilmesinden asla geri durmamıştır. Yalnız kaldığı / bırakıldığı zamanlarda bile "yalnız kalmanın" ne demek olduğunu bilincinde tartmış ve bu yoldaki seçimini yapmaktan geri kalmamıştır. S. Ö.nün taktiksel esneklik gözetemediği, hissiyatını gizleyemediği ve birilerine hakettiği bir lisanla hitap ettiği an'lar olabilir. Olmuştur. Öze değil biçime değer verenler O'nu yeterince tanıyamayanlardır. S. Ö., "Birlik" diye söze başlayıp arkasını getiremeyenlere: "Sosyalizm yerine maskaralık yapılıyor." diyebilir. Demıştır. Kendiliğinden örgüt kurup parti çağrışımında bulunanlara Kıvılcımlı vari "vahiy mi geldi!?" diyebilir. Demıştır. Hâlâ da demektedir. Devrimci Harekete onulmaz zarar verenlere, nehrin karşı yakasına düşenlere "Eloğlu" diyebilir. Demıştır. Kolektif çabaları aksatanlara, görevden kaçanlara, yapana-üretene saygısız olmayanlara, hayatını disipline edemeyenlere, sigaranın ve çeşitli bağımlılıkların esiri olanlara, özel yaşamını devrimci hayatın önüne geçirip dengeleyemeyenlere, melekelerini

çalıştıramayanlara anladıkları dilde hitap edebilir, görevini aksatana uyarı yapar, sesini de yükseltebilir. Hatta öfkelenerek; "Ne biçim devrimcisin!?" "Utanmıyor musun!?" da diyebilir. Demİştir. Kapitalist yabancılaşmanın esiri olanlar, düzene uygun talim edenler S. Ö.nün; sınıflı-sömürücü bir toplumda sınıfsız-sömürsüz bir toplumda yaşama özlemiyle hareket etmesinden, kolektif çabaları bir ömür boyu ısrarla savunmasından hoşlanmazlar. Bilimsel öğretiyi kavramaya aday dürüst, samimi ve ilkeli davranan, ayrıca Marksist kültürü yerinde olanlar S. Ö. ile çok keyifli sohbet edebilir ve tanışabilir. Bu niteliklerin dışındaki "çürük insan" malzemesi kategorisine girenler açısından ise S. Ö. son derece zor ve çetin biridir. "Dar grup kültü" ile hareket edenler onu hiç sevmez. O da böylelerinden, her altı ayda bir yılan havı misali görüş ve örgüt değiştirenlerden hiç hoşlanmaz. Ahde vefa duygusu taşımayanlardan, ihanet edenlerden nefret eder. Marksist Eleştiri-Özeleştiri'den kaçanları da sevmez. Biçimsel burjuva nezaketi ile hareket edenlerle dalga geçip alay eder. Burjuva diplomasisine yönelenleri de sevmez. Onun bu ilkesel tavrı düşünce-davranışta hem en yakınları tarafından hem de devrimci, sosyalist, komünist geçinenler tarafından kabaca sömürül- düğü de olmuştur. Bu doğal bir durumdur. Çünkü *Kolektifimiz'* de hayatın ve mücadelenin de doğrulayıp test ettiği devrimci işler yapılmaktadır. İş ve üretim faaliyetindeki sınıfsal tavrımızdan ötürü dostumuzun da, düşmanımızın da oluşu son derece doğaldır. Bu yüzden de S. Ö., "Yoldaş biz düşmanı içimizde ararız." sözünü sıkça tekrar etmeyi çok sever. Burjuva hümanizminden dem vuranlara karşı; "Burjuvazinin tüm pisliklerine kin duymadan hümanist olunmaz!.." sözünü de çok sıkça kullanır. .

S.Ö., kolektif ve pratik-örgütçü çabalan, azim ve kararlı tavrı ve Yayın Kurulu disipliniyle görevinin başındadır. Yayınevindeki görevi de işçilik hayatının bir parçasıdır. Sahte ve san solların, özellikle de

kendiliğinden örgüt kurup parti çağrısını yapanlar sosyal pratikte bozgunlardan bozguna uğradıkça S. Ö.nün düşmana inat yaşıyor oluşuna, disiplinli tavrıyla **Kurum**'un ayakta kalmasına özen gösteren çalışmasıyla ve de *Kolektifimiz* tarafından savunulagelinen tezlerinin doğrulandığını gördükçe spekülasyona başvurduğu görülmektedir. Küçükburjuva "sol" akımların başvurduğu bu türden yöntemleri çok görmüyor, olağan karşıyoruz. Spekülasyon düşmanın içimize soktuğu beşinci koludur. Böylelerinin bu saatten sonra yapacağı başka bir şey de kalmamıştır.

Kolektifimiz Çalışanları ve S. Ö. 10 Eylül 1920'de oluşturulan Tarihî TKP'nin örgütlenme *ilke* ve *yöntemleri* başta olmak üzere; bulunduğumuz coğrafyadaki işçi sınıfı hareketleri, emekçi halk hareketleri, isyanlar, başkaldırıları, ayaklanmaların incelenmesinden yanadır. Kendi yerli sentezimizin bu temelde üretilmesinin kavgasını vermektedir.

Baba İshak'tan Şeyh Bedreddin'e, Pir Sultan Abdal'dan Mustafa Suphi'lere, Mustafa Böklüce'den Hüsamettin Öz- doğu'ya, Dr. Hikmet Kıvılcımlı'dan Deniz, Mahir, İbrahimplere, Mahsumlardan Mazlumlara kadar gelen süreçlerde "Bizim" (Bizim tarihimiz, bizim yerli iç deneyimlerimiz) diyebilmeyi ideolojik süzgecinden geçirebilmiş bütün Devrimci ve Marksist Kadrolarla birlikte iç ve yerli deneyimlerimizi "Devrimci Oturum" disipliniyle tartışmaktan ve sonuçlarına katlanmaktan yanadır. Böyle bir hattı savunmaktadır. Zincirin tek tek halkalarını değil tamamını yakalamanın kavgasını vermiştir / vermektedir.

S. Ö., bu devrimci ütopyamızın gerçekleşmesi ve siyasî birliğin oluşması için de 1970 - 15/16 Haziran Direnişi geleneğinin bir *harç* rolü oynayacağını savunmuştur. Hâlâ da savunmaktadır. Proletarya-Burjuva baş çelişki yerine ara katmanların öne çıkarmasını ve farklı ülkelerin devrimci deneyimlerinin eklektik ve pragmatik biçimde uyarlanmasına karşıdır. Orijinal sınıf ilişkileri ve emekçi halk

gerçekliğimize dayanarak kendi sentezimizi üretmekten yana olan herkesle yaratıcı diyalogdan yanadır. Kurumsal merkezi disiplinli **Bilim Kurulu, Enstitü ve Akademilerin** oluşturulmasını düşünmektedir. Bunun iklimini ve yaratıcı diyalogların altyapısını oluşturmak için mücadele etmektedir. Bu yolda basit, sıradan ve gösterişsiz (anılan / anılmayan) çalışmalar (temrinler) yapmaktadır. 15/16 Haziran Direnişi deneyimi yerli iç deneyim birikimlerimizi senteze kavuşturmaya aday bir **harç** görevini yerine getirmeye yönelik tutulacak **Ana Halka**'dır. Genel ilkemiz: Bu halkayı yakalamış herkesi sevmek, devrimci çabasına saygılı olmak ve kadrolar arası yaratıcı diyalogu geliştirip güçlü kılmak olarak özetlenebilir.

Devrimci ve Marksist Kadroların özel yaşamı, işi ve üretimi düzgün, tutarlı ve örnek olmak zorundadır. Kolektifimiz buna büyük özen göstermektedir. .

S. Ö.nün yayımlanmış 30'u aşkın eseri, bir o kadar da yayımlanmayı bekleyen çalışması, yüzlerce makalesi, bazı radyo ve TV konuşmaları, çeşitli panel, söyleşi ve konferansları bulunmaktadır. İşçi Sınıfı Sendikalar ve 15/16 Haziran isimli kapsamlı çalışması SSCB döneminde Lenin Enstitüsü'ne, Küba'da Fidel Halk Kütüphanesi'ne girmiştir. Fransa'da CGT'de; Almanya'da DGB- IG-Metal sendikalarında (1976- 1980 döneminde) yardımcı ders kitabı olarak okutulmuştur. 1984 yılından 2006 yılı Haziran ayına kadar S. Ö. ye pasaport verilmediği için Berlin Üniversitesi'nin (1995); Gürcüstan Bilimler Akademisi'nin (1996) ve Atina'daki, İstanbul'dan göç eden ilerici Rum'ların oluşturduğu Çukatos Yayınevi'nin (2003) yurtdışı davetine katılamamıştır.

(Burjuva ve küçükburjuva "sol" akımlar bu konulan "haber niteliğinde" dahi görmediklerinden belgelemek amacı ile kendimiz kaleme almak durumunda kalıyoruz.)

"Kaçan kurtuluyor." mantığı ile faşist baskı ve terörün tırmandığı dönemlerde "siyasî mülteci" durumuna düşmemek için S. Ö. dışarı çıkmayı asla düşünmemiş, cezaevlerinde "emanet altına alınmayı" daha uygun bulmuştur.

S. Ö.nün bu kısa hayat hikâyesi dışında kalanları öğrenmek isteyenler, eserleri incelendiğinde daha ayrıntılı bilgi edinebilir. **SORUN Polemik** Dergisi'ne ve Sorun Yayınları Kolektifi'ne yöneltilen ısrarlı soru ve öneriler üzerine bu özetin hazırlanarak yayımlanması uygun görülmüştür.

İşçi sınıfının siyasal ve sendikal birliği davası; yüz yıllık sınıf mücadelesi tarihimizin ve devrimci hareketimizin günümüzde öne çıkardığı hayati ve can alıcı bir sorundur. Devrimciler, Komünistler bu konuyu ve bu yolda ödenen bedelleri, tarihsel kişilikleri hatırlatmak ve unutturmamak için incelemek-araştırmak ve çözüm yöntemleri üretmekle görevlidirler.

"Komünistlerin Birliği bizatihi Komünistlerin Komünist olması demektir. Gündeminde siyasî birlik olmayana da komünist denilmez."

Bu önemli sorunu ne hazin *Kolektifimiz*den başka gündemde sıcak tutan ve her vesileyle bıkip usanmadan kadrolara hatırlatan, "dar grup kültürü"nü yıkmaya çalışan, bu amaçla çözüm yöntemleri üreten, pratik örgütçü çabalarla iddiasının arkasında duran, tutarlı-amaçlı-somut bir siyasî akım henüz oluşturulamamıştır.

Kolektifimizin ve S. Ö.nün, ürettiğimiz telif eserlerimizin, kolektif çabalarla üretilen **SORUN Polemik** Dergimiz'in, **İŞÇİ BİRLİĞİ** Gazetemiz' in, **Sanat Cephesi** Sosyalist Gerçekçi Sanat Dergimiz'in bu ve benzeri konu ve sorunları gündemde sıcak tutması boşuna değildir. Doğruluğu sosyal pratikte yüzlerce kez test edilmiş anlaşılır bir şeydir.

Elimizdeki bu kısa biyografi dışında daha onlarca militan yoldaşımızın biyografilerinin kolektif çabalarla üretilerek gün ışığına çıkan İması ve kadrolara ulaştırılması gerekiyor.

Kolektifimizin hazırladığı ve yayımlanmasını uygun bulduğu S. Ö.nün bu kısa biyografisi günümüzde genç kuşakların yararlanacakları ve geleceğın genç **Bilim İşçileri**'nin yapacakları araştırmalarda kullanarak geliştirebilecekleri bir ön çalışma niteliğindedir.

08 Mart 2010

Sorun Yayınları Kolektifi ve

SORUN Polemik Dergisi Yayın Kurulu

* *Sorun Yayınları Kolektifi*S. Ö.nün bu kısa biyografisini yayımlamadan önce, yukarda özetlenen düşüncelerimizin uzantısında, önemli biyografileri yayımlayarak görevini yerine getirmiştir.

Enternasyonal ölçekte pek çok tercüme eserin yayımlanmasını gerçekleştirmiştir. Bunların en önemlilerini burada bir kez daha belirlemeyi uygun buluyoruz:

1. Karl Marx Biyografi, SSCB Bilimler Akademisi.
2. Friedrich Engels Biyografi, SSCB Bilimler Akademisi.
3. V. I. Lenin Biyografi. SSCB Bilimler Akademisi.

Sınıf mücadelesi tarihimizde öne çıkan militan yoldaşlarımızın biyografilerini içeren eserlerimiz arasında ise:

1. İşçi Sınıfı Sendikalar ve 15/16 Haziran
2. 12 Mart 1971'den Portreler Cilt: I, II, III.
3. Oportünizm Yargılanıyor (Yayın Kurulu Üyemiz işçi Orhan Kaplan'ın Biyografisi)
4. Varlığını Sosyalizme Borçluyum (Abdullah Doğan'ın Biyografisi)
5. Bilmeyen Göçmenlik (Abdullah Doğan'ın Biyografisi)
6. Gecikmiş Bir Hesaplaşma (Recep Serbest'in Biyografisi)

Anılabilir. (Yayıncının Notu)

Ekler

Hocam Sadi Akatay *

Yıl 1937-38 bendeniz Erzurum Gazi Paşa İlk Mektebi 1. ve 2. sınıfı öğrencisiyken Sadi Akatay da öğretmenimdi.

Akatay ailesi ile bizim ailenin yaklaşık 100 yıllık bir geçmişi vardır. Onlar Kafkasya'dan, bizimkiler Ana tarafından Dersim'den göç edip Erzurum Aşkale İlçesine yerleşiyorlar. Akatay ailesi Aşkale Cinis Köyü, bizimkiler Aşkale Taşağıl Köyü'ne gelmişler.

Yerleşim yerlerini neden seçmişlerdi ya da buna zorlanmışlar mıydı? Bu konular üzerinde ayrıntılı tartışmalara bu yazı münasebetiyle girmek istemiyorum.

Kafkasya'nın dağlık, ormanlık ve akarsularının oluşuna benzer yerleşim merkezi Aşkale, Kop Dağı silsilesi, Karasu'nun mecrası bir yanıyla Kafkasya'ya, öteki yanıyla Dersim-Ovacık-Munzur'a çok benzemektedir. Yorumuma göre bizimkiler bu nedenle Taşağıl Köyü'ne gelip yerleşmişlerdi. Bizimkiler topraksız bir aileydi. Evceğizleri bile kiraydı. Dedem çobanlık yapıyordu... Akatay ailesinin baba tarafından birazcık toprağı vardı.

Akatay ailesi Erzurum'un yetiştirdiği demokrat ve dürüstlükleriyle, bizimkiler ise ilerici-devrimci gelenekleriyle tanınmaktadır.

---

* Şair ve hemşerisi Yalçın Akatay'ın 2010 Mayıs ayında yayımladığı '*Erzurumlu Şair Sadi Akatay'ın Hayatı ve Eserleri*' isimli kitapta S. Ö.nün ilkokul öğretmeni de olan Sadi Akatay hakkında yazdığı bir yazıyı hu biyografiye koymayı da uygun buluyoruz. Çünkü o dönemin son derece ilginç gelişmelerini içeren bu anı belli ölçülerde de olsa S. Ö.nün eğitimini de yansıtmaktadır.

Günümüzde Erzurum denildiğinde genellikle "kara gerici-ırkçı-şoven" bir bölge insanı profili çizilegelmektedir. Bizim çocukluğumuzda ise bu "yargı"nın tam tersi bir durum söz konusuydu. İlerici ve Devrimci düşünce-davranış akımları Erzurum'a daha çok hâkimdi. 10 Eylül 1920'de TKP'nin kuruluşundan on gün önce gerçekleştirilen I. Şark Milletleri Kurultayı'na ve TKP'nin kuruluş Kongresine Erzurum'dan önemli sayıda bir delege katılmıştı. O dönem Almanya'da öğrenim gören ve Spartaküs Grubu'nun ideolojik-politik etkisinde kalan Erzurum'un geleneksel ailelerinden Cevat Dursunoğlu anılan Kongre ve Kurultaylara delege olarak katılmıştı. Erzurumlu (Oltu İlçesi İd Nahiyesi'nden) Maksut Hoca'da (Maksut Hoca ilk sosyalist fikirlerle tanışmamıza öncülük etmiştir) anılan Kongre ve Kurultaylara delege olarak katılmış, hatta bir din adamı olarak ve de o günkü bilinciyle "Sosyalizm ile İslâmiyet arasında emperyalistlerin fitnelediği gibi bir ayrılık yoktur. Sosyalizm günümüzün(1920); İslâmiyet ise 1400'lü yılların 'sosyal adaletini' savunmaktadır. Aralarında bir çelişki yoktur" mealinde bir "fetva" dahi vermiştir.

Günümüzde Maksut Hoca türünden hiçbir babayiğit din adamı yoktur. Maksut Hoca'nın mesleği imamlıktı. İdeolojik- Politik- Örgütsel konumu ise tam bir Bolşevik idi. Küçükburjuva "sol"lar bunu anlamakta güçlük çekerdi.

Erzurumlular arasında; Cevat Dursunoğlu, kardeşi Sıtkı Dursunoğlu ve halamın eşi Mehmet Fikri Saygın ateist-materyalist düşünceli ve bu süreçten haberli aydınlar olarak sayılmaktadır. Bu niteliklerinden ötürü de Fikri Hoca'ya "Dinsiz" ya da "Komünist" gibi sıfatlar yakıştırılırdı. Dönemin bu aydınları önceleri Ekim Devrimi'nin etkisindeydi; Erzurum Kongresi sürecinden sonra ise genç Türkiye Cumhuriyeti'nin (kemalizmin+CHF) etkisine girmişlerdi.

Trabzon-Of-Şinek Köyü'nden gelip Erzurum'a yerleşen Fikri Hoca, Babam Memed Hulusi ile Osmanlı dönemi okullarında Medrese

tahsili sırasından arkadaşlıklar. Babam ölümünden sonrası için (babam 1936'da öldü) 11 çocuk doğuran anamı ve ancak altısı hayatta kalabilen çocuklarını Fikri Hoca'ya vasiyet ederek emanet etmişti.

O dönemlerde Sovyetler Birliği ile Genç T.C. Devleti iyi ve dostluk ilişkileri içindeydi. Erzurum'daki "Ulusal Bayram" günlerinde zafer takları yapılır. Sovyet ve Türk bayrakları asılır, Lenin ile Gazi'nin resimleri ile bu taklar süslenirdi.

Üzerinde sosyalizmin sembolü Orak Çekiç olan Bakû gazyağı tenekeleri hâlâ hafızalarımızdaki yerini koruyordu. Yine koni şeklindeki "Urus malı" (Erzurumlular Rus yerine Urus derlerdi. Küfür ve şakalarında da "Urus Uşağı" gibi takılmaları eksik olmazdı.) şekerler, "Taka-Tuka" denilen tahta şeker kabında, metal keserlerle kırılırdı... Bu "Urus malı" şekerler kıtlama çay içiminde ağızda kolay erimezdi.

Başöğretmen Mehmet Fikri Saygın (Fikri Hoca) başöğretmenliğinde Sovyetler Birliği'nin büyük eğitimcilerinden Makarenko'nun Komün eğitim yöntemlerinden oldukça esinlenmişti. Türkiye'de ilk kez Aşkale'de Bölge Yatılı Okulu'nu o kurmuştu. Yoksul emekçi halk çocuklarını bu okullarda yedirip içirir, barındırır ve giydirdi. Erzurum Gazi Paşa İlk Mektebinde ve sonradan İnönü İlkokulunda her yıl en az 250 ilkokul çocuğunun yedirilip içirilmesini, giyim ve kuşamını, eğitimini vb. giderlerini bostan tarlası kiralayıp, ekip biçtirerek bu tarlaların kazancından karşılardı. Ona "Dinsiz" ve "Komünist" yakıştırması, gerici-tefecî-bezirgân ahlaklı esnaflardan geliyordu. .

Aşkale Bölge Yatılı Okulu deneyimi ile ilgili Fikri Hoca'dan dinlediğim bir anıyı anlatmak istiyorum: Gazi, 1926 yılında Aşkale'ye geldiğinde bu okulları ziyaret eder. Fikri Hoca ile tanışır. O dönemin öğretmenleri (muallimleri) Osmanlı döneminin okullarında da öğretmenlik yapanlardan seçilmişti. O zaman "Şapka İnkılabı" daha

yapılmadığından Fikri Hoca'nın başında sarık vardı. Bölge Yatılı Okulu deneyimini çok beğenen Gazi, Fikri Hoca'nın eğitime olan sevdasından ötürü, "Hoca Ankara'ya gider gitmez Maarif Vekaletine emir verip bu okullara tahsisat ayırıp göndereceğim." der. Bu sözünü tutarak 2000 lira paranın da gönderilmesini sağlar.

Gazi'yi Aşkale'de karşılayan Bölge Yatılı Okulu öğrencileri arasında Sadi ve Sırrı Akatay kardeşler de vardır. Gazi yaptığı teftişlerde öğrencilere bazı somlar da yönetir. Sadi Akatay'a "Oğlum, Türkiye'nin başkenti neresidir?" diye sorduğunda o hemen şu cevabı yapıştirir: "Türkiye'nin başkenti Gazi hazretlerinin ayağını bastığı yerdir." Bu cevabı çok beğenen Gazi, Fikri Hoca'ya döner ve şu emri verir: "Hoca bu çocukların eğitimleriyle ilgilen!"

Sadi ve Sırrı Akatay kardeşler böylece iyi bir eğitim görür ve öğretmen olurlar. (Sırrı Akatay ileri yaşlara vardığında iflah olmaz bir faşist olacaktır...)

Fikri Hoca ile sohbet eden Gazi, onun ateist-materyalist düşüncelerini keşfettikten sonra "Hoca şu sarıklı kafanın altında pırıl pırıl bir beyin görüyorum..." der ve iltifat eder. Gazi'nin eşi Latife Hanım da öğrencilerin verdiği cevaplar karşısında çok sevinir ve Akatay kardeşlere o da bazı sorular sormaya yeltenir. Gazi, Latife Hanım'ın bu tavrını sert bakışlarıyla tersler. Onların kitle önündeki bu çelişkileri izleyenlerin dikkatinden kaçmaz. Latife Hanım'ı Ankara'ya gönderir. Sonra da ayrılırlar...

İşle bendenizin Erzurum'daki Gazi Paşa İlk Mektebi 1 ve 2. sınıf öğretmenim Sadi Akatay bu sürecin yetiştirmediği biriydi.

Sadi Akatay, öğretmenliği yanında yetenekli bir şair ve tiyatro oyuncusuydu. 1935'lerde Hamlet, Othello, Kral Lear gibi klasik tiyatro eserlerini başarı ile sahnelemişlerdi.

Sadi Akatay Othello'yu oynarken kendini o denli esere kaptırmıştı ki, rol icabı boğması gereken bayan oyuncuyu neredeyse gerçekten boğacaktı... Boğmaya çalıştığı Nimet Hoca Sadi Hoca'nın deli gibi âşık olduğu okulumuzun öğretmenlerinden biriydi.

İlkokula başladığımda ve sınıfa ilk gelişimde Sadi Akatay sıraları gösterip oturmamı söylediğinde masa yerine-rahleye oturmuş, oturma yerine de ayaklarımı koymuştum. Tüm öğrenciler ve öğretmenler benimle oldukça dalga geçmişti...

El yazım güzeldi. Sınıfın en küçüğü de bendim. Tebeşirle yazı yazarken elim ancak kara tahtanın en altına uzanıyordu. El yazılarında l-k-h gibi harflerin bacaklarını oldukça uzun yazışım da yine benimle dalga geçmelere neden oluyordu.

4 ve 5. sınıflarda el yazısı çok çirkin olan çocuklara örnek olsun diye beni o sınıflara götürür, kara tahtaya el yazısıyla örnek yazılar yazmamı sağlardı.

Sadi Akatay güzel kadınlara dayanamazdı. Onlara çabucak âşık olurdu. Onun âşık olduğu bayanlardan biri de Nimet Hoca'ydı. Onların bu aşkları tüm Erzurum'un diline de çabucak düşmüştü.

Gazi Paşa İlk Mektebi'nin hemen yanı başında, Kavak Mahallesi'ne bitişik bir mezarlık vardı. Mezarlığın yanı sıra lağım sularıyla sulanan bostanlar vardı. Sadi Hoca ile Nimet Hoca ders saatlerinde öğrencilerini topluca alıp bu mezarlığa getirirdi. Bir gramofon eşliğinde o zamanlar moda olan tango, fokstrot vb. dans plakları çalınırdı. Tüm öğrenciler bir kız bir oğlan elele tutuşturulup eşleştirilir ve Sadi Hoca ile Nimet Hoca çiftinin nezaretinde dans ettirilirdi.

Bu danslarda o dönemin Erzurum Belediye Başkanı Mesut Çankaya'nın kızı sınıf arkadaşım Müjgan da benimle eşleştirilmişti.

Ben köyden gelme, öksüz, fukara ve zayıf bir çocuktum, Müjgan ise besili, Belediye Başkanının kızı ve çok kiloluydu. Dans sırasında bizi izleyenler kızı çevirip döndürmemi ısrarla ister ve benimle dalga geçerlerdi. Fakat bunu bir türlü beceremezdim. Kız beni çevirirdi...

Erzurum'da, hem de mezarlıktaki bu dans seansları aleyhte çok yankı yapmıştı. Başöğretmen Fikri Hoca bu meseleyi kimseyi kırıp incitmeden çözmek istiyordu. Sadi Akalay'i bu işten alıkoymak ise öyle kolay değildi. Kendisi, şairlik+tiyatro+aşk üçgeninde ruh sağlığını da kaybetmişti.

İlerici-demokrat kimlikli Sadi Akatay dönemin resmî ideolojisine ve de resmî tarih anlayışına uygun şoven şiirler de yazmaya başlamıştı. Sadi Akatay hocamızın "Bar Şiiri" bölge halkı tarafından hâlâ hamasetle okunur ve alkışlanır.

1938'de Erzurum'a ilk tren geldiğinde tüm Erzurum halkı ve öğrencilerin katıldığı bir "Treni Karşılama" töreninde (ki o zaman hocamızın ruh sağlığı yerindeydi) Sadi Akatay hocamız da bir konuşma yapmıştı. Hocalarımız bizleri trene yaklaştırmıyordu. Erzurum'da Ruslardan kalma dar hatlı -dekovil hattı- bir tren vardı. Şimdiki geniş hat tren meşe dalları ve çiçeklerle-bayraklarla süslenmişti ve bize çok heybetli geliyordu.

Erzurum Belediye Başkanı Mesut Çankaya'nın trenin gelişini anlatan nutku, sonradan kimilerince Erzurumlularla "alay" konusu edilmişti. Nutukta, ki bu nutuk Erzurum şivesiyle çok güzeldir. O nutku İstanbul Türkçesiyle şöyle ancak yazabiliriz: "Muhterem Erzurumlular ya diyordunuz ki tren gelmez. Bak nasıl geldi. Dağları deldi de geldi (O sıra tren düdüğü çalar). Öt büyük tren öt. Vatan sana minnettardır. Bundan sonra zemheride (kara kışta) taze hıyar yiyeceğiz, vb. vb." O'nun bu "taze hıyar" söylemi kimilerince belden aşağı şakalara yol açmıştı...

Sadi Akatay'ın aşklarına şiddetle karşı çıkan eşi Makbule Teyze sosyal kimliği ile bizlere çok daha yakındı. Makbule Teyze'yi, onun uzun kış gecelerinde idare lambası ışığında anlattığı "hekat"larıyla (halk hikâyeleriyle) hatırlıyorum. Onu çok seviyorduk. Yıllarca da öz anamız gibi anıyorduk. Erzurum'un çok değerli "hekat" anlatıcıları vardı. Makbule Teyze eşi Sadi Akatay'dan çok daha sosyal ve ilerici biriydi. Eşinin sıradışı aşklarına zor katlanıyor ve şiddetle de karşı koyuyordu. Eşinin boşanma teklifini de geri çeviriyordu. Çileli, yoksul bir hayatı paylaşmıştı Makbule Teyze'miz...

Akatay ailesinin çocukları, Memduha, Semiha, Özdemir, Doğan ve Yalçın, bizim ailenin çocuklarıyla hemen hemen yaşıt ve çok yakın ilişkiliydi. Makbule-Ana, anam Anşa-Ana bu ailenin çocuklarına "bizim uşaklarımız" yani "bizim çocuklarımız" der ve böylesine anlamlı bir ilişki kurardı. Bu ilişkinin atalardan kalma nedenleri olsa gerek.

Akatay ailesi Mahallebaşı semtinde, bizimkiler Yegenaga Mahallesi Karanlık Kümbet Sokakta oturuyorlardı. İki hane halkı mahalle yakınlığı ile de iç içeydi.

Makbule-Ana'nın oğlu Özdemir (lise öğrencisiyken) intihar edince çok sarsılmıştı. Memduha ve Semiha ablalarımız ablam Hatice'nin en yakın arkadaşlarıydı. Erzurum'da eliş- terzilik denildiğinde onlar önde gelirdi. Doğan ile Erkek Sanat Enstitüsü Ağaç İşleri Atelyesi öğrencisiydik. Çok zengin ve ilginç bir çocukluk dönemini yaşamıştık. O, Enstitüyü bitirince Astsubay olmuştu. Ben de Gezici Köy Kurslarında Atelye Öğretmeniydim. Yalçın ise en küçük kardeşim Kadri ile Yapı Enstitüsü'nde (Erzurum diliyle "Yapı Usta Okulunda") birlikte taş kırmış, tezkerelerle kum-taş taşımıştı...

Akatay ailesiyle bizimkilerin dostluk ve dayanışması ile yakın diyalogu hâlâ eksilmeden sürmektedir.

Akatay ailesiyle olan ilişkimiz 12 Mart 1971 faşist askerî darbesi döneminde de bir biçimde devam edecekti. Rasim Ağabey ve Semiha Abla'mın oğlu Yavuz Çanak ile Selimiye Kışlası B Koğuşunda uzun yıllar yan yana hapis yatmıştık (Sosyal Kadere bak?!). Yavuz Çanak iyi bir hapisane arkadaşımızda Bizim hapisliğimiz kesinleşince Selimiye'den Bayrampaşa Cezaevine nakledilmiştik.

Yalçın Akatay kendi düşünce-davranış çizgisiyle ve de meşrebince babası Sadi Akatay'ın hayatını belgeleyen bir kitap yazmaya koyuldu. İyi de yaptı. Sadi Akatay'ın yaşamını çok ilginç fotoğraflarla bu kitapta belgeledi. Geleceğin araştırmacıları Erzurum'un kültür-sanat vb. tarihini incelerken bu süreci mutlaka nesnel gerçekliği içinde değerlendirecek ve Yalçın Akatay'ın eserinden yararlanacaklardır.

Benden de bir yazı yazmamı talep edince bu satırları kaleme almam zor olmadı.

Sadi Akatay'ın sanatçı hayatına ebedi saygı....

Akatay ailesinin ilerici-demokrat dürüst ve namuslu insanlarına sonsuz sevgi...

Sırrı Öztürk

Sorun Yayınları Kolektifi

Emektar Kurucusu

Sırrı Öztürk' ün Yayınlanmış Eserleri:

- İŞÇİ SINIFI SENDİKALAR VE 15/16 HAZİRAN 1976-2001
- Olaylar-Nedenleri-Davalar-Anılar-Yorumlar. 2. Baskı.
- OPORTÜNİZM YARGILANIYOR -1980
- İLERİCİ YAYINCILIĞIMIZIN SORUMLULUĞU -1985
- PARTİLEŞME SORUNU C: I - 1986
- PARTİLEŞME SORUNU C: II - 1987
- PARTİLEŞME SORUNU C: İÜ - 1988
- 15/16 HAZİRAN -DİRENİŞİN ANILARI- 1990 2. Baskı.
- GECİKMİŞ BİR HESAPLAŞMA - 1992
- SOSYALİZMİN SORUNLARI ÜZERİNE AÇILIM TARTIŞMALARI (Kolektif) - 1992
- DİSK İN "ÖREN TEZLERİ" VE SOSYALİST TAVIR (Kolektif) - 1992
- 12 MART 1971'DEN PORTRELER C: I 1993 - 1999 6. Baskı
- 12 MART 1971"DEN PORTRELER C: II 1994 4. Baskı
- 12 MART 1971'DEN PORTRELER C: III 1997 2. Baskı TERÖRİST İN GÜNLÜĞÜ - 1995
- 1995 MİLLETVEKİLİ "SEÇİMLERİNDE MARKSİST SOLUN TAVRI - 1995
- "SEÇİM" HESAPLAŞMASININ MARKSİST YORUMU - 1995
- WHAT IS THIS PARTY? ÖDP vb. ÜZERİNE - 1992 2. Baskı
- GELENEKTEN GELECEĞE 15/16 HAZİRAN - 1996
- DENEY VE BELGELER ARASINDA MARKSİST SOLUN KRİZİ - 1996
- DURUM-KUŞATMA-SATAŞMA-ELEŞTİRİ ÜSTÜNE POLEMİKLER (Kolektif) - 1998
- HANGİ 'HUKUK'? - 1998
- HANGİ "RESTORASYON"? - 1998

- HANGİ "BİRLİK"? PARTİLEŞME MÜCADELESİNİN NERESİNDEYİZ?
KOMÜNİSTLERİN BİRLİĞİ - 1998
  - SEÇİMLERDE SOLUN İKİ TAKTİĞİ - 1999
  - TARİHSELDEN GÜNCELE BAĞIMSIZ SINIF TAVRI - 1999
  - POLİTİKA-SANAT-ESTETİK YOLUNDA "EMEĞİN RESSAMI": AVNİ
MEMEDOĞLU - 1999
  - DEVRİMCİ SİYASÎ TERBİYE-DİPLOMASİ AHLÂK - 2001
  - MARKSİST SOL YIĞINAĞI NEREYE YAPMALI? - 2001
  - İŞÇİ-KİTLE GAZETESİ İÇİN SINIF BİLİNÇLİ İŞÇİLERE ÇAĞRI -2005
  - DERSİM... DERSİM... GEZİ NOTLARI-DERSİM'İN NABZI - 2007
  - SANAT ESTETİK POLİTİKA -Kolektif- 2008
- "MARKSİZM" TARTIŞMALARINA MARKSİST BAKIŞ Kolektif- 2009

"İşçi Sınıfının Siyasal ve Sendikal Birliği Davasına Adanmış Proleter Devrimci Bir Yaşam" isimli kısa biyografi dünyadaki ve yaşadığımız coğrafyadaki sevindirici gelişmelere özgün bir katkı niteliğindedir.

Elimizdeki kısa biyografi *Kolektifimiz*'e ısrarla yöneltilen sorulara bir ölçüde cevap olabilmesi, bazı tarihsel olay ve olguların Sırrı Öztürk ile *Kolektifimiz*'in yorumu ve anlatımıyla aktarılması, gelecekte yüz yıllık sınıf mücadelesi tarihimize kafa yorup çalışma yapmak isteyecek genç kuşaklara bir ön çalışma, belge bırakılabilmesi amacı ile hazırlanmıştır.

Sırrı Öztürk'ün eserleri incelendiğinde onun ideolojik, politik ve örgütsel konumu net biçimde öğrenilecektir. Belgelidir. O, Proletaryanın yetiştirdiği kimliği ile tüm yaşamında ideolojik çalışmaların işçi sınıfının en militan ve en ileri unsurlarıyla buluşup bütünleşmesinin kavgasını vermiştir. Her zaman ve koşulda **PARTİ** diye söze başlamış ve bunun bilince çıkarılmasına çalışmıştır. Aşın teorisizme ve entelektüalizme kaymış "aydın" kavgalarının karşısına ve de sosyal sınıf ve sosyolojik emekçi halklar temelinden kopmuş bir "Marksizm" anlayışı yerine pratik örgütçü çabaları öne çıkarmış, Proletaryanın kendisi için sınıf olma mücadelesinin yetiştirdiği kadroların tüm *Kurum* ve *Kurullarda* söz ve karar sahibi olmasının önemini vurgulamıştır.

Devrimci tarihimizi anlamak, bu süreçte mücadelenin ateşinden gelen insanlarımızın arayış ve yönelişlerini, özellikle kimlik ve kişilikleri ayrıntılı öğrenmek, böylelikle bazı değerlendirmelerde bulunmak günümüzde daha çok öne çıkmıştır.

"Somut durumun somut tahlili" *Devrimci Hareket* içinde rol ve sorumluluk alanların konumundan koparılarak yapılamaz. Tarihimizdeki kimlik ve kişiliklerin rolü nesnel gerçeklikle genç kadrolara aktarılmalıdır.

Bu kısa biyografinin hazırlanmasında tarihsel bir anlatım yöntemi izlenmemiştir. Aksine ve özellikle olay-olgu-kişi-örgüt-süreç vb. ile ilişkili-benzerlik kurulabilmesi amaçlanmış, bu düşünce ile zaman zaman gelecekte ve geçmişte yer alan anlatımlara yer verilmiştir.

Devrimci tarih ve geleneklerimiz arasında tutarlı İşçi-Kitle, Gençlik-Kitle, Köylü-Kitle, Asker-Kitle çalışmalarında kimi rol ve sorumluluklar üstlenmiş bir Proleter Devrimcinin kısa yaşam öyküsünü bu düşüncelerin uzantısında yayımlanmasını uygun ve doğru buluyoruz.

ISBN: 978-975-431-181-5

9 789754 311815